

vergadering **30**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 19 april 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	7
ACTUELE VRAAG van Staf Aerts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de obstructiepolitiek van de Vlaamse Regering tegen het Europese klimaatbeleid	7
ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de resultaten van de controle op buitenlandse eigendom bij sociale huisvesting	12
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de reactie van Brusselse Regering op het ontwerp-GRUP noordelijke deel Brusselse ring	
ACTUELE VRAAG van Jeroen Tiebout aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het verzet van de Brusselse Regering tegen de plannen voor de herinrichting van de ring rond Brussel	18
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de vernietiging van het uitvoeringsbesluit bij het Taxidecreet door de Raad van State	
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de vernietiging van het uitvoeringsbesluit voor het Taxidecreet	23
ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe communicatierichtlijnen bij de VRT	
ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe communicatierichtlijnen binnen de VRT	27
ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de alarmerende evolutie van de bijenpopulatie in Vlaanderen	32
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de geplande wijziging van de fiscale regels voor durfkapitaal	36
ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een preventiecampagne tegen drugs na een studie die aantoonde dat het cocaïnegebruik in Antwerpen fors toegenomen is	39
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een outreachend beleid ten aanzien van moeilijk bereikbare en kwetsbare etnische groepen	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het op de radar krijgen van kinderen in nood	43

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvolging van problematische thuissituaties	43
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het al gedurende een jaar stilliggen van de Interministeriële Conferentie Migratie en Integratie	50
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nood aan hogere artsenquota en de onrechtvaardige verdeling tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap	
ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de artsenquota	55
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verkiezingen van 2024 tijdens de examenperiode	59
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding – 1654 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	63
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	63
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de decreetgeving met betrekking tot wonen) – 1562 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	78
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	78
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg) – 1608 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	79
Artikelsgewijze bespreking	79

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse over de evolutie naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen – 1344 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Meyrem Almaci, Tine Van den Brande, Mieke Schauvliege en Chris Steenwegen over een versnelde ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven – 741 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	80
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over belastingverhoging bij erfbelasting – 1639 (2022-2023) – Nr. 1	
Verslag	93
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	94
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	94
VOORSTEL tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1	
Bespreking	95
Stemming	103
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding – 1654 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	103
Algemene bespreking	104
Artikelsgewijze bespreking	110
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de decreetgeving met betrekking tot wonen) – 1562 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4	
Hoofdelijke stemming	110
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg) – 1608 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5	
Aangehouden stemming	111
Hoofdelijke stemming	111

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding – 1654 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	112
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse over de evolutie naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen – 1344 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Stemmingen over de amendementen	112
Hoofdelijke stemming	114
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	114
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	114
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	116
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	116

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Joke Schauvliege, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Arnout Coel, Johan Danen, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Elisabeth Meuleman, Kristof Slagmulder, Steve Vandenberghe, Loes Vandromme, Hilâl Yalçın: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Roosmarijn Beckers, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Tine Van den Brande, Tine van der Vloet: gezondheidsredenen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, het Uitgebreid Bureau heeft deze middag beslist om het tweede lid van artikel 12 van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers met onmiddellijke ingang te schrappen. In dat bewuste artikel 12 wordt bepaald dat het pensioenplafond voor Vlaamse volksvertegenwoordigers 20 procent hoger mag liggen dan wat de wet-Wijninckx bepaalt. Deze regeling werd destijds door het Vlaams Parlement overgenomen van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Deze schrapping wordt deze namiddag ter stemming aan de plenaire vergadering voorgelegd. Het huidige Uitgebreid Bureau wil geen enkele afwijking voor volksvertegenwoordigers op de wet-Wijninckx en heeft mij dan ook de toelating gegeven om dit vandaag nog op de agenda te zetten zodat we vandaag ook kunnen stemmen.

ACTUELE VRAAG van Staf Aerts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de obstructiepolitiek van de Vlaamse Regering tegen het Europese klimaatbeleid

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, afgelopen maandag stelden de Federale, de Brusselse en de Waalse Regering bij de Klimaatcoalitie een klimaatplan en de stand van zaken ervan voor. "Samenwerken is cruciaal voor het klimaatbeleid", klonk het continu door de zaal, maar u sloeg de uitnodiging af, minister. Vlaanderen was afwezig. Vooraan in een hoekje stond een lege stoel, en dat was meer dan symbolisch.

Pijnlijk moment, maar wat nog veel erger is, is wat de afgelopen maanden en jaren op de Europese ministerraden gebeurt, want daar blinkt u uit in afwezigheid. U bent de kampioen van de spijbelaars. U stuurde naar zeven van de negen ministerraden uw kat. Deze week volgde dan ook een analyse van professor Vos, die heel helder was. U blonk eigenlijk vooral uit de afgelopen jaren in het dwarsliggen. Dankzij deze Vlaamse Regering zit België nu in het kamp, niet van Nederland of Denemarken, waar Vlaanderen zich zo graag aan spiegelt, maar in dat van de dwarskoppen zoals Bulgarije, Polen en Tsjechië. Als alle andere

regeringen in België mee willen onderhandelen over Europese klimaatmaatregelen, krijgen zij een Vlaams veto.

Het gevolg is dat België zich al op voorhand moet onthouden. In Europa betekent dat niet mee onderhandelen. Met uw veto's zet u op die manier het hele land, maar ook de Vlaamse gezinnen en bedrijven, aan de zijlijn. Hun belangen worden niet vertegenwoordigd aan de Europese tafels. U klaagt dat we te weinig krijgen van Europa, maar als u zelf wegblijft van de tafels waar onderhandeld wordt over extra middelen voor ons land, wat had u dan verwacht?

U bent niet bezig met klimaatbeleid voeren, maar voornamelijk – is mijn gevoel – met uw eigen profilering. En dat op de kap van het klimaat en de Vlamingen die daardoor niet gehoord worden op het Europese niveau.

Minister, wat wilt u met deze legestoelpolitiek bereiken? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, mijnheer Aerts. Ik denk dat het Vlaams klimaatbeleid ermee gebaat is dat ik als Vlaams minister het standpunt van de Vlaamse democratie, die vertegenwoordigd wordt in de Vlaamse Regering, kan brengen op de Europese vergaderingen. Ik ben verkozen door Vlamingen en ik zit in de Vlaamse Regering, en wij nemen standpunten in die niet overeenstemmen met standpunten die de Waalse Regering of de Federale Regering inneemt.

Kijk bijvoorbeeld maar naar de koolstoftaks. U vindt het goed dat de mensen binnenkort, vanaf 2027, extra zullen moeten betalen voor woningen en transport. Ik vind dat niet goed. We hebben daarover geen eensgezindheid kunnen bereiken. Helaas is het zo dat Europa een Belgisch standpunt wil. U weet ook dat een Belgisch standpunt wordt bepaald in de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE). De voorbije drie jaar heb ik aan 380 intra-Belgische overlegvergaderingen meegedaan, met u en uw collega's, mevrouw Khattabi, monsieur Henry, monsieur Maron, mevrouw Van der Straeten. 380 intra-Belgische overlegvergaderingen! Op die vergaderingen proberen wij vanuit Vlaanderen ons standpunt te brengen. Ons standpunt wordt eerst bepaald in de Vlaamse Regering, vervolgens ga ik met dat standpunt van de Vlaamse Regering naar de Belgische vergaderingen. Als er dan geen eensgezindheid is, dan betekent dat inderdaad dat wij ons moeten onthouden.

Daar waar ik het Vlaams standpunt en het Vlaams beleid kan gaan vertegenwoordigen, daar doe ik dat ook. Ik heb dat gedaan met de waterrichtlijn. Daarmee ben ik naar de Europese milieuraad gegaan. Onlangs ben ik ook naar de VN-conferentie gegaan. Dat was toen niet goed: het kot was te klein omdat ik het Vlaams beleid ging verdedigen op de VN-top. Daar waar ik kan wegen zal ik het altijd doen. Maar u kunt van mij niet verwachten dat ik naar een Europese vergadering ga. Ofwel moet ik daar een paarsgroen standpunt van de Belgische regering brengen – dat ga ik niet doen – ofwel moet ik daar gewoon gaan zitten en mag ik niets zeggen en mag ik alleen op een knopje duwen. Dat doe ik ook niet. Ik denk dat er hier in Vlaanderen heel wat ander werk moet gebeuren, onder andere ook voor het klimaatbeleid. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, de essentie is heel simpel: u was er niet. Wie er niet is, die weegt niet op het beleid. Zo simpel is het. Zelfs wanneer u geen consensus hebt, als u dat dan op voorhand overal verkondigt, dan kunt u niet wegen op het beleid. Dat is het net: meezitten aan de Europese tafel betekent mee nadenken, mee onderhandelen over waar we naartoe moeten. Elke keer op

voorhand uw veto uitspreken betekent elke keer op voorhand Vlaanderen, België buitenspel zetten. Dat doet u elke keer opnieuw.

De uitbreiding van het emissions trading system (ETS) werd gisteren in het Europees Parlement goedgekeurd. Het sociaal klimaatfonds is ook voor ons veel te beperkt – dat weet u, want wij hebben daar mee voor onderhandeld – maar Vlaanderen/België kon geen steun bieden. Nee, u moest aan de kant gaan zitten, want Vlaanderen had een veto uitgesproken en België stond aan de zijlijn. We hadden uw steun daar kunnen gebruiken voor een meer sociaal klimaatfonds, voor meer middelen voor onze zwakke gezinnen. Dat had gekund. U had daarmee op tafel kunnen kloppen ... *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

U hebt ervoor gekozen om met uw veto aan de zijlijn te gaan staan. Het is mij niet duidelijk wat nu het resultaat is van uw strategie van de lege stoel. Vlaanderen wordt er niet beter van. Wat is het resultaat? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, ik denk dat het niet onbelangrijk is om aan te stippen dat Vlaanderen recht heeft op eigen standpunten als het gaat over energie- en klimaatbeleid. Het is ook geen schande dat die standpunten afwijken van andere gewesten of van de federale overheid. Maar we verwachten natuurlijk wel van onze minister dat ze die standpunten maximaal gaat verdedigen en bepleiten, zowel intra-Belgisch – 380 keer in de laatste jaren, heb ik begrepen, minister – maar ook op Europees niveau. Je kunt inderdaad enkel wegen op de besluitvorming als je er ook effectief bent.

We verwachten dus van u, minister, dat u er alles aan doet om de Vlaamse standpunten door te drukken, intra-Belgisch, maar ook op Europees niveau. Daarom verwachten wij een actieve minister van Leefmilieu en Energie op alle ministerraden.

Maar, collega Aerts, we verwachten ook van u dat u aan uw partijgenoten, die ook federaal en in andere gewesten actief zijn, meldt dat het niet onbelangrijk is om rekening te houden met de standpunten van de grootste deelstaat van België.

Het lijkt me niet onlogisch dat ook federaal rekening wordt gehouden met de standpunten van Vlaanderen, dat meer dan 60 procent van de inwoners van dit koninkrijk bevat. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Minister, u zei op Twitter, met veel gevoel voor nuance en poëzie, dat u het standpunt van de Belgische staat rond het klimaat gewoon door de strot geramd krijgt. Daarom gaat u blijkbaar niet meer naar ministerraden, houdt u beslissingen tegen en eigenlijk ook elke vorm van klimaatbeleid op Europees niveau in dit land. Maar mijn vraag is of u weet dat wij momenteel nog altijd in België wonen. Ik weet dat u dat niet graag hoort en ik weet dat er collega's van de N-VA zijn die dat niet graag horen. Maar wij wonen momenteel nog altijd in België. En er is niemand in het land, in Vlaanderen, in Brussel en Wallonië, erbij gebaat dat we een communautaire agenda gaan misbruiken om klimaatbeleid op alle niveaus en op alle vlakken te blokkeren. Mijn vraag is dus of dit voor u niet bewijst dat dit systeem met vier ministers in dit land, die samen verantwoordelijk zijn voor nul klimaatbeleid, failliet is en niet werkt, en dat we in dit land nood hebben aan één minister voor klimaat, die kan kiezen voor een ambitieus en sociaal klimaatbeleid in alle delen van het land. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, dat u uw kat stuurt naar het Europese niveau als het over klimaat en klimaattoppen gaat, begrijp ik wel. Want het is natuurlijk heel moeilijk voor u om als N-VA-minister daar een kritisch of sceptisch geluid te laten horen, wanneer uw eigen N-VA-fractie in het Europees Parlement van alles goedkeurt voor klimaatneutraliteit. Zo keurt de N-VA in het Europees Parlement de Green Deal niet af, keurt ze steeds het principe van die zogenaamde klimaatneutraliteit goed en keurde ze zelfs het Europese verbod op brandstofwagens goed. Dat staat dus haaks op uw woorden vandaag tegen die inderdaad verderfelijke koolstoftaks, die CO₂-taks, die autorijden, vliegtuigreizen en energie nog duurder zal maken. En ik ben het met u eens. U hebt een fantastische Vlaams Belangtweet gestuurd waarin u zegt dat het Sociaal Klimaatfonds geld herverdeelt, waarbij Vlaanderen honderden miljoenen euro's vooral naar Oost-Europa ziet wegvloeien, terwijl bij ons steeds meer mensen zelfs naar de voedselbedeling moeten. Is dat echt wat we willen, minister? Het is prachtig dat u zo'n Vlaams Belangtweet stuurt, maar wat gaat u nu concreet ondernemen tegen die CO₂-taks? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): De klimaattransitie of de omslag, de verandering van onze economie, gebaseerd op fossiele brandstoffen die we moeten importeren en duur betalen, naar een economie waarin we meer zelfbedruipend zijn, schoner zijn en waar we kosten voor vervuiling niet doorschuiven naar onze kinderen maar naar de vervuiler, is, denk ik, een beleid waar u toch enigszins achter zou moeten kunnen staan. Een beleid dat geen kleur heeft, niet paars, niet groen of wat dan ook, dat is een verstandig beleid. Dat is de toekomst van onze industrie en onze welvaart in Vlaanderen.

Ik sluit mij dus aan bij zij die het vreemd vinden dat u afwezig bent. De afwezigen hebben altijd ongelijk, want die kunnen niet mee bepalen, die moeten ondergaan. Als Europa zelfs een sociaal fonds opricht om landen, groepen, bedrijven en burgers te ondersteunen om die transitie mogelijk te maken, dan begrijp ik niet waarom wij als Vlaanderen daarin geen forsere rol opnemen en zorgen dat het Europese klimaatbeleid op Vlaamse leest geschoeid wordt. *(Applaus bij Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We weten natuurlijk allemaal wel – de minister heeft het aangegeven – dat een besluitvorming niet alleen gebeurt op dat topje van de ijsberg, maar op tal van vergaderingen die daarrond plaatshebben en waar we wel aanwezig zijn. De helft van de volwaardige lidstaten in de Europese Unie is kleiner dan Vlaanderen. Wordt het misschien niet de hoogste tijd dat wij ook als Vlaamse regio volwaardig kunnen aanschuiven aan die Europese tafel voor die bevoegdheden die wij in Vlaanderen en België hebben? Dank u wel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Van Rooy, ik stuur geen Vlaams Belangtweets en ik zal dat ook nooit doen. In tegenstelling tot uw partij vind ik dat wij moeten werken aan biodiversiteit, natuur en inderdaad ook aan klimaat. Ik vind dat we onze doelstelling van 40 procent reductie naar 2030 in Vlaanderen moeten halen. Ik ben een Vlaams-nationalist, ik hou van mijn omgeving en ik wil daar dan ook iets voor doen. Dat is een verschil met u. Wij doen dat ook op Vlaams niveau. Ik zal u gewoon een voorbeeld geven van waarom ik inderdaad met een aantal onderdelen van de Green Deal niet akkoord ga.

Ik vind dat je een klimaatbeleid op een gedragen manier moet uitvoeren. Ik vind dat we de mensen niet moeten opzadelen met klimaatstress. Er zijn mensen die bang zijn dat ze, wanneer ze in 2027 geen elektrische wagen hebben, extra zullen moeten betalen vanwege de koolstoftaks. Ze hebben hun warmtepomp nog niet geplaatst, verwarmen nog met mazout of gas. Ze zien 2027 naderen en hebben schrik voor die Europese koolstoftaks. Ik ben het daar niet mee eens. Ik vind dat er draagvlak moet zijn, collega's.

Als je met de mensen op straat spreekt – jullie doen dat toch allemaal, jullie zijn allemaal vertegenwoordigers – weet je toch dat dat niet gaat met taksen. Dat gaat met ontzorging. Ik geef een heel concreet voorbeeld op Vlaams niveau: renovaties. Ja, ik heb een heel moeilijke beslissing genomen door een renovatieverplichting in te voeren, als allereerste regio in heel Europa. Nee, dat heb ik niet gedaan omdat ik het leuk vond, integendeel. Maar we moesten dat doen, omdat we zagen dat er in Vlaanderen enorm veel oude woningen waren. Dus hebben we met de Vlaamse Regering gezegd dat we als enige regio, als allereerste in Europa, een renovatieverplichting invoeren. Maar we gaan dat stelselmatig doen. We gaan ons eerst focussen op de alleroudste gebouwen, en daarvan vragen dat ze naar een D-label moeten gaan, dan naar een C-label, dan naar een B-label en dan naar een A-label. We hebben daarvoor centen, ondersteuning en premies vrijgemaakt, voor de allerzwaksten, en ook voor de werkende klasse. Want inderdaad, die werkende Vlamingen hebben het ook heel moeilijk om hun woningen te renoveren. Daarom hebben we met de Vlaamse Regering meer dan 1 miljard euro vrijgemaakt via de renovatiepremie en de renovatielening. Het is ongezien, hoe goed dat gaat. Het gaat zelfs heel goed, de minister van Begroting kan dat beamen. Die budgetten zullen ook opraken.

Hoe doen we dat nog? Via ontzorging. Mensen ondersteunen, adviezen geven, coaches, noem maar op. Dat is een klimaatbeleid waar ik inderdaad achter sta, en waarvan ik vind dat we vanuit Vlaanderen de stappen moeten zetten. Maar zeggen dat we een taks gaan invoeren, sorry, maar ik ben daar niet voor. De Vlaamse Regering is daar niet voor.

En nee, collega's, ik heb op voorhand mijn standpunt niet bekendgemaakt. Wij hebben eerst een impactanalyse gedaan. Collega's van de linkerzijde, "Klimaatbeleid moet sociaal beleid zijn", wie heeft dat tijdens de verkiezingen in 2019 verteld? Wel, ik vind het niet sociaal dat we nu, al in 2027, vanuit Europa gaan zeggen dat er een koolstoftaks komt. Want niet iedereen kan al in 2027 een warmtepomp steken en een elektrische wagen hebben. Dat gaat niet. We zullen dat dus stelselmatig moeten doen. En daarom hebben we inderdaad een impactanalyse laten maken via een extern bureau, waaruit blijkt dat wat betreft het fonds waarnaar u verwijst, we er meer moeten in steken dan we eruit krijgen. Dat budget moet dan ook nog eens verdeeld worden op Belgisch niveau. Hoe dat zal gaan, is voor mij een groot vraagteken. Welk criterium zul je hanteren om de budgetten te verdelen die je uit dat Sociaal Klimaatfonds krijgt? En met die impactanalyse hebben we gemaakt en met dat standpunt ben ik naar de Vlaamse Regering getrokken. En dat onderdeel van de Green Deal vonden we inderdaad niet goed. En dat standpunt heb ik ook proberen uit te leggen aan de collega's van Ecolo en Groen.

Maar als op Belgisch niveau, waar het te doen is en waar de standpunten worden bepaald die in Europa worden verdedigd, het standpunt er eigenlijk geen is – het is een onthouding –, dan kun je daar niets gaan doen. Men zal mij zelfs niet toelaten om het standpunt van Vlaanderen te gaan verdedigen. Dat weet u ook – of ik hoop toch dat u dat weet. Ik mag daar zelfs niet zitten en zeggen dat ik het Vlaamse standpunt kom brengen. Zo werkt het niet. Ik zou het willen, ik zou het heel graag willen, als Vlaamse Regering het Vlaams standpunt op een Europese top kunnen brengen. Helaas gaat dat niet – of nog niet. Ik hoop dat er ooit een dag komt

waarop het wel gaat. Dat heet democratie, collega's. En als dat niet gaat, probeer ik het inderdaad binnen die directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE), binnen die 380 intra-Belgische overlegvergaderingen, waar ik het Vlaamse standpunt keer op keer heb verteld met een impactanalyse. Helaas heeft dat niet standgehouden. En dan is er inderdaad een onthouding. En dan kun je daar ofwel gaan zitten en links en rechts kijken, en niets doen. Je mag ook niets zeggen. Want ik zeg het: als ik het Vlaamse standpunt gaan brengen, wil ik met de collega's op federaal niveau gerust een afspraak maken. Ik wil gaan, maar dan breng ik het Vlaams standpunt. Dat is dan een njet. Als de federale collega's zeggen dat ik mag gaan en het Vlaamse standpunt mag brengen, dan doe ik dat direct. Dan kom ik daar onmiddellijk, en kom ik niet buiten dat Europees Parlement.

Maar tot op vandaag, collega's, gaat dat helaas niet.

Wij werken dus verder aan een klimaatbeleid op Vlaams niveau. Sta mij wel toe om te zeggen – en dat is echt een bezorgdheid die ik heb als vertegenwoordiger, als minister – dat als we willen dat er een draagvlak is, of dat nu is voor het klimaat, de natuur, of eender wat dat vanuit Europa komt, dan denk ik dat je moet connecteren met die burgers. Je moet connecteren met die burgers, en de bezorgdheden die daar op straat en in het dorp zijn, moet je ook via je regering in het Europees Parlement durven brengen.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, uw klimaatbeleid is inderdaad niet sociaal genoeg, en ook niet ambitieus genoeg. Dat is hetgeen dat we elke week opnieuw horen in de expertencommissie over het klimaatplan, elke keer opnieuw. U had de kans om mee te pleiten voor meer sociale maatregelen, voor meer middelen voor het Sociaal Klimaatfonds. U had die kans, maar Vlaanderen en België stonden buitenspel. Vlaanderen en België stonden buitenspel door uw veto. U focust dan vooral op uw eigen communicatie, maar je wordt geïsoleerd in heel Europa, en daarmee isoleer je ook de belangen van de Vlamingen en de Vlaamse bedrijven in Europa. Dat is zeer, zeer pijnlijk.

Ik vind het ook pijnlijk dat alle partijen in de meerderheid zich daar blijkbaar mee achter scharen. Want mij hier aanspreken en zeggen dat ik meer aandacht moet hebben voor Vivaldi, maar ondertussen hier protesteren tegen een koolstofheffing en ze in het Europees Parlement wel goedkeuren, mijnheer Bothuyne, is toch ook wel heel vreemd.

Minister, stop met dat gespijbel. De heer Vandaele wil graag een volwaardig partner zijn, en dan denk ik dat we toch minstens moeten stoppen met spijbelen op die Europese raden. Hoe anders zou zo'n vraag realistisch zijn? In alle eerlijkheid, heb ik echt veel liever spijbelende klimaatjongeren, dan een spijbelende klimaatminister. *(Applaus bij Groen en van Bruno Tobback)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de resultaten van de controle op buitenlandse eigendom bij sociale huisvesting

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, twee jaar geleden stonden wij hier ook om voor het eerst te debatteren over een nieuwe maatregel die het mogelijk zou maken voor sociale verhuurders om te gaan controleren of hun huurders ook eigendommen hebben in het buitenland. Er werd hier toen door sommige colle-

ga's en sommige partijen moord en brand geschreeuwd, omdat het een pestmaatregel zou zijn. Vandaag zien we de resultaten van die maatregel. Wat blijkt? Die resultaten zijn bijzonder positief. Ondertussen zijn een zeventiendertig onderzoeken gebeurd, en in bijna 50 procent van de gevallen werd effectief fraude vastgesteld.

Ondertussen werd er 2 miljoen euro teruggevorderd, maar wat volgens mij nog veel belangrijker is, dat is dat 153 frauduleuze huurders ook effectief hun woning hebben moeten verlaten. Dat betekent natuurlijk dat 153 gezinnen die een sociale woning ook echt broodnodig hebben, ook effectief een woning toegewezen hebben gekregen.

Als ik mij niet vergis, minister, maken vandaag een 36-tal sociale verhuurders gebruik van die controlemogelijkheden. Dat betekent voor mij dat er toch nog enige marge is, zeker in mijn provincie zie ik dat het weinig wordt gebruikt. Ik denk, gelet op de positieve resultaten, dat het misschien wel wenselijk is om te proberen ook die andere sociale verhuurders te overtuigen van het nut van deze maatregel.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel voor de vraag, mevrouw Sminate.

Het is inderdaad zo dat we twee jaar geleden gestart zijn met dit systeem. Daar waren toen heel wat vragen rond, ook van jullie uit. Daarom hebben we op dat moment beslist om op tijd te gaan evalueren, en de vinger aan de pols te houden om te zien hoe het systeem loopt. We hebben nu de resultaten binnen van een bevraging die we hebben gedaan bij de 36 sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) die deelnemen – of deelnamen – aan het systeem de voorbije twee jaar.

Er zijn een aantal zaken die opvallen, drie in het bijzonder. Eerst en vooral: wat we wel verwacht hadden, doet zich niet voor, met name een afvlakking. We hadden eigenlijk gedacht, na de communicatie en het duidelijke signaal dat we deze regel zouden gaan controleren, dat de resultaten zouden terugvallen. Uit de onderzoeken blijkt dat vooralsnog niet: nog altijd komen we bij iets minder dan de helft van de onderzoeken die uitgevoerd worden tot een positief resultaat. Er moet eerst een vermoeden zijn, dan pas komt er een onderzoek.

Ten tweede hebben we inderdaad 339 positieve gevallen op 724 onderzoeken. Iets minder dan de helft van die 339 woningen, een dikke 150, zijn ondertussen vrijgekomen. Dat betekent wel dat de procedures van die andere 140, 150 nog lopen. De verwachting is dat een groot aantal van die woningen – zonder uitspraken te doen hoeveel precies – zullen vrijkomen. Je moet daar ook nog de onderzoeken bijnemen die al liepen voor ons raamcontract, waar je ook nog een keer een honderdtal gevallen hebt. Eigenlijk komt het erop neer dat we aan een resultaat van 450 fraudegevallen zitten.

En dan het derde aspect: wegen de kosten wel op tegen de baten? U weet dat wij ongeveer iets meer dan 1 miljoen euro geïnvesteerd hebben in het systeem. Zoals u zegt, wordt er vandaag al zo'n 2 miljoen euro teruggevorderd in die dossiers die afgerond zijn. Dat weegt dus wel degelijk op.

Er zijn nog twee bijkomende zaken. Eerst en vooral merken we ook een ontradend effect. De huisvestingsmaatschappijen gaan dikwijls voor we het onderzoek doen al een brief sturen met wat eraan komt. We zien dan dat heel wat sociale huurders zich in regel willen stellen en uit eigen beweging het huurcontract opzeggen. We hebben daar geen cijfers over, maar dat wordt ons wel gemeld. Het laatste punt is dat wij inderdaad een oproep doen aan die huisvestingsmaatschappijen die nog geen beroep doen op het systeem, om dat wel te gaan doen, omdat wij ervan

overtuigd zijn dat het zorgt voor een eerlijke en rechtvaardige toewijzing van onze sociale woningen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik heb de afgelopen dagen uiteraard de reacties bekeken op de resultaten, en er is mij één ding duidelijk geworden: u hebt de afgelopen twee jaar een enorme weg afgelegd. Waar men toen nog heel veel kritiek had op de maatregel, is er vandaag eigenlijk niemand meer die het nut ervan in twijfel trekt.

Wat ik wel gezien heb, is dat sommige partijen proberen om de aandacht nog af te leiden van die positieve resultaten door telkens opnieuw te gaan wijzen op de wachtlijsten die er zijn. Natuurlijk moeten wij er alles aan doen om die weg te werken, maar ik vind dat wij tegelijkertijd met deze maatregel ook het signaal geven dat het bijzonder belangrijk is dat de beschikbare woningen ook gaan naar diegenen die ze het meest nodig hebben. Dat is volgens mij exact wat u met deze maatregel bereikt.

De voorzitter: De heer D'haeseleer heeft het woord.

Guy D'haeseleer (Vlaams Belang): Minister, in het kader van deze getelefoneerde vraag zou ik u erop willen wijzen dat het Vlaams Belang al vele jaren wijst op de sociale fraude met buitenlandse eigendommen en dat die gigantisch is. Dat er eindelijk een begin van minimale controle gebeurt op die eigendommen, kunnen wij alleen maar toejuichen. Het is echter totaal misplaatst om euforisch te doen over 153 gevallen waarbij de huurders uit hun woning werden gezet, wetende dat het om ettelijke duizenden gaat. Uw raamcontract is een kleine stap in de goede richting, maar wat we hiermee kunnen blootleggen, is maar het topje van de ijsberg. Het overgrote deel van die vreemdelingen blijft buiten schot, en we moeten dus dringend een paar versnellingen hoger schakelen. Het is ook onaanvaardbaar dat slecht een vierde van de sociale woonactoren deze controles uitvoert. Op die manier houdt driekwart van die sociale huisvestingsmaatschappijen de georganiseerde sociale fraude in stand en plegen zij schuldig verzuim.

Minister, op welke manier zult u die woonactoren die bewust en dikwijls om politieke redenen niet inschrijven op het raamcontract ertoe bewegen om dat wel te doen? En wanneer zult u de nodige maatregelen nemen zodat de administratie eindelijk inzage krijgt in de kadastragegevens van al die vreemdelingen, zodat zij op dezelfde manier gecontroleerd worden als de Vlamingen? Dat zou pas een efficiënte methode zijn om deze massale fraude aan te pakken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, wij vinden het eigenlijk een heel goede zaak dat er controle komt op mensen die een woning hebben, middelen hebben en toch vandaag in een sociale woning zijn gehuisvest. Een Vlaming die een tweede woning heeft, mag ook niet in een sociale woning gehuisvest zijn, dus ik denk dat iemand die een huis heeft in het buitenland, inderdaad ook gecontroleerd moet worden, en het is een goede zaak dat de Vlaamse Regering daar ook werk van maakt. Minister, er staan vandaag 182.436 mensen te wachten op een sociale woning, dus ik vind het een goede zaak dat iemand die deze sociale woning niet nodig heeft, vertrekt om er iemand in te kunnen huisvesten die het echt moeilijk heeft.

Mijn vraag is, minister, wat zult u doen voor de andere wachtenden, de 182.000 mensen die ook wachten op uw daadkrachtig beleid om dezelfde voordelen te hebben als iemand die vandaag wel in een sociale woning woont.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voor de Vooruitfractie kan fraude niet, en sociale fraude moet serieus onderzocht worden. Ik ben zelf bestuurder in een sociale huisvestingmaatschappij, wij doen dat ook, op een goede manier. Wij halen meer dan een op de twee resultaat. Maar natuurlijk, als we het hebben over sociaal wonen, dan kunnen we niet naast die wachtlijst van 180.000 gezinnen kijken, dan kunnen we niet kijken naast de meer dan een miljard euro die jaarlijks niet wordt besteed, dat budget dat omgezet moet worden in woningen, hetgeen niet gebeurt.

Ik heb voor u de volgende vraag, minister. Er is een voortgangsmeting gebeurd. 135 gemeenten van de 300 in Vlaanderen volgen het groeipad niet, ze doen met andere woorden niet wat ze moeten doen. Gaat u ook streng zijn voor hen? Hoe gaat u zorgen dat zij ook hun deel doen? Hoe gaat u ervoor zorgen dat we meer betaalbare woningen bouwen in Vlaanderen? (*Applaus bij Vooruit en van Ann De Martelaer*)

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): We zijn nu op ongeveer een jaar van de verkiezingen, dat is het moment dat partijen de balans opmaken. En het is eigenlijk heel veelzeggend dat de N-VA al tientallen keren heeft gefocust op deze sociale huurcontrole. Blijkbaar is controle uw zwaartepunt in sociaal wonen. Maar wat is nu de balans, minister? Volgens uw eigen zeggen hebt u 153 woningen vrijgemaakt. Dat zit er achter 'de helft van de fraudeurs' in de praktijk. Intussen is de wachtlijst deze legislatuur onder u aangegroeid met meer dan tienduizend gezinnen, tot 182.436 wachtende gezinnen.

Dan hebt u de sector ook beziggehouden met een hervorming. De sector zegt dat u niet naar hen luistert, dat u alleen maar luistert naar ontwikkelaars. U geeft een half miljard euro aan de privé en voor zogezegd betaalbare woningen, met een huur van 900 à 1000 euro. Dat is onbetaalbaar voor iemand die een klein budget heeft.

U denkt dat u ontradend werkt, maar u jaagt mensen schrik aan. Ik ga er de woorden van een armoedespecialist bij halen, Wim van Lancker, die deze week dit over uw huisvestingsbeleid zegt: "We hebben met Matthias Diependaele de slechtste minister van huisvesting ooit. Ik heb de indruk dat sociaal huisvestingsbeleid actief wordt gekoeioneerd door de minister, en de retoriek is beneden alle peil." Minister, de keizer heeft geen kleren aan. Het is te laat om uw beleid te keren, maar gaat u uw intenties ten minste nog keren?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Die controles zijn goed, daarom hebben we die ook in ons Vlaams regeerakkoord voorzien. Mensen die niet in een sociale woning thuishoren, die moeten daar ook niet zijn. Uw groot enthousiasme, minister, om daadkrachtig op te treden tegen diegenen die misbruik maken van ons sociaal systeem, is goed.

We willen u dan ook vanuit onze fractie warm en van harte blijven oproepen om datzelfde enthousiasme aan te wenden om diegenen die er wel recht op hebben, ook daadwerkelijk toegang toe te geven. Want daar knelt het schoentje serieus. Met een wachtlijst van meer dan 180.000 gezinnen lijkt dat ons geen overbodige luxe. (*Applaus van Peter Van Rompuy*)

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Sorry, minister voor het vroegtijdig onderbreken van uw antwoord. Maar ik vond het wel een beetje straf wat ik hier daarnet zag

bij de N-VA. Het was een beetje een hoerastemming, zo fier als een gieter omdat we al 153 huurders die betrappt zijn op het bezitten van een eigendom in het buitenland uit hun woning hebben gezet, al 153 huurders! En u zegt, mevrouw Sminate, dat sommige partijen de aandacht proberen af te leiden naar de wachtlijsten.

Maar mag het nog, spreken over de wachtlijst? Daar staan wel 182.000 gezinnen op, geen 182 gezinnen, dat zou een ander verhaal zijn. 182.000 gezinnen. Jullie zitten hier high fives en schouderklopjes uit te delen alsof er een fantastische stap vooruit gezet is met positieve resultaten, maar jullie hebben een oplossing voor 0,08 procent van de wachtlijst. Als ik thuis 0,08 procent van de afwas doe, dan krijg ik geen schouderklopjes van mijn lief en moet ik niet afkomen met fantastisch gewerkt, neen, dan gaat ze mij vragen of ik ook een echt een plan heb voor de afwas. Dus mijn vraag is of u een echt serieus plan hebt voor het oplossen van die 182.000 gezinnen op de wachtlijst?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer D'haeseleer, u zult nog even moeten wachten, ik ga eerst naar de PVDA. Het is de PVDA die hier kampioen is om telkens individuele gevallen te komen aanklaarten van mensen die hun hebben aangesproken over een bepaald groot probleem. Wel, ik krijg schouderklopjes van die 152 gezinnen die dankzij deze actie wel in een sociale woning geraken. En het zal mogelijk oplopen tot 450 in totaal. En ja, voor die mensen is dat een wezenlijk verschil, en die mensen zijn daar bijzonder blij mee. *(Applaus bij de N-VA en van Maurits Vande Reyde)*

Mijnheer D'haeseleer, het is een beetje grappig dat u het een getelefoneerde vraag noemt. Ik las toevallig in de krant, ik heb het daar vernomen, dat er blijkbaar een gemeenteraadslid van uw partij in Stekene aan het stadsbestuur gevraagd heeft naar de resultaten van het onderzoek. Er bleek één positief resultaat te zijn, en dat was net dat gemeenteraadslid van het Vlaams Belang, die zelf een sociale huurder was en een eigendom had in Oekraïne. Effectief mijnheer D'haeseleer, een gemeenteraadslid van uw partij is betrappt als sociale huurder met een eigendom in het buitenland. *(Applaus bij de meerderheid en bij Groen)*

Beste mensen, ik neem het niemand van jullie kwalijk dat jullie erop wijzen dat er nog een wachtlijst is. In elke communicatie rond sociaal wonen geef ik aan dat er twee zaken, twee werven, twee fronten zijn waar we keihard op inzetten. Dat is enerzijds het wegwerken van die wachtlijst, we nemen daar maatregelen voor.

En als u enthousiasme wilt zien, mevrouw Jans, dan ben ik zeer blij dat we straks het voorstel rond conventioneel huren gaan goedkeuren. Dat decreet komt straks aan bod, hier is mijn enthousiasme. We hebben daar een jaar tot anderhalf jaar aan gewerkt. Ik hoop dat we straks dankzij de goedkeuring van het decreet, voor de zomer – of op zijn minst in de loop van de zomer – dat systeem in gang kunnen zetten. Dat moet absoluut zorgen voor private ontwikkelaars die sociale huisvesting en betaalbare woningen gaan bijbouwen. Dus als u vraagt wat we eraan doen, wel daar is een heel concreet voorbeeld.

Ten tweede, mevrouw Groothedde, ik vind het hallucinant dat u zegt dat de hervorming in de huisvestingsmaatschappij ... Ja, die dient er net voor om de bouwcapaciteit van de sector te vergroten. We zien vandaag dat men niet boven die 600 à 650 miljoen euro geraakt, en dat is al sinds 2012, 2013 zo, onder mevrouw Van den Bossche. Wat gaan wij nu doen? Door die hervorming is het de bedoeling om de sector te versterken. En ja, die is zwaar. De sector heeft eraan meegewerkt met het volste vertrouwen dat de doelstelling die we hebben oké is, maar het was daarom niet minder gemakkelijk. Ik ben er ook van overtuigd – hoewel er nog veel andere moeilijkheden zijn om sociale woningen te bouwen –

dat we daarmee in de toekomst een sterke sector gaan hebben die ook gaat kunnen bouwen.

Dit is de eerste beleidslijn, en die houden we duidelijk aan. De tweede is dat ik ervan overtuigd ben dat het in het belang is van de sociale huurders, maar vooral ook van die 93 à 94 procent Vlamingen die meebetalen voor die solidariteit, en die overtuigd zijn van het nut en de meerwaarde van die solidariteit. Maar die willen natuurlijk weten dat die woningen terechtkomen bij die mensen die er recht op hebben en er ook nood aan hebben. Dat is het signaal dat we hier geven, dat is de reden waarom we inderdaad hard inzetten op elke vorm van fraude.

Ik begrijp de opmerkingen over de wachtlijst maar dat staat de aanpak van fraude niet in de weg. Dat gaan we ook effectief doen, en dat kunt u niet ontkennen. Elke zin en elke tussenkomst die u moest beginnen was zeggen dat u niet tegen fraude bent, maar dat u het toch vervelend vindt dat ik er al zo veel gepakt hebt. Dat is natuurlijk wat uw bezorgdheid is.

Voor het laatste punt keer ik terug naar het Vlaams Belang. Ik begrijp echt niet, mijnheer D'haeseleer, dat u er blijft voor pleiten om te gaan zoeken naar een of andere samenwerking met de regimes of landen waar de onderzoeken worden gedaan om informatie te krijgen. De drie landen die vandaag bovenaan de lijst staan zijn Turkije, Marokko en Italië. *(Opmerkingen van Guy D'haeseleer)*

Ik denk dat we binnen de Europese Unie nog kunnen zeggen dat we van Italië misschien betrouwbare informatie kunnen krijgen, maar van Marokko en Turkije gaan we dat toch niet krijgen. Dat gaat niet.

Ik weet dat we aan het kijken zijn naar een systeem waarbij de sociale huurder betrokken wordt om dat na te gaan, maar dat is nog iets anders dan die heel zeldzame gevallen waar je inderdaad op degelijke informatie vanuit die landen kunt rekenen. We zijn daar dus nog aan het zoeken naar het juiste systeem.

Ik blijf ervan overtuigd dat het in het belang van de sociale huurders is, en van de rest van Vlaanderen, van de andere Vlamingen die daar solidariteit voor tonen, dat we deze onderzoeken blijven verderzetten. Ik doe ook een oproep aan die sociale huisvestingsmaatschappijen die daar vandaag nog niet aan deelnemen. Ik krijg geen hoogte van de reden waarom men dat niet doet. Ik durf daar niets anders achter te zoeken. Ik heb hier een paar dingen gehoord, maar ik durf daar geen uitspraken over te doen. Ik kan alleen maar de oproep doen aan hen om dat wel te gaan doen, omdat het signaal dat je daarmee geeft aan de brede samenleving in Vlaanderen, veel te belangrijk is om het niet te doen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u wel, minister. Het was natuurlijk te denken dat men zou proberen om die 150 gevallen hier te minimaliseren. Maar ik zou alleszins niet durven te zeggen tegen die 150 gezinnen die op deze manier wel op een terechte manier een sociale woning hebben verkregen, dat deze maatregel helemaal geen nut heeft.

Ik herinner mij, minister, dat ik bij een van de eerste discussies hierover ook gevraagd heb of u ook de liquide middelen in het vizier zou nemen, naast de buitenlandse eigendommen. U hebt dat toen bevestigd, al hebt u gezegd dat dat niet zo evident uit te voeren zou zijn. Straks hebben we de bespreking van die maatregel. Ik denk dat ook die ervoor zal zorgen dat sociale woningen enkel gaan naar die personen die het ook effectief nodig hebben. Dank u wel daarvoor. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de reactie van Brusselse Regering op het ontwerp-GRUP noordelijke deel Brusselse ring

ACTUELE VRAAG van Jeroen Tiebout aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het verzet van de Brusselse Regering tegen de plannen voor de herinrichting van de ring rond Brussel

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, wie heeft er zich nog nooit geërgerd op de Brusselse ring? Het is er ronduit gevaarlijk, met meer dan duizend ongevallen per jaar. Er is ook elke dag enorm veel file, tot tien uur per dag op de buitenring, met een enorme economische kost tot gevolg. En natuurlijk kreunen de omliggende gemeenten ook onder het sluipverkeer in hun woonwijken.

De Vlaamse Regering heeft nu eindelijk een oplossing klaar voor een vlotter en veiliger verkeer op deze ring. En wat is de reactie van de Brusselse groene minister van Mobiliteit, Elke Van den Brandt? Ze zegt neen. Ze vindt het Vlaamse ontwerpplan een historische fout. Nu, ik zou het een historische fout vinden om hier nu niets aan te doen. Sterker zelfs, we zetten een historische fout recht door nu voor een model te kiezen dat niet meer alleen gericht is op de auto. Want in het project 'Werken aan de Ring', zoals dat heet, zijn er ook fietssnelwegen voorzien, een Brabantnet met trams, hoppinpunten enzovoort, en uiteraard ook dit plan om de ring, die toch een belangrijke verkeersader is in het land, verkeersveiliger te maken door het doorgaand verkeer en het bestemmingsverkeer zoveel als mogelijk te scheiden.

Zeggen dat er een aanzuigeffect is op de hoofdstad, dat is totaal niet correct. We zien hoe de alternatieven, bijvoorbeeld de fietssnelwegen, al aanslaan. Tussen Leuven en Brussel zijn er vorig jaar bijna 500.000 fietsers geteld. Dat slaat dus aan. Die mensen gaan morgen niet plots weer in hun auto stappen. Ik vind het dan ook bijzonder jammer dat minister Van den Brandt het plan meteen afbrandt, ondanks het feit dat we vanuit Vlaanderen toch al een aantal wijzigingen hadden aangebracht, zoals twee ecoducten.

Omdat er ook een stukje van die ring op Brussels grondgebied ligt, is het toch wel belangrijk om de dialoog gaande te houden. Minister, is er al opnieuw een dialoog gepland met de Brusselse Regering, zodat het plan geen verdere vertraging oploopt? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Voorzitter, minister, ik zal nog vijf seconden wachten, dan hebben de socialemediateams van verschillende partijen hier de tijd om even de pauzeknop in te duwen, wat het wiswerk nadien iets vergemakkelijkt.

Want, minister, wat gebeurt er als je een extreemlinkse groene vuist in een glas water duwt? Het water loopt over de rand, in dit geval de Vlaamse Rand. En dat is nu exact wat de groene minister van Mobiliteit – je kunt je daar vragen over stellen – Elke Van den Brandt laconiek liet weten aan Vlaanderen.

En ik begrijp dat Brussel mag beslissen om minder verkeer in de stad toe te laten. Brussel *kán* dat beslissen. Maar wat er dan volgt, is eigenlijk een beetje te gek voor woorden. Brussel duwt het water over de rand, maar als Vlaanderen dat water dan wil kanaliseren, verdelen en veiliger maken, zegt Brussel "Non", natuurlijk in het Frans: "Non. Dat mag u niet. U mag niet inzetten op een leefbaar Vlaanderen, u mag niet inzetten op een bereikbaar Brussel. Dat mag u niet."

Minister, telkens stellen we bij de Brusselse Regering een onwil vast om daadwerkelijk samen te werken met Vlaanderen om tot oplossingen te komen voor de Vlaamse maar ook de Brusselse pendelaars. Mijn vraag is dan ook heel simpel: hoe reageert u op de "Non" van de Brusselse minister? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik dank jullie voor de vragen.

We hebben op 31 maart inderdaad de voorlopige vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) over deel Noord van de ring rond Brussel. De ring rond Brussel is enorm verouderd, dat weten we allemaal, en zorgt voor heel veel sluipverkeer, onveilige situaties en problemen inzake doorstroming. Kortom, we moeten daar werken doen.

Zijn we over één nacht ijs gegaan? Neen, uiteraard niet. Dit GRUP heeft een voorbereidingsgeschiedenis, er is heel wat overleg aan voorafgegaan. We zijn daarmee gestart in 2018 en er zijn niet minder dan vijftig overlegvergaderingen geweest met heel wat betrokken stakeholders, lokale en provinciale overheden en uiteraard ook met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Vorige zomer hebben we regelmatig aan tafel gezeten met de leden van de Brusselse Regering om vooruitgang te boeken in dit dossier. Nadien hebben we een plenaire vergadering gehad en in maart van dit jaar zijn we tot de voorlopige vaststelling gekomen.

Samen met u stel ik vast dat één minister van de Brusselse Regering – en niet de voltallige Brusselse Regering, laat dat duidelijk zijn – zegt dat dit niet mag, niet kan, dat dit een historische fout is en dat dit plan louter en alleen een verbreding van de ring is.

Dat is het echter absoluut niet. Het plan dat wij op tafel leggen, is heel ambitieus, het bevat veel elementen om het sluipverkeer uit die woonkernen te halen, om de doorstroming te verbeteren, de op- en afritten verkeersveiliger te maken. Kortom, het bevat heel wat elementen. Ik ga ervan uit dat heel wat van die elementen ook graag worden gehoord door de Groenfractie. We werken heel wat barrières weg inzake fietsverbindingen en ecologische verbindingen. Kortom, we zorgen ervoor dat heel wat woonkernen, watergebieden en natuurgebieden met elkaar kunnen worden verbonden. Dit is een enorm mooi en ambitieus plan waarover straks het openbaar onderzoek zal lopen. Dan zullen we bekijken wat de bezwaren en mogelijke opmerkingen zijn en hoe we daar verder mee moeten omgaan.

Er is al heel veel overleg geweest met alle mogelijke instanties en met de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Uiteraard houden we onze deuren open en gaan we verder met hen in overleg.

Ten slotte denk ik dat dat overleg ook kan werken. Want in het verleden hadden we veel problemen en discussies over de ontsluiting van het Heizelplateau. We hebben daar een studie voor uitgerold en die is nu ook verankerd in dit ruimtelijk uitvoeringsplan. Er is consensus over die studie. Ik vermoed dat, wanneer we dat plan straks duidelijk analyseren, iedereen het erover eens zal zijn dat dit een schitterend plan is dat een enorme meerwaarde levert. Iedereen zou er eigenlijk heel tevreden over moeten zijn dat wij nu naar buiten komen met dit plan. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, u hebt inderdaad nog eens verwezen naar het veelvuldige overleg dat aan dit project voorafging. Het is goed dat de deur

open blijft staan voor verder overleg. U hebt ook heel duidelijk gezegd dat het uitspraken zijn van één minister. Ik hoop dat u met het overtuigende discours dat u zonet gegeven hebt, de rest van de Brusselse Regering en ook minister Van den Brandt toch kunt overtuigen om verder te gaan met dit plan.

Maar ze heeft indertijd ook wel een andere koppeling proberen te maken, de koppeling met de kilometerheffing aan de plannen van de ring. Daar wil ik toch even op terugkomen. Vanuit cd&v zijn we alvast geen voorstander van het koppelen van dossiers, en een GRUP is natuurlijk totaal iets anders dan een fiscaal dossier. Ik wil toch even uit uw mond horen of u het eens bent met deze stelling en hoe u met die eventuele vraag van Brussel verder zult omgaan, dus die koppeling met de kilometerheffing.

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Minister, ik ben ook blij te horen dat u de 'non' uit Brussel veroordeelt, want begrijpe wie begrijpe kan. Even duiden toch: men zegt eigenlijk nee tegen 130 kilometer fietssnelwegen, drie tramlijnen voor 700 miljoen euro, 500 miljoen euro aan leefbaarheidsprojecten, een van de grootste ecoducten van Vlaanderen en het voorkomen van zo'n duizend incidenten per jaar op de ring. Daartegen zegt men dus neen. 'Il faut le faire' – in het mooi Nederlands.

In 2016 is een vooruitziend kabinet gestart met gesprekken met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Er werd op regelmatige basis samengezeten, samen met de minister-president, Rudi voor de vrienden. Men kwam zelfs tot een document waarin de Brusselse en Vlaamse knelpunten werden aangeduid, maar ook daar slaagde Brussel er niet in om een akkoord te vinden over die knelpunten langs Vlaamse en Brusselse zijde. Mijn vraag is dan ook simpel: hoe staat het met die gesprekken?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Voorzitter, zoveel onzin! Voor Groen zitten er ook heel veel goede aspecten aan de plannen die de Vlaamse overheid heeft rond de R0. Daar moet absoluut veel aan gebeuren. We zijn het met heel veel van de elementen eens. Maar de minister kan ons niet overtuigen waarom zij over een afstand van 10 kilometer twee extra rijstroken wil aanleggen. Waarom is dat? Omdat de Vlaamse Regering zelf zegt dat ze streeft naar een modal shift van 50 procent in de Rand, de minister zelf of alleszins haar partij – en ik neem aan dat ze daarbij betrokken is – in het programma voor het congres van de partij zegt dat er een taxshift moet komen via een slimme kilometerheffing en in al die plannen voor de Brusselse ring er op geen enkele manier berekend is wat de impact van zo'n slimme kilometerheffing zou zijn op de nood aan extra rijstroken. Inderdaad, op dat moment zeggen wij: "Minister, doe uw studiewerk opnieuw, doe het 'tegoei' en bewijs ons dat er effectief nood is aan extra rijstroken." Want zoals dit nu voorligt, zal dit inderdaad alleen leiden tot het aantrekken van extra autoverkeer, zowel vanuit Brussel, mijnheer Tiebout, als vanuit Vlaanderen. *(Stijn Bex spreekt 'Tiebout' op z'n Frans uit. Opmerkingen. Applaus van Imade Annouri)*

De voorzitter: Tiebout. *(De voorzitter verbetert de uitspraak.)*

Stijn Bex (Groen): Als de heer Tiebout denkt dat er in Brussel alleen maar 'non' gezegd wordt en niet nee, dan ga ik hem ook in het Frans aanspreken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Hier worden nogal grote uitspraken gedaan over hét standpunt van de Brusselse Regering. Dan is het altijd heel interessant

om eens naar het regeerakkoord te kijken. In het Brusselse regeerakkoord staat heel duidelijk dat de Brusselse Regering verklaart gekant te zijn tegen de verbreding van de ring als zodanig en dat de herinrichting gekoppeld moet worden aan een ruimer mobiliteitsproject, waarin de aandacht moet uitgaan naar openbaar vervoer, fietsverkeer, overstapparkings om de modal shift te bevorderen. Met andere woorden: er moet gekeken worden naar het brede plaatje. Dat is het standpunt van de Brusselse Regering. Het verzet van minister Van den Brandt is inderdaad een persoonlijk standpunt, niet het standpunt van de Brusselse Regering.

Kijk, er zijn veel aanpassingen gebeurd aan de initiële plannen voor de ring. Dat is ook dankzij overleg met de Brusselse Regering. Dat was absoluut nodig. Maar op dit moment is bijvoorbeeld de afrit Wemmel geschrapt, er gaat een hele herinrichting komen van het afrittencomplex rond Jette, zeer goed voor het UZ Brussel, en dat gaat de verkeerschaos daar ten goede komen. Er is inderdaad dat ecoduct ter hoogte van Laarbeekbos. Wij zijn dus blij met de aanpassingen die gebeurd zijn. Als Brusselaars mogen wij het doel niet uit het oog verliezen. Dat gaat namelijk over het feit dat we minder auto's in Brussel willen. Dat betekent ook dat we een goed functionerende ring nodig hebben. Wie dat niet begrepen heeft, heeft niks van mobiliteit begrepen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister en goede collega's, minister Van den Brandt vertolkt hier de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie en bindt duidelijk niet de Brusselse Regering. Zij is dus niet de tolk van het standpunt dat daar leeft.

Minister, dit is een goed plan. U moet het doorzetten. Het is multifunctioneel. Het is inderdaad goed voor de automobilisten. Mag het nog in de omgeving van de hoofdstad van Europa? Maar het is ook goed voor de gebruikers van het openbaar vervoer en van alle mogelijke fietsvarianten. Dat zijn allemaal redenen om door te zetten en zeker niet op te geven. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, de Brusselse groenen noemen de Vlaamse beslissing om die werken uit te voeren inderdaad een historische fout. De Vlaams Belangfractie zou het een historische fout noemen indien die werken niet zouden worden uitgevoerd. Want die werken zijn inderdaad nodig. Om de veiligheid te verbeteren, om de doorstroming te verbeteren. Trouwens, collega's, een betere doorstroming leidt ook tot schonere lucht. Tegelijkertijd zijn deze werken ook nodig om de leefbaarheid in de omliggende gemeenten te verbeteren omdat de vierde rijstrook heel veel vrachtverkeer uit de omliggende wijken zal halen. De vraag is dan wie daar tegen kan zijn. Daarbovenop wordt er toch aan heel wat eisen van de groenen tegemoetgekomen. Er komen investeringen in fietsinfrastructuur. Er komen twee ecoducten. In tegenstelling tot de Brusselse plannen, die vaak eenzijdig worden uitgevoerd en over het algemeen zeer nadelig zijn voor de Vlamingen, zullen deze werken iedereen ten goede komen.

Ten slotte zijn, minister, de Brusselaars kwaad omdat u geen kilometerheffing invoert. U gaat opnieuw met hen aan tafel, heb ik vernomen. Wel, houd uw been stijf. Wij houden u alvast in het oog. Wij zullen nooit toestaan dat er nog meer kilometerheffing komt, dat er nog meer lasten op de schouders van onze automobilisten komen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de verschillende tussenkomsten. Ik ben alleszins blij dat er heel veel stemmen zijn die pro de voorlopige

vaststelling van dit RUP zijn. Dat RUP waar heel veel positieve elementen in zitten. Het zal er echt voor zorgen dat we die ring een duurzame toekomst zullen geven. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

Ik ben blij dat de heer Tiebout al een heel aantal aspecten heeft opgesomd die wij daar allemaal in meepakken. We investeren meer dan 300 miljoen euro in meer dan 115 kilometer fietsverbindingen. We investeren ruim 650 miljoen euro in extra hoogwaardig openbaar vervoer, het hele Brabantnet. We investeren 520 miljoen euro in heel wat leefbaarheidsprojecten. Maar daarnaast zorgen we ook voor heel wat landschappelijk waardevolle meerwaarde. Met dit RUP creëren we 153 hectare bijkomend natuurgebied en 36 hectare bijkomend bosgebied. Om dan te zeggen dat dit RUP een historische fout is, collega's, en dat de heer Bex zegt dat hier heel veel onzin wordt gezegd... Wel, mijnheer Bex, een dergelijk prachtig ambitieus plan, waar heel veel overleg over is geweest en waar heel veel consensus over is, is het beste van alle mogelijke alternatieven die men heeft onderzocht. Als men dan zegt dat dit een historische fout is, wel, mijnheer Bex, dat vind ik onzin. Ik vind het onzin dat u hier dergelijke dingen zegt.

Er zitten alleszins heel veel positieve elementen in. Ik ben blij dat er een enorm groot draagvlak is voor dit RUP. Dat blijkt uit het hele overleg dat we de voorbije maanden maar ook jaren hebben gehad met lokale besturen en met heel wat stakeholders. Dat RUP zet opnieuw volop in op leefbaarheid: op verkeersleefbaarheid maar ook op de leefbaarheid van al die woonkernen en op tal van ecologische ontwikkelingen. Kortom, dit is een meerwaarde, niet alleen voor de Brusselaars maar voor heel de Vlaamse Rand.

Ik ben het eens met wat sommigen hier hebben gezegd. Je kunt alle auto's uit de Brusselse stad willen weren, maar finaal zullen die auto's érgens zijn. Wij willen niet het gegeven van meer sluipverkeer faciliteren. Dat willen wij niet. Wij willen een duurzame toekomst voor de ring. Wij willen ervoor zorgen dat er minder congestie is, dat alles vlotter en veiliger verloopt. Vandaar deze ambitieuze plannen voor een volledige renovatie van de weginfrastructuur maar ook van heel die omgeving.

Men vroeg of ik dat aan iets zal koppelen. Ik zal dat alleszins niet koppelen aan een stadstol. Men kan hier wel zeggen: de kilometerheffing tout court.

Ik zal niet onder stoelen of banken steken dat ik, om de congestieproblemen op te lossen, voorstander ben van een slimme gebiedsdekkende kilometerheffing, gekoppeld aan een taxshift en aan nultarieven voor onder andere zero-emissievoertuigen, gekoppeld aan nultarieven in daluren of in congestieloze situaties. Ik ben absoluut tegenstander van een stadstol zoals de Brusselse minister op de tafel legde. Daar blijven we met ons allen in dit halfroond tegenstander van. Daar zullen we niet voor zwichten, we zullen een stadstol niet koppelen aan het GRUP. Dat vind ik absurd. Daar gaan we zeker niet in mee.

We gaan het openbaar onderzoek laten lopen. We zullen kijken welke mogelijke opmerkingen, bedenkingen of bezwaren daar geuit worden. Uiteraard blijven we verder in gesprek.

Ik heb het Heizelplateau al aangehaald. Ook daar zijn we door overleg tot een consensus gekomen. Ik denk dat we – een heel aantal mensen in Brussel zien dat in – met dit plan een win-winsituatie voor heel de omgeving creëren. Ik hoop dat we daar zo snel mogelijk mee verder kunnen en dat we de grote projecten naast al de andere werken aan de Ring volop kunnen uitrollen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Collega's, het is ondertussen bijna tien jaar geleden dat minister Crevits de eerste principiële beslissing nam voor een optimalisatie van de Ring zoals dat toen heette. Dat ontwerpplan is tot stand gekomen na heel veel overleg. Ik hoop echt dat iedereen nu het algemeen belang laat primeren. De schop mag eindelijk eens in de grond. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Minister, ik moet hier met u vaststellen dat degenen die altijd roepen om fietspaden, openbaar vervoer en veiliger verkeer in Brussel dezelfde zijn die dat de laatste zeven jaar ook blokkeren. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

De voorzitter: Mijnheer Bex, alstublieft!

De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Ik heb juist de opsomming gegeven. Het is dan ook goed dat de sociale media gestopt zijn met dat op te nemen, want niemand maar dan ook niemand kan begrijpen wat de logica daarvan is.

Mijn filmopname loopt wel en bij de start van de werken aan de Ring en het viaduct zullen dezelfde mensen die nu neen zeggen tegen dit plan en de fout van de eeuw maken, schande spreken dat er geen alternatief is voor fietsers, openbaar vervoer of de bus. Het zit in het plan, ik roep u op om ook daar rekening mee te houden in plaats van vast houden aan een onbegrijpelijke visie. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de vernietiging van het uitvoeringsbesluit bij het Taxidecreet door de Raad van State

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de vernietiging van het uitvoeringsbesluit voor het Taxidecreet

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, goede collega's, minister, de taxisector verkeert in het ongewisse. Sommigen zullen zeggen dat de sector in het ongewisse verkeert, sommigen dat de sector in rep en roer staat. Dat heeft alles te maken met een negatief arrest van de Raad van State. Dat gaat dan over welke autoriteit advies mag geven over de opslag van persoonsgegevens. Is dat de Vlaamse dan wel de federale? De Raad van State zegt dat dit conform de bevoegdheidsverdeling de federale overheid is. Minister, dat heeft vandaag nog maar een beperkte impact, maar ik spreek nu vanuit de universiteit van het leven, vanuit mijn eigen gemeente. Op een ogenblik dat een taxibedrijf nieuwe voertuigen aan de vloot wil toevoegen, moet daar een taxivergunning door de gemeente worden afgeleverd. Dat kan op dit ogenblik niet, dat is on hold gezet. Iedereen, de sector maar ook de lokale besturen, vraagt zich dus af hoe de Vlaamse Regering dat negatieve arrest van de Raad van State zal remediëren en dat is ook mijn vraag aan u. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, ook van onze kant is er ongerustheid. Het uitvoeringsbesluit is vernietigd en dat heeft implicaties. We hebben het Taxidecreet hier goedgekeurd in 2019, maar goed, het uitvoeringsbesluit is ver-

nietig. Dat heeft gevolgen, dat leidt tot onzekerheid. Men kan geen bestuurderspassen uitreiken, geen vergunningen voor taxi's. Ook al is het vormelijk, wat gaat u doen om dit zo snel mogelijk recht te trekken?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor uw vragen, collega's. Het klopt inderdaad dat het uitvoeringsbesluit van het Taxidecreet, dat dateert van november 2019, vernietigd is door een arrest van de Raad van State. Dat arrest is uitgelokt door de taxisector zelf, omdat die niet tevreden was, noch met het Taxidecreet, noch met het uitvoeringsbesluit als zodanig.

De vernietiging is louter en alleen op basis van formele argumenten, met name het ontbreken van een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit. Er is destijds een advies gevraagd aan de Vlaamse Toezichtcommissie, maar dat volstaat niet volgens de Raad van State. Er moest een advies gevraagd worden aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. Alleen op grond daarvan is het uitvoeringsbesluit vernietigd. Doordat het vernietigd is kunnen er inderdaad geen nieuwe vergunningen aan taxibedrijven afgeleverd worden en er kunnen geen nieuwe bestuurderspassen afgeleverd worden. Vandaar dat wij onmiddellijk zijn overgegaan tot een remediëring.

Het arrest zelf dateert van 30 maart, twee weken geleden. Wij hebben op 12 april bij hoogdringendheid al een remediëring laten goedkeuren op de Vlaamse Regering. We hebben een nieuw uitvoeringsbesluit opgemaakt. Dat zit nu bij de verschillende adviesinstanties. Daar hebben wij ook de hoogdringendheid gevraagd. We hopen daarmee zo snel mogelijk uit die impasse te komen en er zo snel mogelijk voor te kunnen zorgen dat de lokale besturen straks weer taxi-vergunningen en bestuurderspassen kunnen afleveren. Het zal nu enige tijd niet kunnen, maar ik denk dat de sector dat voor een stuk aan zichzelf te danken heeft. Wij zorgen alleszins heel snel voor een remediëring. Ik hoop dat we die nog voor het zomerreces definitief hebben goedgekeurd.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ja, dit is heel belangrijk. Ik denk dat het daarom goed is dat we deze vraag stellen. De sector vraagt waar men nu aan toe is. Het gaat hier ook over omzet en investeringen die gebeurd zijn in voertuigen die op dit ogenblik niet kunnen worden ingezet.

Ten tweede gaat het in de politiek ook altijd over de toekomst, louter op principiële gronden. Stel u voor, minister, dat er juristen zijn die dezelfde vraag stellen, bijvoorbeeld over welke autoriteit bevoegd is voor de opslag van persoonsgegevens met betrekking tot welzijn, onderwijs, omgeving. Denk bijvoorbeeld aan: wie krijgt studiebeurzen, voor welke bedragen, wie ontvangt dat geld, hoe lang worden die gegevens gestockeerd?

We zitten daar voor een stuk op glad ijs. De vraag is of de Vlaamse Regering ook bezig is met het remediëren van mogelijke klachten in andere sectoren, waar eigenlijk dezelfde bevoegdheidskwestie speelt?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik ben zeer blij om te horen dat de Vlaamse Regering zeer snel de hand aan de ploeg heeft geslagen om hier remediëring aan te bieden. Op dit ogenblik is er een ... ik wil het woord 'chaos' niet gebruiken, maar toch stilaan een situatie die niet te lang mag duren. Het gaat hier inderdaad over iets vormelijks. Iedereen heeft natuurlijk het recht om klacht neer te leggen of bezwaar in te dienen bij gelijk welke instantie. Dit gaat over de opslag van

gegevens, en het is ook een beetje mijn vrees dat dit ook voor andere decreten gaat beginnen te gelden. Dan is het einde zoek. Vandaar mijn bezorgdheid dat de Vlaamse Regering daar de nodige aandacht aan zou geven.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, ik heb begrepen dat uw kabinet, of uzelf, komende week overleg zal hebben met de taxisector. Het is goed dat dat eindelijk gebeurt. Het had misschien eerder kunnen gebeuren, dan hadden we die procedure bij de Raad van State niet gehad en dan hadden we niet met de problemen gezeten waar we vandaag mee zitten. Ik hoop dat het meer is dan alleen maar een beleefdheidsgesprek, en dat er ook effectief wordt geluisterd naar de verzuchtingen van de taxisector. Die sector zit vandaag in crisis. Hij is nog maar net uit het coronadal aan het kruipen – toen men eigenlijk geen ritten kon doen en er geen klanten waren – en wordt nu geconfronteerd met bepalingen uit het Taxidecreet. Zo moeten de nieuwe en toekomstige taxiwagens, en zeker de minibusjes, voldoen aan allerlei ecoscores. In principe moeten dat dan in de komende jaren elektrische busjes zijn, die veel duurder zijn dan klassieke busjes en die ook maar een derde, of twee derde, van het normale aantal uren dat men op een dag kan rijden, kunnen worden ingezet omdat ze tijdens die andere uren opgeladen moeten worden.

Men zit dus nu in een situatie dat men geen personeel kan aanwerven, men geen nieuwe auto's kan inschrijven, en als men een nieuwe auto wil kopen men veel meer moet betalen. Daardoor worden taxiriten veel duurder. Dat is uiteraard niet de bedoeling. Zorg dat dit opgelost wordt, en dat taxi's in de toekomst ook nog voor gewone mensen beschikbaar blijven.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Ik sluit me graag aan bij de bezorgdheid van de collega's. Het is inderdaad zo dat we op dit moment een hele sector in onzekerheid storten. De sector is inderdaad zelf naar de Raad van State gestapt. Eigenlijk heeft die laatste de sector niet gevolgd, alleszins niet op basis van de inhoud, of is het vernietigd wegens een aantal vormvereisten die de regering niet heeft nageleefd of waarvan ze niet wist dat ze die moest naleven. Ik heb ook de boodschap gekregen dat lokale besturen uiteraard onder andere geen bestuurderspassen meer kunnen afleveren. Het is ook daar belangrijk dat er goede communicatie en opvolging blijft, zodat iedereen weet waar hij aan toe is. Ik wil ook graag de hoogdringendheid – u hebt natuurlijk zo snel mogelijk gedaan wat u kunt – om de procedure die nog doorlopen moeten worden, zo kort mogelijk te houden, benadrukken. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Het is door slordig werk dat de taxisector nu, in een tijd die al bijzonder moeilijk voor hen is, echt met de gebakken peren zit. Ik denk dat u zeer terecht zegt dat u daar snel werk van wilt maken en daarover ook in overleg gaat met de taxisector.

Een vraag die wij daar met Groen graag over willen stellen, is of u met de taxisector ook wilt bekijken hoe de vergroening van de sector gefaciliteerd kan worden vanuit het beleid. U hebt indertijd vastgesteld dat wanneer u een minimale ondersteuning zou bieden aan busbedrijven, zij dan in staat waren om de uitrol van de elektrificatie te versnellen. Wellicht is dat ook zo wanneer u de taxisector een handje zou toesteken. Onze vraag is dus of u dat ter sprake gaat brengen op dat overleg. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor de bijkomende vragen, collega's. Ik denk dat we het in twee rubrieken moeten opsplitsen: enerzijds wat met de Gegevensbeschermingsautoriteit of de Vlaamse Toezichtcommissie, en anderzijds wat met de taxisector?

Wat betreft de Gegevensbeschermingsautoriteit: de Raad van State heeft hier een vernietiging uitgesproken omdat er geen advies was gevraagd aan de federale instantie, de Gegevensbeschermingsautoriteit, maar wel aan de Vlaamse instantie, de Vlaamse Toezichtcommissie. Het Arbitragehof heeft daaromtrent een uitspraak gedaan en heeft gezegd dat dat niet kan en men maar een advies moet aanvragen bij de Vlaamse Toezichtcommissie als die ook aangemeld is bij de EU. Dat is intussen gebeurd, en ik hoop dat daarmee toekomstgericht heel wat formele voorwaarden zijn ingevuld.

Alleszins zorgen wij voor een remediëring en een nieuw uitvoeringsbesluit, waarbij we dan ook advies vragen enerzijds uiteraard aan de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) bij hoogdringendheid en anderzijds ook aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, om daar voldoende aan die vormvereiste voldaan te hebben, en nadien een advies van de Raad van State. We proberen dat allemaal, in het kader van die hoogdringendheid, binnen een zeer kort tijdsbestek te doen, zodat die onzekerheid voor de taxisector zo snel mogelijk weg is.

Die collega's die zich zorgen maken dat ik geen overleg zou hebben met de taxisector, moet ik tegenspreken. Ik heb veel overleg met de taxisector. Toen ik pas bevoegd werd voor de mobiliteit en de openbare werken, kreeg ik te horen wat hun verzuchtingen en bekommernissen waren rond het Taxidecreet, dat vorige legislatuur hier in het parlement is goedgekeurd. En zij hebben inderdaad bekommernissen geuit omtrent de Ecoscores, maar we weten dat de klimaatuitdagingen ook immens zijn. Zij hebben ook heel veel bekommernissen geuit rond de taalvereisten, die in hun ogen veel te streng waren. Daaraan zijn we al tegemoetgekomen en daarin hebben we al een aantal remediëringen gedaan. Zij hebben ook het Taxidecreet aangevochten, maar daar hebben zij bot gevangen. Zij hebben ook het uitvoeringsbesluit aangevochten, en daar krijgen ze nu, louter vanwege de vormvereisten, een vernietiging. Ik denk dat we vooral naar de toekomst moeten kijken en daar vooral moeten kijken waar de sector nood aan heeft. Dat is aan een robuust kader, ervoor zorgen dat er vergunningen en bestuurderspassen afgeleverd kunnen worden en dat zij ook kunnen blijven werken met datgene waar zij in geïnvesteerd hebben.

Vandaar dat ik dus bij hoogdringendheid die procedure nu inroep, en ik hoop dat ik voor het zomerreces een nieuw uitvoeringsbesluit kan hebben, zodat we opnieuw de vergunningen en dergelijke kunnen afleveren. Uiteraard blijf ik luisteren naar alle verzuchtingen van de taxisector. Ik heb alleszins de indruk dat voor hen de hoogste prioriteit is om zo snel mogelijk weer vergunningen te kunnen hebben. Daar faciliteer ik ten volle in. Maar uiteraard sta ik ook open voor andere gesprekken, en wij blijven sowieso altijd in speaking terms, ook al stapt men weer naar de Raad van State. Het staat iedereen vrij om dat te doen. Wij faciliteren alleszins om opnieuw een robuust kader te hebben. Bedankt.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, goede collega's, minister, de intellectuele eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat die taxisector tegen dat nieuwe Taxidecreet is en was, en een stok heeft gezocht om mee te slaan. Nu hebben ze iets geraakt wat ze eigenlijk niet viseerden, want dat ontploft nu in hun eigen gezicht.

Ten tweede is het natuurlijk voor iedereen zaak, niet alleen de regering die bezig is met Vlaamse regelgeving, om ervoor te zorgen dat die regelgeving robuust is. Minister, u hebt het in uw repliek drie keer gezegd. Er moet rechtszekerheid zijn,

want anders krijgen we én geen groter draagvlak voor de Vlaamse zaak, én geen politieke geloofwaardigheid meer. En aan dat laatste hebben we al helemaal geen overschot. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik ben in ieder geval over één ding blij: dat er overleg mogelijk blijft met de sector. Dat hebt u ook altijd gezegd.

Ten tweede is de taxisector helemaal niet gebaat bij wat er nu gebeurt, wat ze waarschijnlijk zelf ook niet hebben voorzien. Laat ons hopen dat we zo snel mogelijk uit die impasse geraken. Het decreet is goedgekeurd en biedt modernisering. Het biedt ook mogelijkheden aan innovatieve vormen van taxi's, die er nu al zijn. Het biedt meer zekerheid, maar ook flexibiliteit en vooral meer klantvriendelijkheid. Dat is wel nodig, om dat goede decreet zo snel mogelijk in orde proberen te brengen. En ik hoop dat de taxisector ook beseft dat deze weg alleen maar chaos is en we niet vooruit kunnen, en dat iedereen aan hetzelfde laken kan trekken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe communicatierichtlijnen bij de VRT

ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe communicatierichtlijnen binnen de VRT

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): “De gedachten zijn vrij, wie kan ze beletten? Ze ijlen voorbij naar eigene wetten. Geen mens kan ze raden, of grijpen, of schaden, hoe sterk hij ook zij. De gedachten zijn vrij.” Minister, het is de eerste strofe van het prachtige Duitse protestlied ‘Die Gedanken sind frei’, dat enorm populair was in de 19e en 20e eeuw. Het was tegen elke vorm van repressie en censuur.

Ik stel voor dat u het eens luid laat klinken bij uw volgende onderhoud op de elfde verdieping aan de Reyerslaan, bij de CEO van de VRT. Die man begint toch hoe langer hoe meer ‘Robespierreanse’ methodes te hanteren. Een korte bloemlezing uit zijn oeuvre: “Het moet gedaan zijn met nieuws lekken. Wie spreekt, vliegt buiten, en ik zal opsporen wie er lekt. Wie we vinden, vliegt eruit.” Enfin, aan duidelijkheid laat het niets te wensen over. Minister, het verbaast dan ook allerminst dat VRT-werknemers het hebben over een zuiveringsoperatie, een spreekverbod, een zwijgplicht, over een angstcultuur die heerst. Dat zijn toch allemaal zorgwekkende alarmsignalen voor een voogdijminister van de VRT. Dat zou hem tot actie moeten aanmanen.

Volgens de heer Delaplace is er geen vuiltje aan de lucht en gaat het over een zuivere update van de communicatierichtlijnen. Maar de vraag rijst natuurlijk of hij dat zomaar eenzijdig kan opleggen. Want de integriteitscode die de richtlijnen hierover bepaalt, is tot nader order een onderhandeld document tussen vakbonden en directie. En daar wordt met geen woord gerept over een spreekverbod of een zwijgplicht. In de deontologische code van de Vlaamse overheid heeft men het zelfs over een spreekplicht. Het is dus niet aan de heer Delaplace om zomaar eenzijdig, en cours de route, de regels te veranderen.

Minister, ik verneem dan ook graag van u of u de demarche van de CEO van de VRT in overeenstemming acht met de geldende regels, in casu de integriteitscode,

in casu de beheersovereenkomst en in casu de deontologische code van het overheidspersoneel, en zo nee, of u de CEO van de VRT dan op het matje zult roepen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): De bewuste communicatie daarover is gedaan door mijn collega. Het verbaast mij in feite een beetje dat dit zoveel heisa met zich meebrengt. Want het lijkt me toch de evidentie zelve dat medewerkers van een bedrijf, of dat nu een privaat bedrijf of een publiek bedrijf is, loyaal zijn en hun bedrijf niet zomaar in diskrediet brengen.

Volgens mij was het dus niet eens nodig dat de CEO daarop hamert, maar ik stel toch ook vast dat hij niks nieuws zegt. Deze mail zegt niks anders dan wat wij vandaag kunnen lezen in de integriteitscode, collega Slootmans. Een integriteitscode die een bijlage is van het arbeidsreglement, en dus elke medewerker zou moeten kennen. Ik citeer: "Stel je loyaal op, zowel tijdens als buiten de dienst, en vermijd om de VRT schade te berokkenen. Het is evenmin toegestaan om informatie over de VRT te verspreiden, of te laten verspreiden, die schadelijk is voor de werking van de diensten, de VRT of de medewerkers."

Mijn vraag luidt als volgt, minister: dit is de integriteitscode die is onderhandeld met de VRT-medewerkers, en ook met de vakbonden. Is het nu de bedoeling om deze code te gaan verstrengen of niet? Zo niet, dan denk ik dat de CEO van de VRT gedaan heeft wat hij moest doen, namelijk nog eens verwijzen naar de integriteitscode. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de vragen.

De VRT als publieke omroep is natuurlijk een hoeksteen van onze democratie, en een vrijhaven voor de vrijheid van meningsuiting. Die vrijheid van meningsuiting is ook toepasselijk op iedereen, op alle Belgen, op alle Vlamingen en dus ook op alle medewerkers van de VRT. Het is natuurlijk als grondrecht ook iets wat relatief is, en wat in een context moet worden gezien. In dat verband – en ik sluit mij ter zake aan in wat mijnheer Tommelein heeft gezegd – is het normaal evident dat een bedrijf ook een uniforme communicatiestrategie hanteert, en dat daarbij – bijvoorbeeld in het geval van persvragen – wordt gevraagd om te verwijzen naar de communicatiedienst en naar de woordvoerder. Dat is zeer logisch, denk ik.

Ter zake geldt de integriteitscode, die zeer duidelijk stelt dat medewerkers van de VRT geen communicatie doen die schadelijk is voor de belangen van de VRT. Dat is evident in de context van de VRT, dat is evident in de context van elk ander publiek of privaat bedrijf. Die integriteitscode blijft trouwens toepasselijk. Ik begrijp van de VRT dat ze ook niet de intentie hebben om die aan te passen, dat blijft toepasselijk. Eigenlijk is er ter zake niks veranderd. De directie van de VRT, de CEO, heeft alleen die regels in herinnering gebracht en naar voren geschoven.

Is dat op de meest verstandige manier gebeurd? Daar, collega's, heb ik wel mijn twijfels bij. Toen ik een mail las met als thema 'Geen commentaar', waarbij wordt opgeroepen om geen commentaar en geen enkele communicatie te doen over de VRT, moest ik toch wel even slikken. In de pers is er inderdaad gesproken over een spreekverbod. Voor de duidelijkheid is dat absoluut niet het geval, de integriteitscode is niet gewijzigd, de toepasselijke regels zijn niet gewijzigd. Maar het is wel de manier waarop die mail is verstuurd, de timing, de toon, de formulering, die wat mij betreft ontzettend onverstandig is, en niet voor herhaling vatbaar is. Ik denk dat ze echt wel moeten bekijken hoe ze dat op een intelligente manier aanpakken. Ik denk dat ze hier hun eigen communicatie, naar de medewerkers

toe, niet op een verstandige manier hebben gevoerd. Nogmaals, ten gronde is het logisch dat er zulke richtlijnen zijn, die zijn ook niet gewijzigd, en het is ook niet onlogisch om die in herinnering te brengen.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Als ik gewoon naar u luister, minister, begrijp ik dat u in feite toch niet opgezet bent met deze nieuwe uitschuiver van de CEO. U had het over een onverstandige uitspraak, en even slikken, om vervolgens naar argumenten te zoeken om de man toch niet eens kordaat op zijn plaats te zetten en hem tot de orde te roepen. Nochtans lijkt mij dat toch een absoluut minimum, dat, wanneer VRT-medewerkers het hebben over een angstcultuur, een spreekverbod en een zwijgplicht, de minister die bevoegd is voor de VRT zich toch eens met de zaken gaat bemoeien.

De Vlaamse Vereniging van Journalisten gaat nog een stap verder. Die hebben het over een disproportionele inmenging van een mensenrechten, met name die van de vrijheid van meningsuiting. Dat zijn niet mijn woorden, maar die van de Vlaamse Vereniging van Journalisten. Ik stel mij dan ook oprecht de vraag of u de ernst van de situatie inziet, en welke garanties u vandaag aan de tweeduizend VRT-medewerkers geeft dat hun recht op vrije meningsuiting verzekerd is. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, dank voor uw antwoord. Ik stel dus inderdaad vast dat er geen plannen zijn om de integriteitscode die bestaat, te verstrengen en dat dit document de leidraad blijft voor VRT-medewerkers. De CEO leidt de organisatie. Als hij het nodig vindt om op een bepaald moment nog eens te herinneren aan die integriteitscode, dan vind ik dat zijn goed recht. Ik stel alleen maar vast dat sommige mensen of organisaties van de publieke omroep, zoals de vakbonden, nu moord en brand schreeuwen. Dat is toch wel opmerkelijk. Vinden zij nu dat medewerkers informatie mogen lekken? Vinden ze nu dat medewerkers of journalisten de organisatie mogen beschadigen? Dan vind ik dat toch allemaal wel een beetje wereldvreemd. Er is geen enkele CEO die toelaat dat zijn eigen bedrijf, zijn eigen organisatie, door zijn eigen medewerkers wordt beschadigd.

Voor alle duidelijkheid: interne kritiek moet kunnen, ook wanneer dit kritiek op leidinggevenden is. Interne kritiek moet ook au sérieux worden genomen, maar moet intern worden gecapteerd. Dat geldt voor iedereen, voor elk bedrijf, voor elk bestuur, voor elke organisatie. Vandaar mijn bijkomende vraag: hebt u weet, minister, van interne kanalen waar VRT-medewerkers met hun grieven terecht kunnen en waar dat op een ernstige manier wordt behandeld? Of is daar een probleem? *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, iedereen doet hier alsof een publieke omroep hetzelfde is als een privébedrijf, maar dat is natuurlijk helemaal niet zo. Dit is een openbare instelling, een openbaar bedrijf, een openbare omroep, en dat is een belangrijk verschil. Wat gebeurt er vandaag? Deze Vlaamse Regering legt keiharde besparingen op aan de VRT. Als gevolg daarvan moeten er mensen vertrekken – naakte ontslagen. De minister had beloofd dat dat niet zo gebeuren – toch gebeurd. En dus heerst er een angstcultuur binnen die VRT: zal ik kunnen blijven of niet? Mensen zijn daar ongerust over, en nu mogen ze daar ook niks meer over zeggen. Elke vraag moet worden beantwoord met: "Geen commentaar". Van besparingscultuur naar angstcultuur naar zwijgcultuur bij een openbare omroep. Minister, dit gaat niet alleen over de vorm van die mail, dit gaat

over de inhoud van die mail, waar men trouwens zegt dat de communicatiedienst die richtlijnen zal verwerken, terwijl dat normaal gezien het onderwerp is van sociaal overleg. Mijn vraag is dus: wanneer stopt u die besparingsmodus en zorgt u dat de vrijheid van meningsuiting bij de VRT opnieuw ingang kan vinden?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, hoe je een communicatiestrategie communiceert in een publiek bedrijf, is natuurlijk een kunst, en een harde mail getuigt toch wel van een bepaalde leiderschapsstijl – waar je voor of tegen kunt zijn, ik spreek me er zelfs niet over uit. Die mail bereikt wel het omgekeerde effect: de VRT is weer maar eens in het oog van de storm beland, de vakbonden hebben weer een reden voor een actieaanzegging, en het lijkt erop dat de hele heisa rond de mail nu zelf schade toebrengt aan het imago van de VRT. (*Applaus van Maurits Vande Reyde*)

Inderdaad onverstandig. Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Inderdaad, grote bedrijven hebben allemaal duidelijke communicatielijnen voor hun werknemers. Het is in hun belang dat de werknemers hun organisatie publiek niet gaan afvallen. Alleen is de VRT de laatste tijd natuurlijk door zeer zwaar weer gegaan door de besparingen, door de naakte ontslagen. Er was en er is eigenlijk nog altijd onrust, en met die marsorder van de CEO van de VRT dat zij voortaan niks meer publiekelijk mogen zeggen over hun bedrijf en in deze stijl, wordt die onrust alleen maar groter. Dat is echt niet verstandig. Net in deze moeilijke periode krijgt het personeel het gevoel dat ze in het oog worden gehouden over wat ze wel en niet kunnen zeggen over hun bedrijf. Het vertrouwen tussen het personeel en de directie wordt op deze manier nogmaals beschadigd. We mogen ook niet vergeten dat de VRT een bedrijf is waar journalisten werken, journalisten van wie we verwachten dat ze te allen tijde zeggen wat moet geweten zijn, ook als het over hun eigen bedrijf gaat. En nu is er nog de stakingsaanzegging. Allemaal niet goed voor de VRT.

Minister, wat gaat u doen om de CEO van de VRT aan te manen om het vertrouwen van het personeel te herstellen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Over de toonzetting van de interne communicatie van de VRT, daar ga ik mij niet over uitspreken. Maar dat elk zichzelf respecterend bedrijf – en ook, collega D’Haese, elke zichzelf respecterende overheidsinstantie – afspraken maakt over wie standpunten namens de organisatie naar buiten vertolkt en hoe dat moet gebeuren, lijkt mij echt zo vanzelfsprekend. Iedereen doet dat en iedereen moet dat ook doen, ook de VRT wat mij betreft. Dat doet ook geen afbreuk aan wat ik hier allemaal hoor – “fundamentele mensenrechten” – of aan procedures die we allemaal kennen, zoals die van de klokkenluiders, of aan – inderdaad – de interne kanalen die er zijn om zijn mening te uiten. Die bestaan ook allemaal nog.

Maar die afspraken die je moet hebben als bedrijf – maar ook als overheidsinstantie – over wie naar buiten komt en hoe, dat moet je, denk ik, ook als VRT zeker bewaken.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, voorzitter, en collega’s voor de bijkomende commentaren en vragen.

Wij hebben twee maanden geleden hier een debat gehad over het taalcharter van de VRT. Dat was eigenlijk naar aanleiding van uitspraken van de nieuwe taaladviseur van de VRT waarbij velen hier in de zaal – eigenlijk bijna iedereen – zich in de koffie hadden verslikt en zich afvroegen of we echt meer tussentaal bij de VRT zouden horen, of dat echt de bedoeling was? De VRT heeft toen heel snel gezegd dat de communicatie die is gebeurd, niet het standpunt is van de VRT, dat dat niet is hoe zij ernaar kijken.

Dat is een illustratie van het belang van een uniforme communicatiestrategie, waarbij je als bedrijf duidelijk zegt dat je je in de markt wilt zetten als een performant bedrijf met een duidelijke visie en strategie, en we doen dat onder meer door onze communicatiedienst en onze woordvoerder daar eigenlijk in charge te houden wanneer er externe communicaties zijn, en wanneer andere mensen het woord nemen, zijn ze ook goed ondersteund om zeker de boodschap te brengen die de VRT als publieke omroep naar voren wil brengen.

Dit illustreert waarom het normaal is, logisch is, dat die directie ook die communicatierichtlijnen hanteert en die ook extra in de verf zet. Op dat vlak denk ik dat dit de logica is in een privaat bedrijf, maar ook in een publiek bedrijf. Ook een publieke omroep moet nadenken over de manier waarop ze zich positioneert en heeft belang bij een goed en duidelijk imago.

Dat gezegd zijnde deel ik, zoals gezegd, de zorgen van verschillende collega's hier over de manier waarop dat gebeurd is. Ook de timing valt op een moeilijk moment: het transformatieplan van de VRT is nog in volle opbouw is, wordt nog volledig uitgevoerd, waarbij inderdaad een aantal mensen het bedrijf moeten verlaten.

In een moeilijke context moet je opletten met je communicatie. Een titel die luidt 'geen commentaar', grote staatsmannen hebben dat in het verleden gebruikt, ik denk dat de directie van de VRT dat misschien beter naar de medewerkers toe niet gebruikt.

Ook als ik zie wat er gezegd wordt, dat er een gouden regel is dat communiceren over de VRT enkel en alleen gebeurt door de woordvoerders, door de communicatiedienst, dan denk ik dat dat ook gewoon niet juist is. Het is perfect legitiem voor een medewerker van de VRT om bijvoorbeeld te zeggen via sociale media dat de dag goed verlopen is, dat een persoon trots is om te werken voor de VRT, dat ze fijne projecten hebben gehad. Dat gebeurt trouwens regelmatig, dat journalisten of andere medewerkers hun ervaringen delen.

Positieve boodschappen zie ik heel graag, en uiteraard moet je opletten dat je je werkgever geen schade berokkent, maar het idee dat als er vragen zijn, als je extern communiceert, je dat niet mag doen, het is 'geen commentaar' als richtlijn, dat is de verkeerde teneur, dat is de verkeerde aanpak, dat is slechte timing, dat is niet voor herhaling vatbaar.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): In eerste instantie stel ik vast dat de N-VA zich als grote verdediger en roerganger van de VRT opwerpt. Wat dat betreft zijn er inderdaad nog zekerheden, nu er een andere voorzitter is van de raad van bestuur.

Nu, minister, uw antwoord ontgoochelt mij toch wel enigszins, want opnieuw stellen wij vast dat de VRT manifest een aantal fundamentele wettelijke bepalingen, inderdaad zelfs mensenrechtenverdragen – ik zeg dat niet, de Vlaamse Vereniging van Journalisten zegt dat – met de voeten treedt. Anderzijds zien wij een

minister die zwalpt en de facto laat betijen, een minister die afwacht, die niet ingrijpt en die in feite lijdzaam toekijkt.

Nochtans zijn klokkenluiders, zeker voor een overheidsbedrijf als de VRT, van goudwaarde. Dat zou men zeker aan de Reyerslaan moeten weten. Zonder hen waren de stinkende potjes in 2020 over nepotisme, over corruptie, over belangenvermenging allemaal gebeurd. In 2020 was dat allemaal nooit aan het licht gekomen. Zonder hen was er nooit een doorlichting gebeurd. Zonder hen was er nooit een grote kuis geweest. Die mensen verdienen dan ook onze volle steun, minister, in plaats van een C4.

Ik zou wat dat betreft willen besluiten met een citaat van de beruchte Oegandese dictator, u kent hem ongetwijfeld, Idi Amin, die stelde: "There is freedom of speech, but I cannot guarantee freedom after speech." Ik mag hopen, minister, dat die cynische filosofie geen praktijk wordt aan de Reyerslaan. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega's, het debat maakt toch wel een en ander duidelijk. Sommige mensen vinden dat medewerkers onbesuisd en op gelijk welke manier de organisatie mogen beschadigen, omdat het een openbare instelling, een openbare omroep is. Nu breekt mijn klomp. Ik denk, collega's, dat we vandaag een heel belangrijke opdracht hebben gegeven aan de CEO. Hij moet hervormen en de juiste richting voor de publieke omroep inslaan. Dat is wel iets meer dan windowdressing. Dat betekent dat alle redenen blijkbaar goed zijn om de CEO, die een belangrijke opdracht heeft, in een moeilijke positie te brengen als hij vraagt de integriteitscode na te leven. Woorden zoals 'angstcultuur', 'spreekverbod' staan niet in die mail. In die mail staat duidelijk dat hij herinnert aan de afspraak dat men de organisatie niet beschadigt en dat er geëigende kanalen zijn om te communiceren over de VRT. En, dat er ook interne kanalen moeten zijn – want daar hebt u nog niet op geantwoord, minister – waar men het kan melden als er problemen zijn en dat die op een correcte manier moeten worden opgelost, zo veel is duidelijk. Een medewerker die een probleem heeft, een medewerker die iets veranderd wil zien, die niet tevreden is, die moet dat kunnen zeggen, maar niet in de media, dat is heel duidelijk.

Ik concludeer dat de CEO van de VRT gevraagd heeft de integriteitscode na te leven. Die integriteitscode is hier helemaal en die moet nageleefd worden. In een organisatie houdt men zich aan de regels. (*Applaus bij Open Vld en van Wilfried Vandaele*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de alarmerende evolutie van de bijenpopulatie in Vlaanderen

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Brouns.

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, bijen zijn enorm belangrijk voor ons ecosysteem, maar ook voor onze voedselvoorziening. Ik denk dat heel veel mensen zich daar niet van bewust zijn. Mensen denken bij bijen aan lekkere honing, maar bijen doen veel meer: ze spelen een cruciale rol bij de voortplanting van bloemen en planten. Ik geef even mee dat 75 procent van de gewassen wereldwijd zich via bestuiving voortplant. Het klinkt wat romantisch, maar de bijen zijn zowat de cupido's van de bloemen en de planten: op die

manier kunnen die zich vermenigvuldigen en hebben we niet alleen lekkere honing, maar ook appels en frambozen, paprika's, en zelfs koffie en chocolade te onzer beschikking.

Minister, al een aantal jaren wordt aan de alarmbel getrokken wat betreft de bijenpopulatie. We weten dat die cijfers wat uiteenlopen, en meten is niet evident, maar vorige winter zou er een wintersterfte geweest zijn van 23 procent, en dat ligt toch een pak hoger dan de aanvaardbare grens van 10 procent. Uit een bevraging van het Vlaams Bijeninstituut blijkt dat sommige imkers in sommige regio's tot 75 procent van hun populatie kwijt zouden zijn. Die cijfers zijn dus toch wel bijzonder alarmerend, vandaar mijn actuele vraag.

De redenen zijn divers: te weinig bloemen om voldoende nectar en stuifmeel uit te halen, pesticiden, de varroamijt, de Aziatische hoornaar. Het Vlaams Bijeninstituut roept daarom op om enerzijds maatregelen te nemen hiertegen, maar ook om het onderzoek te verbreden naar de oorzaken van de sterke achteruitgang van die bijenpopulatie.

Ik had de vraag gesteld aan minister Demir. Zij heeft vorig jaar het Vlaams actieplan voor wilde bestuivers gelanceerd, maar dat ging specifiek over wilde bijen. De oproep is nu om verdere actie te nemen om de totale bijenpopulatie in stand te houden. Mijn vraag is heel simpel: hoe plant Vlaanderen in te gaan op die oproep van het Vlaams Bijeninstituut?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel voor uw interessante vraag, collega. De bezorgdheid over de Vlaamse bijen is mij en mijn diensten bekend. Als we naar die wintersterfte kijken, dan wordt er inderdaad gesproken over gemiddeld 10 tot 15 procent. Dit jaar zitten we daar in de winter ver boven, met 23 procent. In het verleden waren er nog dergelijke pieken, tot 35 procent gemiddeld in de periode 2014-2015.

Kijken we dan naar de verschillende oorzaken. U verwees al naar een aantal zaken. De varroamijt is er zo een. Er zijn ook de weersomstandigheden: te zachte wintermaanden, waarbij het vroegtijdig uitvliegen en een te vroege start van het broedseizoen inderdaad een probleem kunnen vormen.

Vanuit de imkerverenigingen en de Honeybee Valley wordt dan ook sterk gesensibiliseerd over het belang van de drachtplanten. Vandaag wordt door het Praktijkcentrum Bijen en in de vorming van de startende imkers ook specifiek ingezet op die problematiek. We hebben ook het strategisch plan bijenteelt, waar daar bijzondere aandacht naar gaat, om die lokale Vlaamse bij ook echt veerkrachtiger te maken, wat belangrijk is. Die bij verkrijgt men via genetische selectie van lokale lijnen. Deze bij heeft een minimum aan chemische behandeling nodig in haar strijd tegen verschillende ziekten, onder andere de varroamijt.

Het strategisch plan bijenteelt maakt integraal deel uit van ons gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dat dient ertoe om de imkers verder te ondersteunen. Dat werd recent, op 23 maart, ook goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het plan heeft een heel aantal doelstellingen, waaronder twee heel belangrijke in de problematiek waar we het vandaag over hebben: het herstel van het bijenbestand en de bestrijding van de vijanden en de ziekten.

U weet ook dat voor de uitvoering van dat plan extra middelen zijn vrijgemaakt. Vanaf 2021 gaat het over een bedrag van 423.000 euro per jaar. Dat is een verdubbeling ten opzichte van de periode voordien. Er wordt dus wel degelijk substantieel meer ingezet om dat bijenbestand in Vlaanderen op peil te houden.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik heb het voorbije jaar in de commissie al meermaals mijn bezorgdheid geuit aan u over deze materie. Ik ben heel blij dat er meer middelen worden voorzien, want laat ons eerlijk zijn: minder bijen, dat is minder voedsel, minder voedingsindustrie, minder omzet. Dat is slecht voor onze Vlaamse economie, slecht voor onze landbouw, een materie waar u ook een groot hart voor hebt, maar ook slecht voor elke Vlaming en zijn voedselvoorziening. En dan denk ik nog niet aan de toekomst van onze gepassioneerde imkers. Want die zijn er ook. En die zijn enorm bezorgd over de evolutie die zich nu voortzet.

Voldoende bestuivers zijn essentieel. We hebben de bijen, maar we hebben ook nog hommels. Er zijn nog andere insecten die bestuiven. Die hommels worden ook al volop ingezet in Vlaanderen. Zeker in de tomatenteelt worden die gebruikt. Die worden zelfs geëxporteerd. Vlaanderen is ook echt wel een koploper op dat vlak.

Maar ik keer nog even terug naar de bijen. Op federaal niveau zijn er een aantal bijenplannen. Het laatste dateert van 2019. Wordt er overleg gepleegd of is er overleg gepland met de federale collega's om in samenspraak de teruggang van de bijenpopulatie te kunnen aanpakken?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank aan de collega voor de vraagstelling en uiteraard ook aan de minister voor het antwoord. Ik denk dat er al een perfecte analyse van het probleem gegeven is, zowel door de vraagsteller als door de minister. Er moeten inderdaad dingen gebeuren. In het strategisch plan bijenteelt zitten veel goede dingen, maar er worden natuurlijk ook een aantal dingen over het hoofd gezien, zoals heel het gegeven van de klimaatproblematiek en de betonstop die alsmaar op zich laten wachten. Ik denk ook aan de Europese natuurherstelwet, waar we het daarstraks over gehad hebben. Dus los van de concrete maatregelen, moeten we ook een algemeen beleid durven te voeren, dat onrechtstreeks invloed heeft op die bijen.

Minister, ik denk dat het goed is om samen te zitten met alle betrokken instellingen, maar natuurlijk vooral met de wetenschappelijke instellingen die ermee bezig zijn. Aangezien de plaag in Limburg nog groter is dan in de rest van Vlaanderen, zou ik willen aandringen om initiatieven te nemen om vooral in de fruitstreek en in Haspengouw te kijken wat er specifiek aan kan worden gedaan, want dat heeft natuurlijk onmiddellijke consequenties voor de teelt van die tak van de landbouw.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Uit de jaarlijkse enquête van het Vlaams Bijeninstituut bij de imkers blijkt inderdaad dat er deze winter een bijensterfte van 23 procent werd geregistreerd. Dat is een lichte verbetering ten opzichte van vorig jaar, maar toch trekt het Vlaams Bijeninstituut aan de alarmbel, aangezien er enorm veel regionale verschillen werden geregistreerd. Zo werd er in mijn regio, de regio Lier, maar liefst 75 procent bijensterfte geregistreerd, en dat is toch wel opmerkelijk.

Er zijn verschillende redenen, en ze werden al aangehaald: de varroamijt, de Aziatische hoornaar, maar ook pesticiden. Er worden nog enorm veel pesticiden gebruikt rond onze natuurgebieden en in en rond onze Vlaamse tuinen.

Minister, hoe wilt u de reductie van die pesticiden verder aanpakken, bijvoorbeeld via het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, de toestand van onze honingbij is ronduit slecht. We hebben in het buitenland al voorbeelden gezien, onder andere in China, waar de bijen zijn uitgestorven en waar kinderen, mensen met penseltjes, onze bloemen moeten bevruchten. Dat zou zeer nefast zijn.

Minister, de nieuwe Natuurherstelwet bevat maatregelen om bestuivers te helpen en om pesticiden te verminderen. We hebben hier de afgelopen dagen al heel vaak over gediscussieerd. Ik heb ook uw oproep gehoord dat u de strijd aangaat tegen die Natuurherstelwet. Maar daarmee schiet u vele fruittelers in de voet: de vele landbouwers die die bestuivers net nodig hebben.

Minister, zult u de strijd tegen die Natuurherstelwet staken zodat we echt een structureel beleid, een herstelbeleid, kunnen voeren om ook onze honingbij en onze wilde bestuivers te beschermen?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil toch ook nog een andere remedie aanhalen, die ik eerder al aan minister Crevits meedeelde.

We hebben een mondiale handel en doen aan import, maar als wij containers naar hier halen, pallets, vrachten, fruit allerhande, zit daar ook ongedierte tussen. U hebt het hier al gehad over de hoornaars, de wantsen, noem maar op. We halen allerlei insecten naar hier uit andere landen die onze insecten zullen afmaken.

Is het niet mogelijk om de containers, pallets en vrachten die naar hier komen, ten minste een bepaalde richtlijn op te leggen opdat er minder insecten naar Europa zouden komen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, u hebt meerdere vragen gesteld over de verschillende sectoren en organisaties waarmee we in overleg treden en ook de verschillende niveaus. U verwijst naar het federale niveau. Er is inderdaad het Nationaal Actieplan voor de Reductie van Pesticiden, dat samen met de administratie van collega Demir wordt voorbereid. We zullen ook in overleg treden met de federale collega's.

Collega Vandenhove verwijst naar Limburg. We kunnen onze contacten met pcfruit vzw, die u welbekend is, opnemen. Alles wat we kunnen doen om dat bijenbestand op peil te houden, is goed. Er werd ook verwezen naar het GLB en de politiek van de pesticiden. Het is duidelijk dat er in de Natuurherstelwet en het GLB wordt ingezet op de verdere verduurzaming. Pesticidevrije stroken zijn daarin ruim voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Collega's, ik dank u voor de vele tussenkomsten over de bezorgdheid die we delen. Het is goed om dat te horen.

Er is nog heel wat uit te klaren. Dat blijkt duidelijk uit de vele vragen die hier werden gesteld.

Ik heb daarnet gewezen op het belang van overleg met de federale instanties. Maar het is ook een wereldwijde problematiek; het situeert zich niet enkel in België. Ik denk bijvoorbeeld aan de Aziatische hoornaar, waarbij één nest in Frankrijk razendsnel heel Europa heeft aangetast. Dat bleek uit een schriftelijke

vraag die ik aan minister Demir heb gesteld. Dergelijke zaken moeten we ook op Europees niveau durven aan te kaarten.

We zien dat verschillende landen andere niveaus van bestrijding hebben. Er moet daar een gelijkschakeling worden nagestreefd.

Tot slot wil ik u vragen om zeker de vinger aan de pols te houden met het terrein, de imkersbond, het Vlaamse Bijeninstituut, en ook met de diverse onderzoekers aan onze universiteiten. Want als u het mij vraagt, zullen kennis en innovatie hier echt het verschil kunnen maken. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de geplande wijziging van de fiscale regels voor durfkapitaal

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, collega's, wat ik u nu ga brengen, is zeer technische en droge materie, maar het is wel materie waar ik zelf enorm van wakker lig, en ik hoop u allen ook en zeker u, minister. Het voorbije jaar is er 70 procent minder geïnvesteerd door durfkapitalisten in onze start-ups en groeibedrijven dan de jaren voordien. Dat heeft te maken met het feit dat geld duurder is – je betaalt meer om geld te lenen –, maar ook met het feit dat men de macro-economische ontwikkelingen volgt en toch wat schommelingen ziet. In Vlaanderen wordt jaarlijks – hou u vast – 3 miljard euro via beleggingsfondsen geïnvesteerd in groeibedrijven en startende bedrijven. Dat is zeer belangrijk, heel poreus, we moeten er enorm goed voor zorgen dat dat goed blijft bestaan.

In Wallonië is dat een ander geval. Daar zijn het voornamelijk overheidsfondsen die de economie oppompen. Maar de brandstof van onze Vlaamse economie, van onze Vlaamse welvaart komt uit beleggingsfondsen, ondernemers die hun zaak verkocht hebben, die met de centen die ze overhouden na belastingen investeren – riskante investeringen doen – in onze start- en groeibedrijven.

Het is zo dat federaal minister Van Peteghem een plan uitgewerkt heeft dat – ik zeg het zoals het is – wat mij betreft een atoombom is op het hele systeem dat risicokapitaal verschaft. Enerzijds gaat hij wanneer er een exit of meerwaarde is, 25 procent belastingen wanneer dat naar een beleggingsfonds gaat en dan nog eens 25 procent wanneer het van het beleggingsfonds naar de onderliggende vennootschap gaat. Dat is compleet dodelijk omdat het retroactief is. Het gaat ook over investeringen die al gedaan zijn. Maar ten tweede ga je een leegloop hebben van risicoinvesteringen in Vlaanderen. Dat is echt wel een bom leggen onder onze Vlaamse economie.

Minister, wanneer zult u de alarmbel luiden bij de Federale Regering zodat dat plan nooit in werking zal treden? *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, de bezorgdheid bereikt ons ook sedert enkele weken. Het zal u uiteraard niet verbazen. We zijn ons bewust van de impact van de plannen van mijn goede collega-minister Van Peteghem op de deelstaten, zowel aan inkomstenzijde als aan uitgavenzijde. Minister Diependaele verwees er ook al naar, en u zult het ongetwijfeld ook met mij eens zijn: als één hervorming in dit land, ook van belang voor Vlaanderen, nodig is, dan is het wel degelijk de fiscale hervorming, om werken meer te laten lonen, om het verschil tussen niet

werken en werken te vergroten. Als er één hervorming in dit land nodig is, is het die fiscale hervorming.

Specifiek de fiscale behandeling van risico- en durfkapitaal is ook mijn bekommernis. Ik zie daar inderdaad ook wel degelijk het belang van in voor onze Vlaamse economie, de economische valorisatie van de innovatiekracht die we in Vlaanderen hebben. Dat kapitaal moet kunnen blijven worden ingezet in een competitieve fiscale omgeving. Dat is cruciaal voor de scale-ups, voor de start-ups, voor de groeiende ondernemingen. We zijn vandaag, als we kijken naar onderzoek en ontwikkeling, op het vlak van innovatie koploper in Europa. Dat is inderdaad mede dankzij die belangrijke investeringen via het durf- en risicokapitaal.

Ja, wij staan in contact met de sector via Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV). Dat zal u uiteraard niet verbazen. De sector, PMV, het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB), heeft ook al contact gehad met het kabinet van de bevoegde minister Van Peteghem. De eerste signalen, de eerste echo's daarrond zijn positief. Men heeft daar begrip voor. Ik heb heel veel begrip voor die o zo belangrijke fiscale hervorming, die absoluut nodig is, om de werkzaamheidsgraad op het juiste peil te brengen, voor de toekomst van ons land. Maar ja, ik ben ook bezorgd over die andere heel belangrijke sterke pijler van de start-ups, de scale-ups. We hebben daarrond een heel mooi ecosysteem in Vlaanderen uitgebouwd. Dat mag inderdaad niet onderuitgehaald worden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Als iemand hier gaat werken en die wordt door de werkgever 100 euro betaald, dan gaat er 54 euro naar vaders staat. Dat is veel te veel. Dat moet minder. Daar zijn we het allemaal over eens. Maar als je dat gaat doen door een andere belasting te heffen die jobs zal vernietigen, die in heel ons systeem om groeibedrijven, om startende bedrijven te gaan ondersteunen, zaken opblaast, dan ben je onvoorstelbaar slecht bezig.

In een land met zo'n hoog overheidsbeslag is er maar één manier om werken lonender te maken, en dat is: besparen en mensen meer activeren. Wij roepen daartoe week na week op in dit parlement.

Minister, ik zou u hier heel graag zeer formeel namens de Vlaamse Regering horen zeggen dat de plannen waarover we nu al hebben gehoord, die een absolute bom leggen onder onze Vlaamse economie, te land, ter zee en in de lucht zullen worden bestreden vanuit dit Vlaams Parlement, maar ook vanuit deze Vlaamse Regering. Dit mag en kan en zal er niet doorkomen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, dit is een heel goede vraag van collega Ronse. In de politiek hebben we de ziekte om mensen die ondernemen, mensen die kapitaal beheren en dat willen investeren, te zien als een soort van rijke egoïsten, een soort van Dagobert Ducktypes die een grote bunker met geld hebben en daar een hele dag in rondzwemmen. Niets is natuurlijk minder waar. Mensen die ondernemen, die risico nemen, zorgen voor onze groei en welvaart. Zij zijn de basis van onze sociale zekerheid. Alle welvaart die wij in ons land hebben, komt van mensen die risico durven te nemen.

Ik ben het volledig eens met collega Ronse. Op een moment dat we die economische groei zo nodig hebben, dat soort van activiteiten afstraffen door ze extra te belasten, zou een zeer slechte zaak zijn. Ik hoor ook tussen de lijnen dat u daar niet echt een fan van bent, minister. Ik kan u geruststellen: wij zijn daar bondgenoten in. Wij vinden dat ook geen goede maatregel binnen deze fiscale

hervorming. En als er dan toch moet worden gezocht naar compensaties om de lasten op arbeid te verminderen, denk ik dat we in een land met een overheidsbeslag van meer dan 50 procent misschien meer naar de uitgaven moeten kijken. Net zoals collega Ronse wil ik dus voorstellen dat we op het Vlaamse niveau zeker zeggen dat we dat durfkapitaal willen stimuleren en niet afstraffen.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag voor u. Het is ook de bedoeling dat we meer durfkapitaal vanuit het buitenland naar hier halen. Hoe gaat u dat doen? *(Applaus van Marino Keulen en bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, ik ben het volmondig met u eens als u zegt dat een van de belangrijkste hervormingen die in het land moeten gebeuren de fiscale hervorming is. U hebt daar 100 procent gelijk in. Het is essentieel dat die fiscale hervorming er op federaal niveau komt, zodat we ervoor kunnen zorgen dat werken loont, dat mensen op het einde van de rit meer overhouden. Dat is essentieel. Daarom is het belangrijk dat minister Van Peteghem alle ruimte krijgt om zijn plannen vorm te geven, in overleg. Collega's en ook collega's in de federale meerderheid, het is al te gemakkelijk om op de bühne te staan roepen. Ik roep de collega's op om aan tafel te gaan, te onderhandelen en te bekijken wat mogelijk is om de fiscale hervorming op de best mogelijke manier te kunnen realiseren.

Minister, neemt u het engagement op dat de Vlaamse Regering waar mogelijk constructief zal meewerken om die fiscale hervorming mogelijk te maken? *(Applaus van Ludwig Vandenhove)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik denk dat iedereen het erover eens is dat de fiscale hervorming noodzakelijk is, dat werken moet lonen, en dat de verschuiving van lasten op dat vlak een essentiële oefening is die minister Van Peteghem op federaal niveau gaat maken. Dat daarbij, op basis van het eerste voorstel dat nu op tafel ligt, overleg moet worden georganiseerd en dat er moet worden geluisterd naar de bezorgdheden en bekommernissen van verschillende sectoren en belanghebbenden, is zeer logisch. Maar, collega's, ik wil ook oproepen om niet aan een omgekeerde cherrypicking te doen en om niet aan een hypothetische angstzaaijerij te gaan doen waarmee we het draagvlak voor de fiscale hervorming zouden ondermijnen. Dat zou ertoe leiden dat werken minder zal lonen, dat we minder economische activiteit in Vlaanderen zullen krijgen, dat we minder jobs in Vlaanderen zullen krijgen. Dat mag en kan de bedoeling niet zijn.

Voor de collega's die het belang van groeikapitaal, van durfkapitaal te gronde willen bespreken, doe ik een warme oproep. Op 16 mei geeft Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) haar jaarverslag vrij. Zoals we hier vorig jaar met PMV hebben afgesproken, wordt de primeur aan de commissie Economie gegeven. Op 16 mei zullen we dus in dit parlement het belang van groeikapitaal en durfkapitaal voor Vlaanderen uitgebreid kunnen bespreken. Van harte welkom in de commissie Economie! *(Applaus van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik dacht dat ik in de eerste ronde al vrij duidelijk was. Over de fiscale hervorming zijn we het eens, die is absoluut noodzakelijk om de welvaart in dit land, in Vlaanderen, op peil te houden, om naar de werkzaamheidsgraad te gaan die nodig is. Maar we moeten dat doen op een verstandige manier. Dat durfkapitaal is voor Vlaanderen cruciaal. We hebben de laatste tien jaar een uniek ecosysteem gebouwd rond start- en scale-ups. We zijn de

innovatieleider in Europa, mede dankzij dat kapitaal. Dus ja, we moeten die fiscaal interessante omgeving behouden, mijnheer Vande Reyde, op die manier halen we buitenlands geld naar hier. Ik denk dat die boodschap duidelijk is aangekomen bij de federale collega's en dat we die samen zullen bewaken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik begrijp hieruit, minister, dat u namens de Vlaamse Regering stelt dat de plannen van Van Peteghem niet kunnen doorgaan, dat we ons daartegen gaan verzetten. Ik ben daar blij mee want het zou echt een atoombom zijn op onze Vlaamse economie en welvaart.

Collega's, ik heb vandaag ook plannen gelezen van minister Lalieux om de belasting op groepsverzekering van 10 naar 33 procent op te trekken. Wel, als we werken lonend willen maken, moeten we vooral zorgen dat wie investeert in onze economie, in onze mensen, met plannen en ideeën om onze economie te doen groeien, in ondernemers, of dat nu via groepsverzekering of via risicokapitaal en beleggingsfondsen is of via andere middelen, goed soigneren en hier aan boord houden. We moeten kijken naar het overheidsbeslag, met een overheid die meer dan 50 procent van de opgebouwde welvaart opslurpt. Die kan en moet en zal op dieet gaan. Dat dieet zal hogere nettolonen voor mensen die willen werken, opleveren.

Minister, wij willen absoluut bewaken dat die hervorming op een goede manier wordt doorgevoerd. Wij rekenen op de voltallige Vlaamse Regering en op u als minister van Economie om te zorgen dat dit zonder accidenten en op de juiste manier gebeurt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een preventiecampagne tegen drugs na een studie die aantoonde dat het cocaïnegebruik in Antwerpen fors toegenomen is

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, Antwerpen heeft iets met lijstjes, vooral lijstjes die aantonen dat we de grootste, dikste en langste hebben van allemaal. Dat geldt zeker als het gaat over toerisme, tonnenmaat in de haven en investeringen. Eén lijstje waar we minder fier op zijn is dat van de European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. Daaruit blijkt dat Antwerpen de koploper is, en dat al vele jaren, maar zeker dit jaar, voor cocaïnegebruik, namelijk via het residu cocaïne in het rioolwater. Dat bedraagt twee keer zoveel als in Amsterdam. Dat kan tellen.

Een tweede lijstje dat minder spectaculair maar toch ook veelzeggend is, is het lijstje waaruit blijkt dat het cocaïnegebruik sinds 2012 verviervoudigd is. Dat blijkt opnieuw uit het residu in het rioolwater in Antwerpen. Verviervoudigd in tien jaar tijd, en verdubbeld sinds 2018. Dat is niet niks.

Zoals u weet zijn de aanslagen, de terreur en de drugsmafiaoorlog en -gebruik aan elkaar verbonden, met elkaar verweven. Geen drugsmafia zonder drugs-aanslagen, geen drugsoorlog zonder drugshandel en geen handel zonder drugsgebruik. De drugsgebruikers zijn rechtstreeks en onrechtstreeks verantwoordelijk en medeplichtig aan de aanslagen. Het feit dat Antwerpen koploper is voor cocaïnegebruik in Europa, zo blijkt uit een studie over 120 steden in 21 landen, heeft natuurlijk te maken met de beschikbaarheid van drugs in Antwerpen. Dat is

een eerste punt. Het is een havenstad, er is invoer. Maar het heeft ook te maken met de banalisering van drugs. Het nieuwe normaal is het gebruik van cocaïne in het uitgaansleven en zeker bij jongeren. Daar heeft het stadsbestuur en deze regering en zeker u als minister van Welzijn een belangrijke rol in te spelen. Wil nu toch dat de burgemeester van Antwerpen, voorzitter, ...

De voorzitter: Ik ben niet de burgemeester van Antwerpen.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Wat niet is, kan nog komen.

De burgemeester van Antwerpen heeft deze week uitdrukkelijk verwezen naar de minister van Welzijn. Hij zei dat u ermee bezig bent, dat er een grote sensibiliseringscampagne komt, dat u die samen gaat uitwerken. Dit kan niet beperkt blijven tot Antwerpen, heel Vlaanderen moet hierbij betrokken zijn.

Mijn vraag is logisch: waar blijft die campagne, en wat komt ervan? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. Ik heb uiteraard ook de nieuwe cijfers gezien. Ik wil eerst en vooral melden dat we in Vlaanderen heel wat middelen investeren in de preventieve gezondheid, en dus ook in de strijd tegen drugs en tegen de inname van drugs.

Ik heb onmiddellijk nadat de cijfers bekend werden, samengezeten met de mensen van het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD). Zoals u weet, is dat ons kennisinstituut in verband met allerhande verslavingszaken, onder andere ook alcohol en drugs. Ik dacht namelijk aanvankelijk: nu gaan we een grote campagne doen, overal, om in de kijker te zetten hoe slecht drugs zijn, en wat de effecten van drugs zijn. VAD heeft me dat ten stelligste afgeraden. Ze hebben gezegd dat dit het slechtst denkbare is wat je kunt doen. Als je dat doet, dan geef je de indruk dat het overal zit, en dan ga je mensen bijna stigmatiseren, omdat ze denken dat het abnormaal is als ze geen drugs nemen. Ze zeiden: "Doe dat vooral niet. Integendeel, ga heel gericht op zoek waar de grote gebruikers zitten, en maak kennisclips om die gebruikers aan te spreken op de plaatsen waar ze zich bevinden, heel gericht."

Ik heb daarop een brief gekregen van de burgemeester van Antwerpen, Bart De Wever, die mij dezelfde vraag stelde. Mijn mensen hebben deze week nog – of de week ervoor – samengezeten om elkaars methodieken te bekijken. De burgemeester heeft absoluut niet gelogen: er is afgesproken om samen aan de slag te gaan, maar niet onder het mom van een grootschalige affichecampagne of iets dergelijks. Wel heel gericht en gefocust op de vraag: hoe kun je ontradend werken op die plaatsen en bij die groepen waarvan je weet dat er drugs aanwezig zijn? Hoe kun je dieper ingaan op de plaatsen waar gebruik van drugs zoals cocaïne bijna genormaliseerd is? We laten ons daarbij uiteraard adviseren door VAD, want zij hebben echt ontzettend veel expertise op dat terrein. Daar zijn ook budgetten voor vrijgemaakt, en dat zal nu in de komende periode worden uitgerold.

Maar als u verwacht dat er een heel grote affichecampagne of zoiets komt, dat zal het niet zijn. Dat is ook doorgesproken met de experts, en ook met de mensen van het Antwerpse stadsbestuur.

Tot slot, collega Dewinter, u ziet hier misschien een rare vlek op mijn arm. Dat is geen huidaandoening, maar wel 'Zoek Gezond'. Dat is een nieuwe app die vandaag gelanceerd wordt om mensen correct te informeren over allerhande aandoeningen die je kunt hebben. Als u daarin de woorden 'drugs' of 'verslavingsmiddelen' gaat intikken, dan zult u daar heel correcte informatie over vinden. Het wil eigenlijk

vermijden dat mensen op 'doctor Google' allerlei soorten uitleg gaan zoeken voor allerhande problemen die ze hebben. Ik zou u, en iedereen die hier is, dus aanraden om die app ter harte te nemen. Het zal u misschien verlossen van allerhande ingebeelde kwalen. (*Applaus van Brecht Warnez*)

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, ik geef u uiteraard het voordeel van de twijfel; we zullen wel zien wat die campagne zal opleveren. Maar ik durf toch vraagtekens te plaatsen bij het feit dat men zo terughoudend is wanneer het gaat over het gebruik van drugs. Zeker bij jongeren is het zo wijdverspreid dat het niet meer gaat over kleine groepen of doelgroepen en dergelijke. Het is in feite het nieuwe normaal geworden bij heel wat jongeren, zeker in de horeca en het uitgaansleven. Het is die normalisering, die banalisering van drugs, die we moeten tegengaan.

Ik vind het een beetje raar dat u zegt: het gaat niet lukken, we moeten het anders aanpakken, het gaat de indruk wekken dat ... Neen. Wat dan met de campagnes die we succesvol gevoerd hebben ten aanzien van nicotine, het roken in cafés, in de horeca? Er was ook veel protest, maar het is uiteindelijk allemaal succesvol geweest, met een enorme daling van het aantal rokers tot gevolg. Dat is een goede zaak voor de volksgezondheid.

Als ik zie hoeveel campagnes er gevoerd worden over discriminatie en racisme. Iedere week een nieuwe. Grote affiches, advertenties, het kan niet op. Maar met drugs zijn we voorzichtig, daar moeten we opletten dat we niemand choqueren, dat we de juiste groep bereiken, en dergelijke meer. Zou het kunnen dat politieke partijen voor een stuk schrik hebben van hun achterban, en dat druggebruik nu eenmaal zo wijdverbreid is dat men niemand meer voor het hoofd durft of wil stoten. Ik wil daar toch voor waarschuwen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): De vraagsteller heeft gezegd dat Antwerpen iets heeft met lijstjes. Ik vrees dat Antwerpen ook een probleem heeft met lijstjes. Dat blijkt ook uit die residucijfers. Minister, een eerste bedenking: ik heb ooit al eens een vraag gesteld over die residucijfers en er is me toen verteld dat je niet een-op-een het verband mag leggen met gebruik. Is dat nu wel of niet het geval? Want daar zou ik meer informatie over willen hebben. Dat neemt hoe dan ook niet weg dat cocaïnegebruik in onze stad en in Vlaanderen een heel groot probleem is. Mijnheer Dewinter, u verwees ook in de gemeenteraad naar tabak en roken. Het probleem is dat tabak en roken legaal was en dat daar een campagne een andere impact heeft. Dit gaat over een illegale substantie die niet mag en die u wilt proberen te verbannen. Dat is natuurlijk een andere aanpak die nodig is.

Maar bij mij blijft de vraag wel voor een stuk overeind: minister, zal die campagne, die nodig is – en goed dat u daarvoor met VAD gaat samenwerken – wel voldoende zijn, als het gebruik zo geopenetreerd is in de horeca, het uitgaansleven, de politiek en overal? Uw partijvoorzitter heeft zelf aangehaald dat hij niet naar een feest kon gaan of er was iemand aan het slikken of snuiven. Is zo'n campagne dan voldoende? Ik denk het niet. Welke andere stappen kunnen we vanuit Vlaanderen zetten om ervoor te zorgen dat dat gebruik voor een stuk wordt tegengegaan? Want ik vrees dat een campagne alleen een tikkeltje naïef is en onvoldoende resultaat zal hebben.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de aanvullende vragen, collega's. Eerst en vooral: collega Annouri, het is goed dat u de vraag stelt. Die cijfers in het water

zijn inderdaad niet alleszeggend. Uit de laatste leerlingenbevraging in schooljaar 2020-2021, krijg je minder dan 1 procent gebruik van illegale drugs. Als we kijken naar de algemene drugsgebruikscijfers, dan moeten we toch wel nuanceren dat dat het nieuwe normaal zou geworden zijn. Als je ook de verhouding met alcohol bekijkt, dan is dat enorm. Ook het verschil met roken is nog altijd enorm groot. Maar ik ontken niet dat er een probleem is, absoluut niet. Ik ben de laatste om dat te ontkennen.

Mijn eerste, intuïtieve actie toen ik die cijfers zag – want dat stijgt toch wel lichtjes – was: komaan, we gaan erin vliegen en we gaan overall agressief campagne voeren. Ik lees letterlijk wat VAD zegt, en je kunt die niet gaan beschuldigen dat ze braaf zijn. Die mensen zijn heel verstandig, weten waar ze mee bezig zijn. En zij zeggen dat een brede, algemene campagne over cocaïne zonder meer, cocaïne nog verder zou normaliseren. Mensen die geen cocaïne gebruiken en dat in hun omgeving ook niet zien doen, gaan zich stilaan een uitzondering voelen. En we weten dat, als mensen het idee hebben dat een groot deel van de bevolking een product gebruikt, de drempel voor hen lager wordt. Die sociale-normeffecten zijn zeer bepalend voor preventie. VAD zegt dus dat als je dat doet, je een tegengesteld resultaat krijgt en het nog meer genormaliseerd zou worden. Wie ben ik om hen tegen te spreken? Dat nemen we nu dus ook met de mensen van de stad Antwerpen door, want dat is contra-intuïtief aan mijn eerste aanvoelen om er een lap op te geven. Ik denk ook dat het logisch dat je denkt dat we dat moeten tonen.

Maar het tweede punt is ook om mensen te confronteren met de effecten. Vandaar dat men op twee sporen werkt: als eerste heb je de kennisclips, die tonen welk effect het heeft en hoe je mensen kunt helpen om ervan af te raken. Want het is ook een gewoonte die je creëert. En twee: een breder cocaïneproject waarbij samen met de sectoren horeca, uitgaansleven, hoger onderwijs en werk, cocaïne veel explicieter opgenomen wordt in het algemene alcohol- en drugsbeleid. Tot nu bleef het – collega Dewinter gaf het ook een beetje aan – verborgen. Men had het over alcohol en over drugs, maar cocaïne zelf werd minder benoemd, en dat willen we nu veel meer gaan doen, om zo tot die nieuwe preventiemethodiek te komen. VAD heeft ook echt wel geadviseerd om op een andere manier te gaan werken, om cocaïne veel meer in die focuscampagnes mee te pakken, maar ze blijven zeggen om niet heel breed te gaan, omdat dat het omgekeerde effect zou hebben.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Er zijn gezaghebbende organen wereldwijd die dat gebrek aan nut van dergelijke campagnes toch wel tegenspreken. Ik denk aan United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) en The Office of National Drug Control Policy (ONDCP), die grootschalige campagnes voeren die vooral gericht zijn naar die doelgroepen die gevoelig zijn, bijvoorbeeld in het uitgaansleven of jongeren, om zo de normalisering van drugs, die de nieuwe alcohol en nicotine zijn geworden, tegen te gaan. Het gedoogbeleid dat op dit moment gevoerd wordt ten aanzien van horecazaken die drugs tegen beter weten in tolereren omdat ze anders een deel van hun cliënteel verliezen, mogen we niet onderschatten en onder de mat vegen.

Ik ken nogal wat jongeren, waaronder mijn eigen kinderen, die mij zeggen: "Papa, in Antwerpen uitgaan op een lijn coke is goedkoper dan een hele avond cocktails, witte wijn of bier of wat dan ook bestellen. Voor vijftig euro zijn we gesteld."

Dat is de realiteit, minister. Dat is de realiteit van vandaag in een grootstad zoals Antwerpen. En welke horecazaak kan daaraan weerstaan, wil ze nog overleven? Om duidelijk te maken dat ze dat niet tolereren? Ook die horecazaken zouden we

actief moeten ondersteunen in het nee zeggen tegen drugs. Ook dat gebeurt niet, of althans veel te weinig. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een outreachend beleid ten aanzien van moeilijk bereikbare en kwetsbare etnische groepen

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het op de radar krijgen van kinderen in nood

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvolging van problematische thuissituaties

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, collega's, het verhaal van de negenjarige Raul gaat door merg en been. De negenjarige jongen liep hier school en had nu eigenlijk in de fleur van zijn leven moeten zitten, maar was ook meer dan drie maanden verdwenen van deze aardbol. Collega's, niemand had hem gemist.

Minister, ik zou u kunnen en willen vragen hoe dat in godsnaam is kunnen gebeuren, of Raul gekend was bij de hulpverleningsdiensten. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat dat niet het geval is. Maar het gerechtelijk onderzoek loopt, en we moeten dat respecteren.

Het is wel zo – en dat is voor alle duidelijkheid geen oordeel of vingerwijzing – dat het in dit specifieke dossier over Roma zou gaan. Nogmaals, dat is geen oordeel of vingerwijzing, ook kindermishandeling komt in alle gemeenschappen voor. Maar de eerste reflex vanuit mijn professionele ervaring, was dat die groep eigenlijk heel moeilijk te bereiken is. We weten dat. Het is een groep die vanuit hun cultureel-historische achtergrond ook heel vaak van woonplaats verandert, en daar in de loop van de geschiedenis ook vaak voor vervolgd is geweest, tot de dood toe.

Maar het feit is wel – en experts bevestigen het – dat deze groepen heel moeilijk bereikbaar zijn voor de hulpverlening. En de hulpverlening had Raul misschien kunnen redden. Dat is iets, collega's, wat wij niet zullen weten.

Mijn vraag is dan ook zeer eenvoudig, minister: welke stappen gaat u ondernemen om deze kwetsbare etnische groepen beter te bereiken en op te volgen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we staan hier vaak vooraan, maar niet altijd met zo'n diep menselijke verhalen. Raul, een jongen van negen jaar, verdween enkele maanden geleden al, en pas vorige week werd duidelijk dat zijn lichaam al een tijd in een sportzak op de bodem van een dok lag in Gent. Raul bleek het slachtoffer van familiaal geweld, dat waarschijnlijk al heel lang aan de gang was, maar hem begin van dit jaar fataal werd.

Het zijn dat soort zaken waarom wij eigenlijk allemaal aan politiek doen: om daar het verschil te maken, om dat soort zaken niet te laten voorkomen. Hoe kan dit in Vlaanderen anno 2023 gebeuren? Hoe komt het dat maanden- of jarenlange

mishandeling onopgemerkt blijft? En inderdaad, het onderzoek loopt, dus laat ons daar vandaag niet in de diepte op ingaan. Dat zou niet correct, niet goed zijn.

Maar de noodzaak dwingt ons wel om te zeggen dat in alle groepen in de samenleving, ten eerste kindermishandeling voorkomt, en ten tweede we ook heel veel situaties niet in beeld hebben. En als we die in beeld hebben – en daarvoor verwijst ik naar debatten in commissies de afgelopen weken en maanden – faalt de crisishulp op het gebied van zowel jeugd- als gezinshulp nog al te vaak. Er zijn wachtlijsten, mensen kunnen niet terecht op plekken waar ze op dat moment terecht zouden moeten kunnen.

Hoe kan het dat mensen iets opmerken in hun omgeving en daar niet mee aan de slag gaan? Hoe kan het dat onze eerstelijns hulp in CLB's op allerlei plekken zo overbevraagd is dat zij, ondanks hun gigantische engagement, niet de plek vindt waar mensen terecht kunnen, of het probleem soms niet opmerkt?

Er is dus geen enkele zoektocht in mijn vraag, naar wie in deze situatie verantwoordelijk is, wie hier de schuldige is. Dit staat heel ver weg van op welke manier we politiek naar verantwoordelijkheden moeten zoeken. Dit raakt ons fundamenteel in onze rol van volksvertegenwoordiger, van minister.

Dus de fundamentele zoektocht is, minister: wat is er vanaf vandaag, vanaf morgen nodig, opdat geen enkel kind in Vlaanderen dit nog zou moeten meemaken? Dank u wel. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Een jongen van 9 jaar, minister, die zodanig zwaar is mishandeld dat hij de dood vond, en dan maandenlang niet eens is gemist. Dat betekent op zijn minst dat dat een kind was dat heel erg onder de radar is kunnen blijven. Een gezin dat er wellicht voor heeft gekozen om onder de radar te blijven, om zich te isoleren, om zo weinig mogelijk links te leggen naar deze maatschappij, laat staan met de overheidsdiensten. Dat gebeurt wel vaker, zulke gezinnen zijn er, en zeker in grootsteden slagen zij erin om zo goed als onzichtbaar te blijven.

Maar de vraag is wat wij kunnen doen zodat we minstens die kinderen kennen – want die kenden we, die liepen een tijdje school – zodat we die dichtbij kunnen houden, zodat we kunnen aanvoelen wat zij nodig hebben, zodat, wanneer er kleine signalen zijn dat misschien niet alles goed loopt, we sneller kunnen ingrijpen. Dat is geen vraag waarvan ik verwacht dat u daar zomaar alle antwoorden op hebt, maar het is wel iets waar we de antwoorden op moeten zoeken, want er zijn nog zulke kinderen. Er zijn nog Rauls, we weten dat.

Minister, hebt u al overwogen om in dit geval, maar ook in andere gevallen waarin kinderen pas laat ontdekt worden, dat zij worden mishandeld, dat zij vaak heel ernstig verwaarloosd zijn, om daar een beetje naar analogie van gezinsdrama's de feiten te reconstrueren? Om daar een analyse te doen om te zien waar op welk moment iemand iets heeft gemist of iemand iets had kunnen doen? Om de vraag te stellen of er ergens te weinig werd ingezet om ervoor te zorgen dat het niet opnieuw, of zo weinig mogelijk, gebeurt? Dat is eigenlijk mijn vraag aan u. Kunnen wij deze situatie, maar ook andere analogie situaties, niet gebruiken om eruit te leren – wij allemaal, alle instanties, alles en iedereen overal – om te zorgen dat we dit maximaal kunnen voorkomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Sinds het nieuws van de dood van Raul bekend is, moet ik zeggen dat het mij eigenlijk ook niet loslaat. Ik denk

dat dat niemand loslaat. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat zo'n jong jongetje, dat hier school heeft gelopen, dat bekend was bij veel mensen, plots van de radar verdwijnt en dat niemand zich daar dan blijkbaar grote vragen bij stelt, en dat hij zich maandenlang in een dok onder water bevindt. Ik ben daar niet goed van. We moeten dus echt zoeken wat we kunnen doen. Maar ik merk dat het heel veel mensen raakt.

Ik ben blij met de serene vraagstelling. Ik wil ook even verwijzen naar de schepen van Gent, Evita Willaert, die in een interview zei om de sereniteit te behouden. Want mensen op de school, potentiële leerkrachten die het jongetje hebben gekend, worden nu al verweten en gebrandmerkt dat ze dit en dat niet hebben gedaan. Mijn oproep is nu om te beginnen met die sereniteit alstublieft te geven, ook aan de mensen die Raul hebben gekend. Want voor hen is het ook verschrikkelijk wat er is gebeurd. Voor mij ook, ik heb het aan mijn dienst Opgroeien gevraagd of ze die jongen kenden, aan alle sociale diensten heb ik gevraagd of iemand wist wat er daar aan de hand was, of er iemand dat gezin kent. Het blijkt op dit ogenblik een zwarte vlek te zijn.

Inderdaad, collega's, voor mij is het superbelangrijk dat we hier lessen uit trekken. Ik heb het onderzoek gezien van doctor Van Puyenbroeck uit 2016, waar we ook al een aantal zaken van hebben geïmplementeerd. Ik moest even glimlachen, collega Van den Bossche, toen u het zei, want ik heb eigenlijk initiatief genomen om zijn suggestie om aan 'serious case reviews' te doen ook te gaan toepassen. Iemand moet hier nu initiatief nemen. Het zouden veel ministers kunnen zijn, want er zijn zoveel bevoegdheden bij betrokken: Onderwijs, Huisvesting en Welzijn zeker ook. Maar ik denk dat we na dit niet meer kunnen wachten, en dat we absoluut met alle betrokken spelers moeten samenwerken. Het zijn niet alleen Vlaamse spelers, collega's, het gaat ook over het lokaal bestuur. Je kunt de stad Gent niet verwijten dat ze geen inspanningen doen om heel fijnmazig te werken, maar toch zijn de mazen blijkbaar niet fijn genoeg.

Mevrouw Verheyen, u stelde een vraag naar de Roma. Zowel Vlaanderen als Gent hebben een echte werking daarrond, maar toch – u zei het zelf – is er een moeilijke bereikbaarheid. Er moet nog veel opgelost worden en er is nog veel onduidelijk. We moeten het gerecht zijn werk laten doen. Maar ik ga wel initiatief nemen om, in naam van Raul en die andere anonieme Rauls, toch die case review te doen, zodat we kunnen kijken hoe we van dat wat er is gebeurd, kunnen zoeken of er toch alarmen zijn geweest die we niet hebben gezien, of signalen die we verkeerd hebben geïnterpreteerd, waardoor we misschien toch hadden kunnen ingrijpen, of waardoor we Raul toch op de radar hadden kunnen houden.

Ik denk dat dat het beste is wat we nu kunnen doen. We moeten niet met stenen naar elkaar gooien en dit niet politiek beginnen uit te buiten. Alles vermijden gaan we nooit kunnen, maar we moeten zoeken of het toch niet mogelijk zou kunnen zijn, door zo'n case review, om bepaalde signalen op een betere manier op te pikken.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel voor uw mooi antwoord, minister. Er is nog een ander probleem, een beetje een zijspoor, dat ik hier wil aankaarten. We weten dat er vandaag soms weinig handvatten zijn voor hulpverleners die moeten omgaan met kindermishandeling. Op dit moment is er een expertenplatform dat bezig is met de meldcode kindermishandeling. Die meldcode moet professionals helpen in het signaleren van vermoedens bij huiselijk geweld of kindermishandeling. Maar achter die meldcode schuilt volgens mij ook nog een groter debat. We weten dat hulpverleners, ook al laat de wet dat toe, zich vaak

verschuilen achter het beroepsgeheim, waardoor schrijnende situaties door de mazen van het net lijken te glijpen. Dat ruimer debat gaat dan over het voorzorgsprincipe. Ik denk dat u dat wel kent, minister: liever een keer te veel melden dan een keer te weinig. Het is echt wel nodig – zeker bij verontrusting, bij kindermishandeling – dat we daar korter op de bal spelen en dat wij die omslag gaan maken naar dat voorzorgsprincipe. Mijn vraag is dan ook heel simpel: hoe staat u tegenover zo'n omslag? Dus beter een keer te veel melden dan te weinig, zeker binnen de hulpverlening.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u wel voor het inhoudelijke antwoord, maar dank u wel ook om die boodschap van sereniteit te brengen. De menselijke aard is helaas ook van de donkerste kant, zodat je dit soort dingen helaas nooit voor 100 procent kunt uitsluiten. Tegelijk moeten we natuurlijk als beleidsmakers de ambitie hebben om naar een nulstreven te gaan. Ik ben het dus helemaal met u eens dat we hier geen stenen moeten werpen, niet moeten op zoek gaan naar wie-heeft-wat. Waarschijnlijk zijn de mensen die Raul gekend hebben, die mensen die hier het dichtst op zitten, ook de mensen die nu het meest zoeken naar wat ze nog meer gedaan hadden kunnen hebben, hoe ze hiermee aan de slag gegaan konden zijn.

Voor mij zijn er wel twee grote bezorgdheden. Eén: ik hoor u zeggen: "Wat loopt er mis en hoe kunnen we in dit soort situaties de mazen van het net nog kleiner krijgen, om te zorgen dat dit soort zaken zo min mogelijk gebeuren?" De tweede vraag is voor mij even fundamenteel en de reden waarom we ook vaak debatten hebben over hulpverlening. Er worden andere pistes naar voren geschoven: hoe kunnen we onze hulpverlening nog versterken, zodat we in dit soort situaties ook nooit terechtkomen in niet-beschikbare plaatsen? Ik verwijs heel kort naar de situatie die gisteren werd bekendgemaakt van een jeugdadvocate die voor een 12-jarige cliënt zelf moet instaan voor de opvang, omdat er geen opvangplekken zijn waar die kinderen op dat moment terecht kunnen. Dus één: ja, de mazen van het net moeten dicht. Maar twee: op welke manier zorgen we dan ook dat de juiste hulpverlening meteen ter beschikking is, op het niveau van het kind en op het niveau van het gezin?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik blijf even bij het heel concrete onderwerp: die mazen van het net en die case reviews. Dank u wel overigens om die inderdaad te willen opstarten in dit soort gevallen. Mijn concrete vraag is: mogelijk kunt u nog niet heel ver gaan met de case review op dit moment omdat het parket alles onderzoekt. Er zijn natuurlijk – helaas, zou ik zeggen – andere cases van kinderen die we pas laat op het spoor zijn gekomen, maar die slachtoffer bleken van zware mishandeling, ernstige traumatisering en verwaarlozing. Zouden uw diensten al kunnen starten met de case review van een aantal cases, om daar al uit te leren, zodat zij dan systematisch – zoals bij gezinsdrama's, waar collega Schryvers ook vaak naar verwijst – nieuwe situaties kunnen toevoegen, waardoor wij steeds meer leren? Zou u alstublieft al kunnen starten met een aantal bestaande cases? Zo moeten we niet wachten tot heel dat onderzoek is afgerond en tot het gerecht zijn werk heeft gedaan.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Collega's, iedereen was uiteraard geschokt over de dood van de 9-jarige Raul in Gent. In eerste instantie moet natuurlijk de problematische thuissituatie worden aangepakt, maar zoals ik in Gent ook al had aangekaart, was Vlaams Belang erg verontrust over twee zaken. Enerzijds hoe

vele gezinnen in Gent van Oost-Europese of Romaorigine eigenlijk volledig onder de radar blijven en er blijkbaar geen enkele controle is over wie waar verblijft.

Wij als Vlaams Belang zeggen dit al lang, maar alles blijft zoals het is, niets verandert. Anderzijds moeten we ook zien hoe hun kinderen eveneens volledig onder de radar verdwijnen. Wat het onderwijs betreft, als onze kinderen een halve dag afwezig zijn op school moeten er bij wijze van spreken tien formulieren worden ingevuld om die afwezigheid te verklaren. Maar in dit specifieke geval is het blijkbaar volkomen normaal dat gedurende maanden geen vragen worden gesteld. Ik begrijp dit niet en hier ligt dus ook wel een grote verantwoordelijkheid bij de lokale besturen, en vandaar mijn vraag: vindt u dit ook niet?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Dank u wel, voorzitter.

Wat er zich met Raul in Gent heeft afgespeeld is natuurlijk een verschrikkelijk drama, en het is onze taak, uw taak, om ervoor te zorgen dat dat zo weinig mogelijk nog gebeurt.

Maar zoals de vorige spreker ook net weer aantoonde, heeft iedereen het nu over het onder de radar blijven van het gezin. Maar het feit is natuurlijk dat Raul en zijn zusje naar school gingen in Gent, dat de mama aan het werk was in Gent. Dus ze zijn op een bepaald moment wel gekend geweest bij de diensten van de stad. Minister, de OCMW's de CLB's, buurtstewards, scholen hebben de taak om dergelijke families op te volgen, kinderen op te volgen, die situaties op te volgen. Maar krijgen zij volgens u daar ook voldoende middelen voor?

Maar ik ben akkoord dat we niet met stenen moeten gooien naar individuen, maar toch ga ik uw mening vragen over de omkaderingskracht van die diensten om dit cruciale werk te doen. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, voorzitter.

Ja, die moord op die negenjarige Roemeense jongen is natuurlijk ronduit weerzinwekkend, en als je dat leest dan krijg je echt gewoon een stomp in de maag. Ik denk dat we daar allemaal niet goed van zijn. Het gezin had zich niet geregistreerd en dus bleef die jongen onder de radar, en dan stel je je de vraag hoe dat kan. Hoe kan het dat niemand ooit iets heeft gemerkt?

Collega's, ik denk dat een omgeving creëren waarin een kind veilig kan zijn, en veilig kan opgroeien, een gemeenschappelijke taakstelling is. Dat is een taakstelling van ons allemaal, ook van burens om alert te zijn voor signalen en die door te geven, ook van heel wat beleidsdomeinen, ook van hulpverlening, ook van lokale besturen, ook van onderwijs. En dat is een taakstelling die nog moeilijker is wanneer een gezin, een kind, niet geregistreerd is.

Minister, inderdaad, in het kader van familiedrama's is er enkele jaren geleden gestart met case reviews. Ik denk dat het ook een goede zaak is om dat in deze te doen want ik denk dat we echt alles moeten doen om dergelijke gevallen te voorkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het verhaal is enorm choquerend. Als je merkt dat een kind inderdaad maanden onder de radar kan blijven, dat eigenlijk niemand hem mist, dan doet dat toch wel enorm pijn.

Ik hoor hier heel veel zaken over verantwoordelijkheid. Inderdaad, hulpverleners kunnen zich nog altijd beroepen op hun beroepsgeheim. Dat zijn de verantwoordelijken die omgaan met kinderen. Ik denk dan aan onderwijs, ik denk dan aan politie. Maar wat ik vooral ook vind, is dat we allemaal daarin een verantwoordelijkheid hebben, wij dragen als hele maatschappij daarin een verantwoordelijkheid. Want vaak ziet iemand iets, maar zegt men daar niets over want misschien zal een ander daar wel iets over zeggen.

Men stopt zich altijd weg en vandaar denk ik ook dat het heel belangrijk is dat we eigenlijk onze hele maatschappij moeten sensibiliseren om te zeggen dat als je een vermoeden hebt van mishandeling, dat als je een vermoeden hebt van kindermisbruik, je het moet melden. En je moet ook duidelijk aangeven waar men het kan melden. Want dat is ook iets dat ik vroeger heel veel gezien heb in de praktijk: dat men wel iets wil melden maar mij dan komt vragen waar ze dat het best zouden doen. Dus dat is ook weer een rem voor mensen om effectief daarmee verder te gaan.

Natuurlijk is er ook als laatste nog het delen van gegevens. Want vaak zit informatie ook enorm, enorm versnipperd. Dus een nog betere samenwerking tussen verschillende diensten is echt wel nodig.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan over het dossier zelf weinig details geven. Ik weet dat sommige mensen vragen stellen of dit of dat mogelijk is, maar ik weet wel dat je je in Europa vrij mag bewegen. Volgens het verhaal dat ik gehoord heb, is op een bepaald moment gezegd dat Raoul terug naar zijn geboorteland was. Ik weet niet of men zich daar al dan niet vragen bij heeft gesteld. Dit kan binnen Europa. Ik sluit niet uit dat het op deze manier gegaan is, en dat het netwerk gedacht heeft: "voilà". Nog eens, het is te vroeg om er uitspraken over te doen.

In dit geval, collega Verheyen, had ik het over het sluiten van de mazen in het net, maar eigenlijk was er geen net. Mensen waren niet geregistreerd, 1712 had nog nooit een melding gekregen. In de feiten was het een verontrustende context, maar in de omgeving errond, ook bij onze diensten, is er tot op vandaag niets gevonden. Ik denk dat de toekomst zal moeten uitwijzen wat de facto allemaal aanwezig geweest zou zijn.

Het nulstreven, collega Vaneekhout, daar kan ik me inderdaad iets bij voorstellen. U hebt een tweeledige vraag. Voor mij gaat het om een jongetje dat niet bekend was bij de diensten. Dat heeft niets te maken met wachtlijsten: hij was niet bekend en er is nooit een signaal geweest. Langs de andere kant, op de vraag of het van belang is dat er beter kan worden opgetreden als er een hulpkreet komt, is het antwoord: ja. Ik heb gisteren over een aantal initiatieven al een toelichting gegeven. Er zal allicht nog meer nodig zijn in de toekomst, de maatschappij evolueert heel snel. In dit geval was er geen hulpvraag, maar is het door andere omstandigheden boven water gekomen.

Collega Van den Bossche, het was helemaal niet mijn bedoeling om te wachten tot na het strafonderzoek. Ik zit wel met één dilemma. Bij het onderzoek – collega Schryvers heeft er, denk ik, ook al naar verwezen – is er gestart met een case review in het kader van wat er gebeurd is. Voor zulke situaties wil ik er onmiddellijk mee starten. Initiatieven die in het verleden genomen zijn, zijn misgelopen omdat men heel snel in shaming en blaming kwam. Hier zitten we ook met een hoeveelheid aan bevoegdheden. U verwees al naar Lokale Besturen, Onderwijs, Welzijn. Ik zoek naar een manier waarop een neutrale persoon een bepaalde case uit het verleden ter hand kan nemen en onderzoeken wat er beter had kunnen gebeuren. Collega Somers zit hier; ik ben zeker dat hij met plezier

zal meewerken. Collega Weyts zal dat ook doen, maar we moeten er wel mee starten. Het is voor mij van belang dat we door de hoeveelheid aan instanties en betrokken politieke besluitvormingsplaatsen, niet enkel aan shaming en blaming gaan doen; dat is net niet de bedoeling van case reviews. Dus: zeker akkoord om dat snel te doen, maar dat is de reden waarom ik wat terughoudend ben om het voor alles te gaan doen. Ik wil een context zoeken die veilig is en waarin we ook bereidheid zien om lessen te trekken.

Collega Deckmyn, ook u had opmerkingen over het onder de radar blijven en de verantwoordelijkheid van het lokale bestuur. Ik ga geen stenen gooien. Voor mij is het van belang nu die sereniteit te huldigen en samen met het lokale bestuur en de hulporganisaties te bekijken hoe dit mogelijk was. En hoe kun je dat verzoenen met de vrijheid die er is om je vrij te bewegen, en hoe wordt er dan gecommuniceerd? Ik denk dat we ook eens moeten naar kijken.

Collega De Witte, uw vraag was een beetje gelijkend, u vroeg of ze genoeg middelen hebben. Maar dit is geen dossier van middelen. Het is een dossier waarbij alarmen niet afgegaan zijn en er ook nooit hulp gevraagd is. Dat maakt het net zo moeilijk, om met de weinige gegevens die we hebben, nu al bepaalde conclusies te trekken.

Collega Schryvers, ik heb al geantwoord dat ik die cas reviews absoluut wil doen.

Tot slot, collega Saeys, de clou van dit alles is dat het de verantwoordelijkheid is van ons allemaal. Ik heb vandaag al een heel emotionele oproep van de verantwoordelijke van 1712 gezien, die zegt om hen te gebruiken, je te melden, om over je schroom heen te stappen. Als er iets is waarover je je zorgen maakt, kun je bij hen terecht. We trekken nu 1,2 miljoen euro extra uit om die meldpunten te versterken – dat zijn meldpunten centrum algemeen welzijnswerk (CAW) – maar 1712 is het nummer waar ook huisartsen naar kunnen verwijzen. Je kunt ook bij de huisarts terecht als je verontrustende situaties hebt, maar je kunt je daar laten informeren. Bij dezen, en tot slot, een oproep om die 1712 nogmaals in de kijker te zetten en ons als samenleving verantwoordelijk op te stellen. Als we iets zien waarvan we denken dat iets niet in orde is, laat dat weten, toon je bezorgd. Het is zo belangrijk. Niet wegstijven maar geëngageerd zijn en je engagement durven te uiten, kan het verschil maken tussen leven en dood voor een kind.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Inderdaad, ik blijf er ook bij dat we dat debat rond het zorgprincipe zeker niet uit de weg moeten gaan en ook niet moeten beperken tot de hulpverlening en de school en het onderwijs alleen. Want als ik de reacties van de buurt hoorde, vond ik die tenenkruisend, als ik dat mag zeggen: "Ja, we wisten het. Maar ja..." Ik heb geleerd om nooit met de vinger te wijzen en ik ben iemand die niet graag met stenen gooit, maar in deze situatie en bij het horen van die reacties had ik het wel heel erg moeilijk. Als burens, familie of vrienden een klein kind zien dat bont en blauw geslagen wordt, of als een leerkracht merkt dat een bepaalde leerling zich tijdens de turnles niet wil omkleden, weten we waartoe dat kan leiden. Dus alsjeblieft, doe jullie mond open. Nogmaals, het is beter een keer te veel te melden dan een keer te weinig. Knoop dat allemaal goed in jullie oren. Herhaal het honderd keren, zodat jullie het onthouden. Maar alsjeblieft, meld het.

Zoals de minister zegt, bestaan er hulplijnen. Er is 1712, waar men met die meldingen terecht kan en waar er advies gegeven wordt over wat men er verder mee moet doen. Dus alsjeblieft, meld het. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, collega's, de verschrikkelijke en keiharde realiteit is dat het voor Raul te laat is. Daar koopt niemand iets mee. Daar kopen vooral Raul en iedereen die Raul graag zag, niets mee. Maar het ontdoet ons niet van de gigantische opdracht om hier ten eerste inderdaad geen politieke strijd van te maken en te beginnen rond te kijken: wie, wat, hoe, wanneer? Laat het parket dat maar doen. En ten tweede moeten we kijken hoe we alles kunnen doen om dit zo maximaal mogelijk te vermijden.

Ik ben het helemaal met u eens, minister, dat er geen toverformules zijn en dat er in deze situatie geen actieve hulpvraag was. Maar één iets is wel een opdracht, ook van de Vlaamse overheid: hoe meer wij investeren in preventieve hulpverlening, bijvoorbeeld via brugfiguren in het onderwijs, bijvoorbeeld via het versterken van meldpunten bij CAW's, hoe outreachender zij ook kunnen werken. Want er was een hulpvraag. Die is alleen niet actief tot bij ons gekomen, tot bij de overheid of de hulpverlening. Maar ik ga ervan uit dat Raul een heel uitdrukkelijke hulpvraag had op dat moment.

En dus, los van alle andere verantwoordelijkheden, is de conclusie wel dat het ook onze verantwoordelijkheid is hoe we op een outreachende, uitreikende manier die hulpvragen vinden die niet actief zijn, maar die wel degelijk aanwezig zijn in de samenleving. Pas als we daar al onze maximale inspanningen voor doen, minister, kunnen wij als beleidsmaker rusten en kunnen wij tevreden zijn over ons werk. Op vandaag was dat niet zo. Brugfiguren zijn niet structureel gefinancierd. Er zijn allerlei andere uitdagingen. Dus laat ons op zoek gaan naar die noodkreten die we vandaag niet horen. Dat moet de les zijn voor ons Vlaams beleid en voor het beleid op alle beleidsniveaus. *(Applaus van Meyrem Almaci)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ik denk dat het ons aller taak is om onze kinderen te beschermen. Vandaag hebben we het hier over het politieke luik, maar terecht wijst de collega erop dat het een taak is van ons allemaal. Als we ons zorgen maken, kunnen we iets doen.

Het is belangrijk, minister, dat geweld niet verborgen blijft, dat mishandeling en verwaarlozing aan het licht komen, dat we alert zijn voor signalen – we, dat zijn professionals, maar ook burens, familie, vrienden – en dat er dan ook daadwerkelijk gepaste hulp wordt geboden.

Ik denk dat we veel zullen kunnen leren uit de case review. Ik ben blij dat u er ook onmiddellijk mee bent gestart. Ik hoop dat u het niet gaat beperken tot deze ene case. Raul heeft de dood gevonden, maar veel andere kinderen zijn ook zwaar mishandeld en die hebben we lang niet gevonden. Laten we daaruit leren. Laten we zoveel mogelijk van die cases analyseren, om te zien wie wat wanneer eenvoudiger had kunnen doen, welke obstakels er waren, hoe we die obstakels wegwerken, niet om te oordelen, maar om te leren en met zijn allen de verantwoordelijkheid te nemen die we moeten dragen, namelijk om onze kinderen beter te beschermen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het al gedurende een jaar stilliggen van de Interministeriële Conferentie Migratie en Integratie

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, ambtsgenoten, lieve collega's van het Vlaams Belang, beste minister Somers, in dit veel te complexe en chaotische land bevinden de bevoegdheden Asiel en Migratie enerzijds en Inburgering en Integratie anderzijds zich op twee verschillende niveaus, met name het Vlaamse en het Belgische niveau, terwijl we uiteraard alle bevoegdheden in onze eigen Vlaamse handen zouden moeten hebben. En dan zouden we inburgering, zoals het hoort, ook kunnen laten plaatsvinden in het land van herkomst, alvorens de migrant eventueel naar hier komt.

Maar vandaag is het zo dat de knettergekke globalistische Vivaldiregering op Belgisch niveau de asiel- en migratiekransen wagenwijd openhoudt, terwijl op Vlaams niveau de Zweedse coalitie geacht wordt te blijven dweilen. En dat dweilen kost natuurlijk steeds meer belastinggeld, belastinggeld van de hardwerkende Vlaming. Alles opgeteld, gaan er jaarlijks miljarden euro's naar Asiel en Migratie en Inburgering en Integratie.

In 2021 werd er een zogeheten Interministeriële Conferentie Migratie en Integratie opgericht. Dat is een overlegplatform van de Federale Regering en de Vlaamse Regering ten behoeve van – ik citeer – “een coherent migratie- en integratiebeleid over de beleidsniveaus heen”. Dat blijkt nu helaas een doodgeboren kind te zijn. Want een jaar lang, van maart 2022 tot maart 2023, nota bene te midden van zowel de Oekraïense vluchtelingen crisis als de asielcrisis waarbij we werden overspoeld door illegale migranten uit het Midden-Oosten en Afrika, kwam die zogenaamde interministeriële conferentie (IMC) niet eens samen, een jaar lang. Daarnaast is er, minister Somers, al meer dan een jaar geen enkele officiële ontmoeting meer geweest tussen u, de Vlaamse minister van Integratie en Inburgering, en de federale staatssecretaris voor Asiel en Migratie, eerst Sammy Mahdi, nu Nicole de Moor.

Minister Somers, mijn vraag is evident: hoe komt dat en vindt u dat normaal? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, ik dank u voor uw vraag.

U moet weten, een interministeriële conferentie is een plek waar regeringen, elk vanuit hun bevoegdheid, met bevoegdheden die op sommige punten nauw met elkaar verstrengeld zijn, proberen tot praktische afspraken te komen. De bedoeling van zo'n interministeriële conferentie is niet om een politieke of inhoudelijke ideologische strijd te voeren, dat moet men binnen elk niveau doen. Maar waar bevoegdheden elkaar raken, stemt men dat op elkaar af.

De eerste interministeriële conferentie had als eerste thema de aanpak van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. Daar zijn vier vergaderingen over geweest, vier formele vergaderingen, met natuurlijk werkvergaderingen daarrond. Ze begonnen op 19 oktober 2021 en werden afgerond op 29 april 2022, het was een traject. Men heeft daar een eerste thema aangepakt en is geëindigd met een nota, een afsprakennota, een finale nota op 29 april 2022. Op dat moment zaten we volop in de Oekraïne crisis, en dat heeft toen de prioriteit gekregen. Er is daar heel veel samenwerking geweest, maar dat heeft zich niet in de interministeriële conferentie afgespeeld, want die heeft een andere finaliteit, die heeft met duurzame afspraken te maken. Het is gebeurd binnen het Federaal Coördinatiecomité (COFECO), dat heel regelmatig, om de veertien dagen, is samengekomen. Daarbij werden afspraken gemaakt over hoe we de Oekraïners moesten opvangen. Dat is heel goed verlopen.

We zijn nu een fase verder, waarin het wat gestabiliseerd is. We moeten dat nog wat afwachten, want de oorlog in Oekraïne is nog altijd bezig, maar het aantal mensen is redelijk gestabiliseerd. We gaan nu naar een tweede ronde, waarin

mevrouw de Moor de leiding heeft. Die tweede ronde zal gaan over activering en competentieverwerving. Dat is opnieuw een thema waarin het federale en het Vlaamse niveau heel nauw met elkaar verbonden zijn. Zelf wil ik heel graag het debat over het leefloon van Oekraïners op de agenda, omdat dat daar heel nauw mee verbonden is: hoe kunnen we dat aanpakken, wat kunnen daar de inzichten zijn? Op die manier doet die interministeriële conferentie, die we niet groter of belangrijker moeten maken dan ze is, wat ze moet doen.

Daarnaast is er het Overlegcomité, waar de regeringen elkaar kunnen ontmoeten om meer diepgaandere debatten te voeren. En uiteraard, als het over ideologische gevechten gaat of politieke programma's die tegenover elkaar worden gezet, dan moet dat gebeuren binnen de parlementen en binnen de regeringen zelf en niet tussen de regeringen en tussen de parlementen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, overlegcomités en platformen zijn er natuurlijk genoeg in dit onzalige land, helaas. Maar wat gebeurt daar eigenlijk concreet? Vorig jaar waren er 1223 inbreuken tegen de verplichte inburgering. Dat gaat dus over 1223 vreemdelingen die hun voeten geveegd hebben aan de verplichtingen van het inburgeringstraject waarvoor nota bene de Vlaamse belastingbetaler meer dan 4000 euro per inburgeraar betaalt. Amper 401 van die 1223 overtreders – slechts een derde – kregen een boete opgelegd, meestal nog niet eens van een schamele 500 euro. Daarnaast, minister Somers, zal ook het aantal vreemdelingen dat niet slaagt voor het inburgeringsexamen toenemen nu het te behalen percentage om te slagen verhoogd wordt van 55 naar 82 procent, wat wij natuurlijk toejuichen. Wij vinden het dus hoog tijd om er eindelijk voor te zorgen dat vreemdelingen die hun voeten vegen aan inburgering of niet slagen voor het examen het land worden uitgezet. Minister, welke stappen gaat u daartoe nemen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het is een goede zaak dat de volgende interministeriële conferentie zich gaat focussen op de activering van vluchtelingen. We gaan straks nog over een belangrijk decreet stemmen hier, in verband met Oekraïense vluchtelingen. Het is een heel goede zaak dat er toch ook eens nagegaan wordt hoe we het leefloon wat meer kunnen activeren, dat we daar wat meer druk op kunnen zetten. We hebben daar vandaag al wel wat mogelijkheden. Maar het zou goed zijn om meer succes te boeken bij bijvoorbeeld de activering van Oekraïense vluchtelingen, dat we dat leefloon wat strikter gaan handhaven, dat we de activering daar sterker aan gaan koppelen en dat we dat zowel doen vanuit Vlaanderen als vanuit de lokale besturen. Maar men zou ook met het federale bestuur kunnen nagaan of men misschien een soort bonus-malussysteem zou kunnen invoeren naar gemeenten, in de mate dat ze erin slagen om mensen met een leefloon – en dan typisch vluchtelingen met een leefloon – effectief aan het werk te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, de laatste maanden hebben we inderdaad een asiel- en migratiebeleid in echte crisis gezien. Dit platform, dit initiatief mag er niet voor zorgen dat federale problemen richting onze deelstaten geschoven worden. Minister, daarom is het ook zo belangrijk dat wij ons verlanglijstje, ons eisenpakket vanuit Vlaanderen heel duidelijk naar voren schuiven. Een snelle en korte asielprocedure is daarin zeer belangrijk natuurlijk, zodat wij ons in Vlaanderen kunnen focussen op de erkende vluchtelingen, en op hun inburgering. We moeten inderdaad samen werk maken van de inburgering in het land van herkomst, van de hervorming van die automatische leeflonen voor Oekraïners, van het activeren van

die mensen, en last but not least van de gegevensuitwisseling. Zo kunnen we het dan inderdaad ook mogelijk maken om een sanctioneringsbeleid uit te werken voor mensen die zich weigeren in te burgeren. Vanuit Vlaanderen willen we absoluut meedenken rond gedeelde problemen, om daar een oplossing voor te zoeken, maar dan concrete oplossingen en geen praatbarak.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Misschien aanvullend op het lijstje van de collega's: uiteraard is de IMC rond arbeidsmigratie heel belangrijk. Het is ook heel belangrijk dat de twee niveaus samenwerken, maar vanuit Vlaanderen is de arbeidsmigratie ook een heel belangrijk thema om verschillende redenen. Misschien nog aanvullend zou de verplichte inburgering van de arbeidsmigranten een thema kunnen zijn, of de huisvesting van arbeidsmigranten. Ik denk dat er heel veel raakvlakken zijn met de Vlaamse bevoegdheden. Minister, misschien is de vraag inderdaad: wat is uw verlanglijstje voor de interministeriële conferentie van vrijdag aanstaande?

De voorzitter: Minister Somers, wat is uw verlanglijstje?

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dat durf ik hier niet publiek te delen, voorzitter. Dat zou me in problemen kunnen brengen op tal van fronten.

Niettegenstaande, collega's, voor mij is het belangrijkste: ik heb de eer minister te zijn, we hebben 60 miljard euro aan middelen, we hebben heel veel bevoegdheden en ik probeer die maximaal te gebruiken. En ik probeer zo weinig mogelijk van mijn tijd en energie te steken in het stellen van vragen en eisen aan de overkant waar ik niet voor bevoegd ben. Ik aanvaard ook niet dat de overkant tegen ons komt zeggen wat wij moeten doen. Ik ben verantwoordelijk voor inburgeringsbeleid. Ik heb dat aangepakt. Ik heb wachtlijsten weggewerkt, het regeerprogramma uitgevoerd, we hebben dat versterkt. We staan daar een heel stuk verder. Dat is een eerste belangrijke opstelling. Die IMC is voor mij een platform. Dat kan nuttig zijn voor een aantal thema's, maar mijn werk ligt vooral hier in dit parlement.

Twee, de DVZ: een belangrijke vraag. Wat doen we met de mensen die in de fout gaan, die hardnekkig weigeren om in te burgeren? Kunnen we die mensen terugsturen naar het land van herkomst? Mijn overtuiging is dat dat moet gebeuren. We hebben volgende week een vergadering met het Agentschap Binnenlands Bestuur en de DVZ. Ik vind niet dat dat op de IMC moet komen. In de IMC zitten alle regeringen. Dat moet rechtstreeks gebeuren, tussen de Vlaamse Regering en de Federale Regering. Wij hebben daarvoor in het parlement een decreet goedgekeurd dat dit mogelijk maakt. Er bestaat op federaal niveau een juridische basis om dat te kunnen doen. Nu komt het erop neer om een protocol te maken. Dan kunnen we dat implementeren.

Die sancties in verband met inburgering zijn volledig onze bevoegdheid. Daar heeft het federale niveau niets mee te maken. U zegt dat er 400 mensen zijn die gemiddeld 500 euro hebben betaald, en dat er 1200 inbreuken zijn. Soms zijn dat mensen die een of twee keer afwezig zijn. Daar gaan we niet met de karwats op slaan. Ik heb aan mijn administratie gevraagd om dat streng en consequent op te volgen. Ik vind dat de lat daar nog hoger mag. Als mensen in de fout gaan en dat niet opvolgen, moeten we daar niet te vrijblijvend doen. U weet dat ik daar voorstander ben van een kordate lijn.

U hebt het over het specifieke probleem: als mensen zich niet inburgeren, is er dan een ultieme sanctie, dat men terug moet en dat men dus de erkenning

intrekt? Ja, die sanctie moet er komen. Wij zitten volgende week aan tafel met de DVZ. We werken aan een protocol. Ik heb er het volste vertrouwen in dat de staatssecretaris ook in die filosofie wil treden. Dat is een een-op-eenrelatie tussen Vlaanderen en het federale niveau. Dat gaan we niet verzuipen in een IMC, met de Brusselaars en de Franstaligen er nog bij, want dan denk ik dat het een stuk moeilijker zou worden.

Mijnheer Ongena, wat u voorstelt, is inderdaad een mogelijke piste. Waar we kunnen samenwerken, moeten we samenwerken. Maar we kunnen zelf ook al heel veel doen. Met een beetje creativiteit kunnen we heel veel stappen zetten, zijn er heel veel dingen mogelijk. Dat hebben we vanuit deze regering de voorbije jaren trouwens gedaan in ons inburgeringsbeleid. U zegt terecht dat er een grote uitdaging is op het vlak van de instroom. Asiel is niet altijd gemakkelijk onder controle te houden. Maar dat is een probleem en een opdracht voor de federale collega's! Wij gaan dat probleem niet naar binnen zuigen.

Ik stel wel vast – en ik heb de cijfers hier bij mij – hoeveel mensen er worden erkend. Want eens ze erkend zijn, wordt het wel ons probleem. Wel, dat is stabiel. De erkenningsgraad daalt. Het absolute aantal instromers stijgt, maar de erkenningsgraad daalt. In 2022 waren er 11.000 mensen. In 2021 10.000. Ik maak dan de sprong tot voorbij de coronajaren: in 2018 waren er 10.000, in 2017 13.000, in 2016 15.000. Al bij al is dat stabiel en op lange termijn lichtjes dalend. Dat is de vaststelling die ik maak. De erkenningsgraad daalt. Het aantal mensen waarvoor wij inspanningen moeten doen opdat ze zouden inburgeren blijft redelijk stabiel.

Ik denk dus dat we op dit moment heel veel debat zouden kunnen voeren in het federale parlement. U hebt daar goede of minder goede collega's. We hebben daar allemaal collega's. Het is hun opdracht en taak om dat daar te doen. Wij moeten bezig zijn met onze bevoegdheden. Binnen die bevoegdheden probeer ik daar als minister het maximale uit te halen om, inderdaad, een sterker inburgeringsbeleid te voeren, waar we meer kansen geven aan nieuwkomers maar ook meer vragen aan nieuwkomers, en ervoor zorgen dat als mensen dan toch een erkenning krijgen om in ons land te zijn, ze een meerwaarde kunnen zijn voor de samenleving, voor Vlaanderen en ook voor zichzelf. Dat is mijn uitgangspunt.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, ik ben zeer benieuwd of u erin zult slagen om Vivaldi ervan te overtuigen dat vreemdelingen die niet willen of kunnen inburgeren, dit land moeten verlaten. Laat ons toch even de realiteit onder ogen zien. Het beleid van de Vivaldipartijen – de socialisten, de liberalen, de christendemocraten en ook de groenen – heeft ertoe geleid dat er minstens honderdduizend illegalen op ons grondgebied zijn. Het beleid van de globalistische partijen leidt er al decennia lang toe dat er hier minstens zeshonderd levensgevaarlijke jihadististen zijn, dat er hier duizenden, tienduizenden salafisten en moslimfundamentalisten zijn, dat er, volgens onderzoek, honderdduizenden moslims zijn die de regels van de Koran belangrijker vinden dan onze democratische wetten. Dat is het gevolg van het globalistische beleid, minister Somers, ook van uw partij. Van de socialisten, de liberalen, de christendemocraten en de groenen. Sta mij dus toe om zeer sceptisch te zijn tegenover uw voornemen. Want laat ons nu toch eerlijk zijn: hoelang wachten de Vlamingen al op het beleid dat ze verdienen en waar ze recht op hebben, een kordaat beleid dat de illegaliteit stopt en op basis waarvan de mensen die niet kunnen of niet willen inburgeren het land moeten verlaten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nood aan hogere artsenquota en de onrechtvaardige verdeling tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap

ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de artsenquota

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, minister, de analyse is al heel lang duidelijk. Onze artsen zijn overwerkt, ze doen te veel uren op een dag. De Vlaming vindt vandaag geen huisarts meer in zijn buurt. Als je ziek bent, moet je soms een paar dagen wachten voor je terecht kunt bij je huisarts. Of nog erger: er is gewoon een patiëntenstop.

De oorzaak? Er zijn te weinig artsen. Dat komt omdat er door het federale niveau te weinig RIZIV-nummers (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) werden toegekend in het verleden zodat er te weinig Vlamingen de kans kregen om arts te worden. Daardoor is in Vlaanderen een historisch tekort opgebouwd.

Gisteren adviseerde de federale planningscommissie over het aantal artsen dat in 2029 mag beginnen. Dat gaat over de studenten die in september 2023 zullen starten. In een brief heeft de Vlaamse Regering terecht een aantal opmerkingen gemaakt en die overgemaakt. Nog belangrijker was het antwoord van federaal minister Vandenbroucke. Hij heeft gezegd dat hij aan Vlaanderen vraagt hoeveel studenten we willen laten starten in 2023-2024 en dat hij daarna het federale quotum zal aanpassen aan de vraag van Vlaanderen. Eindelijk, zou ik zeggen. Eindelijk, eindelijk, eindelijk. Eindelijk kan Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid nemen. Eindelijk kunnen we onze Vlaamse autonomie gebruiken. Laat ons dat gewoon doen. Laat ons die artsenquota verhogen.

De Vlaamse planningscommissie heeft berekend dat we 1555 studenten zouden moeten toelaten in september. Op die manier zouden we het historisch tekort kunnen wegwerken. Dat lijkt me dan ook een goed idee, nu we die hand aangereikt krijgen. Minister, zult u zo snel mogelijk voldoende financiële middelen voorzien en de startquota optrekken, zodat volgend academiejaar meer studenten kunnen starten in de opleiding?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, minister, mijn grootmoeder is 94 jaar en woont vandaag nog altijd alleen thuis. Als ze alleen thuis kan wonen, komt dat door haar familie, thuiszorg en haar huisartsen, haar huisarts in het verleden en die vandaag. Het zijn die huisartsen die zorgen voor toegankelijke en betaalbare zorg. Zij zijn als eerste lijn het aanspreekpunt voor zoveel Vlamingen. Maar wie vandaag nood heeft aan die toegankelijke en betaalbare zorg, weet dat er in Vlaanderen meer huisartsen nodig zijn. Wie vandaag huisarts is in Vlaanderen, weet dat er meer huisartsen nodig zijn, want zij verdrinken in de werkdruk.

Een regering die toegankelijke en betaalbare zorg belangrijk vindt, investeert in voldoende huisartsen. Die zorgt voor voldoende huisartsen. Een sterke overheid garandeert zorg. Minister, er is al naar verwezen door mijn collega: door het advies van de federale planningscommissie en uw schrijven heeft federaal minister Vandenbroucke laten weten dat hij erkent en beseft dat er in Vlaanderen meer nodig is. Hij zegt al maanden dat we in overleg moeten treden en zorgen

voor voldoende artsen in Vlaanderen. Hij vraagt om een concreet voorstel van de Vlaamse Regering, en op basis van dat cijfer zal hij aan de slag gaan.

Minister, u en de Vlaamse Regering hebben de verantwoordelijkheid om op dit aanbod in te gaan en ervoor te zorgen dat er in Vlaanderen inderdaad voldoende studenten kunnen starten. Gaat u in op het aanbod van uw federale collega Vandenbroucke? Met welk cijfer zult u naar de Federale Regering stappen om te zorgen dat er in de toekomst voldoende huisartsen zijn? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is een lang aanslepend probleem. De Federale Regering heeft beslist om vanaf 1997 het aantal artsen te beperken door een beperking van het aantal RIZIV-nummers (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering). De doelstelling was om de factuur voor de gezondheidszorg te beperken en overconsumptie tegen te gaan. Vlaanderen heeft daarop gereageerd door 26 jaar lang – sinds 1997 – bindende examens te organiseren, voor een numerus clausus, of numerus fixus. Duizenden studenten werd zo de toegang tot de studie van hun dromen ontzegd. Aan Franstalige zijde heeft men daar 26 jaar lang niets mee gedaan en totaal zijn verantwoordelijkheid ontlopen. De Federale Regering heeft daar nooit tegen opgetreden. Het resultaat is dat we historisch in Vlaanderen artsen in ondertal hebben, en in Franstalig België artsen in overtal.

De oplossing van deze Vlaamse Regering was om bij de start van deze regering te zeggen dat we daar iets aan zouden doen en dat we dat niet langer zouden pikken. We hebben beslist onze eigen quota op te trekken, zodat het aantal artsen die kunnen starten met de opleiding stijgt met 30 procent, en het aantal tandartsen met 60 procent. We gaan als Vlaamse Regering onze eigen weg en we pikken dit niet langer. Dat was de oplossing van de Vlaamse Regering. Wat was de oplossing van de Federale Regering? Zij besliste dit jaar om de spons te vegen over die 26 jaar van wetsovertreding door de Franstaligen. Vergeten en vergeven. Meer nog, ze gaan een nieuwe rekenkunde hanteren, die ervoor zorgt dat het plafond van 505, dat vroeger bestond en was ingevoerd door de vorige 'Zweedse' regering, wordt losgelaten. De Franstaligen mogen ook daar overgaan, op grond van een Hollandse rekenkunde waarbij men ingewikkelde formules toepast.

Er zijn in Franstalig België meer artsen, door het proces dat ik net geschetst heb, en dus werken die minder. En het antwoord is dan dat zij nog meer artsen krijgen. Wie minder werkt wordt dus beloond, wie meer werkt wordt gestraft. Die rekenkunde leidt er nu toe dat de planningscommissie met een voorstel komt waarbij men zegt dat er 2073 RIZIV-nummers zijn die men kan uitreiken, en op grond van de Hollandse rekenkunde stelt men voor dat 55 procent van dat contingent voor Vlaanderen is, en 45 procent voor de Franstaligen. 26 jaar van wetsovertredingen resulteert dus uiteindelijk in een onevenredig aandeel van 45 procent, tegenover een bevolking van 60 procent die maar 55 procent krijgt.

Dat vinden wij als Vlaamse Regering totaal onaanvaardbaar. Degene die vindt dat dit wel aanvaardbaar is, die mag bij deze zijn hand opsteken. Dat is totaal onaanvaardbaar. Daarom hebben we daar inderdaad samen met collega Crevits, namens de Vlaamse Regering, op gereageerd. Zijn wij verder bereid tot overleg? Maar ja, altijd! Maar ons standpunt is gekend en er wordt nooit aan tegemoetgekomen. Wij vragen gewoon een billijke verdeling. Als de federale planningscommissie zegt dat er 2073 RIZIV-nummers ter beschikking zijn, hoeveel is 60 procent daarvan? Voilà, dat is het, dat is een billijke verdeling op grond van het bevolkingsaantal. En dan breng je nog niet eens de historische achterstand in rekening die Vlaanderen heeft opgelopen door de onrechtvaardige regeling. Dat is dus heel duidelijk.

Ondertussen nemen wij ook onze verantwoordelijkheid in die zin dat wij zorgen voor een toename van het aantal studenten dat kan starten met de opleiding. Meer nog, we doen daarvoor ook onze portefeuille open. We moeten dat zelfs niet. Ik heb ervoor gezorgd dat we ondertussen een stijging hebben van het quotum van 30 procent voor de artsen en 60 procent voor de tandartsen. Dat brengt natuurlijk extra kosten met zich mee voor de universiteiten in kwestie. Ik heb met hen daaromtrent een akkoord bereikt voor extra financiering, met middelen die ik gezocht en gevonden heb. Ik ga met dat voorstel naar de Vlaamse Regering, maar u mag weten dat het meer dan 10 miljoen euro is dat we daarvoor extra uittrekken. Wij nemen dus onze verantwoordelijkheid, want iemand moet het doen om ervoor te zorgen dat er effectief extra artsen zullen zijn. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, u hebt uiteraard gelijk als u zegt dat Frans-talig België niet de beste leerling van de klas was. Dat is zelfs een eufemisme. U weet ook, minister, dat ik dat hier zelf al heel vaak heb gezegd, en dat ik persoonlijk eigenlijk zelfs voorstander ben van een volledige regionalisering van de zorg. Dat zou ook een oplossing zijn voor dit probleem. Maar dat is nu niet het probleem van de Vlaming en van de Vlaamse arts. We kunnen wijzen naar de overkant en zeggen dat daar te veel artsen zijn, maar we moeten vooral ook wijzen naar onszelf, en zeggen er hier een tekort is aan artsen.

Vandaar dat we, nu we eindelijk van de federale minister de kans krijgen om ons quotum op te trekken, met de garantie dat als die studenten nu starten, ze in 2029 een RIZIV-nummer zullen krijgen, daar ook gebruik van moeten maken. Daarom is het dus heel goed, minister, dat u extra middelen bent gaan zoeken voor die opleiding geneeskunde. Maar heel concreet blijft het ook wel belangrijk om het quotum op te trekken, en de vraag is of dat kan naar 1555. Op die manier zouden we het historische tekort dat we vandaag hebben, op een billijke termijn kunnen weggewerken.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, mijn grootmoeder heeft niets aan een historische lezing of een debat over dokters in Marche-en-Famenne. Zij woont in Steenuize-Wijnhuize. Het enige wat zij wil, is weten dat wanneer haar huisarts stopt, een nieuwe huisarts klaar zal staan. Zij wil dus weten of er in de toekomst voldoende artsen zullen zijn. Zij wil van u en de Vlaamse Regering 'ja' horen en horen dat jullie er alles aan doen om ervoor te zorgen dat er voldoende artsen zijn. Minister Vandembroucke heeft heel helder geantwoord op uw bericht. Hij heeft gezegd dat Vlaanderen meer nood heeft aan huisartsen, hij heeft Vlaanderen gevraagd een voorstel te doen om het quotum te verhogen en hij heeft ook gezegd dat hij garandeert dat hij met dat cijfer aan de slag zal gaan voor het KB.

Minister, u kunt hier duizend-en-een-dingen zeggen, maar de vraag is dus heel helder: noem het cijfer dat u verwacht. Want u hebt geen cijfer genoemd. Het cijfer dat u noemt, bestaat al. Zult u het cijfer verhogen? Collega Warnez verwijst ernaar: 1555. Zult u dat cijfer naar voren schuiven en zult u – en dat is natuurlijk waar het kalf gebonden zit – in voldoende financiering voorzien om dat te realiseren? Zult u verantwoordelijkheid nemen, ook op financieel vlak?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, wij waarderen enorm de directe reactie van u en uw collega Crevits om bij de Federale Regering uw bezwaren duidelijk te maken. De huidige verdeling, die uit het verleden stamt, kan zeker niet en baart ons grote zorgen. 55 procent is absoluut onvoldoende, en uw vraag naar 60 procent

is inderdaad een conditio sine qua non. We vinden het ook onontbeerlijk dat de federale quota tijdig worden gepubliceerd, want ook de laattijdige publicatie is een probleem. Wij hopen dan ook, net zoals u, dat de Federale Regering zal luisteren naar al uw noodkreten, en daar hebt u onze volle steun.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): De huidige uitgewerkte federale regeling is uiteraard schandalig. Het voorgestelde quotum voor afstuderende artsen in 2029 is veel te beperkt en zal zeker het huisartsentekort in Vlaanderen niet doen verminderen. Het is wraakroepend dat de Franstaligen weer op hun wenken worden bediend door Vivaldi. Niet enkel wordt de spons geveegd over het jarenlang overtreden van de quota, maar ze worden ook nog eens beloond met een hele hoop RIVIZ-nummers, zowel in absolute als in relatieve aantallen. En waarom? Omdat Franstalige artsen minder werken dan de Vlaamse. Ik stel dan vast dat de Vlaamse Regering, met daarin Open Vld en cd&v, nu daarover een klachtenbrief, ondertekend door een cd&v-viceminister-president, moet zenden naar de Federale Regering, waarin diezelfde twee partijen zetelen. Het toont eens te meer aan dat het gewicht van deze partijen binnen Vivaldi eigenlijk nul is en dat Vlaanderen daar wordt gegijzeld door de Franstaligen.

Mijn bijkomende vraag, minister: in de vorige bespreking in de onderwijscommissie stelde u dat de Vlaamse planningscommissie, die advies geeft over de mogelijke startquota op Vlaams niveau, eigenlijk nood heeft aan ruwe, federale data omtrent de artsennoden, maar dat de federale overheid permanent weigert die te geven. Hoe zit het daarmee? Hebt u deze gegevens al of niet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Verbeurgt, u mag aan uw grootmoeder gaan uitleggen wie er sinds 1977 verantwoordelijk is voor de achterstand die we vandaag kennen inzake artsen. *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt)*

U mag daar in alle openheid en redelijkheid eens op antwoorden. Tot op vandaag, waarbij u verantwoordelijk bent voor een regeling die de spons veegt over 26 jaar van overtredingen en vervolgens ook nog eens een regeling treft die diegene die jarenlang de wet heeft overtreden, beloont en cadeaus geeft. *(Applaus bij de N-VA)*

U mag ook meegeven wie verantwoordelijk is voor de oplossingen. *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt)*

Wij hebben er zelf voor gezorgd, we hebben gezegd, tegen de Federale Regering in, tegen uw minister in, dat we onze eigen koers varen en ervoor zorgen dat de quota wat Vlaanderen betreft worden opgetrokken: plus 30 procent aantal artsen, dus 60 procent. Het zal nog niet voldoende zijn, maar het is alleszins een goede stap vooruit. En we hebben daarvoor ook de nodige middelen uitgetrokken. En ik heb een voorstel in de schoot van de Vlaamse Regering neergelegd, met extra middelen: meer dan 10 miljoen euro extra.

Het enige wat wij vragen is billijkheid. We hebben minister Vandenbroucke al tig keren uitgelegd wat een billijke regeling zou zijn, en we zijn daarin niet buitensporig. We zijn zelfs niet revanchistisch, ook al zouden we dat perfect kunnen zijn. We zouden kunnen zeggen dat voor die hele periode van 26 jaar, waarin duizenden Vlaamse studenten de toegang tot hun droomstudie werd ontzegd, je zou moeten opdraaien, zou moeten betalen.

Het enige wat we vragen is het volgende. De federale planningscommissie zegt dat 2073 RIZIV-nummers ter beschikking worden gesteld, en je hebt een

bevolkingsaantal van 60 procent. 60 procent van 2073, hoeveel is dat, mijnheer Verbeurgt? Dat is het enige wat wij vragen. Maar als we zelfs dat niet krijgen, snap ik het helemaal niet.

Maar eigenlijk spreken we hier over een malgoverno, en ook een disfunctioneren van de federale staat. Want ik zal het in dezen ook voor u opnemen. Dit is bij uitstek een Belgisch probleem, omdat men niet beantwoordt aan een basisregel die geldt voor iedereen, namelijk: wie bepaalt, betaalt. Als wij vandaag een werkloosheidsregeling hebben waarbij enerzijds de gewesten verantwoordelijk zijn voor de activering, maar de factuur, het uitkeren van de werkloosheidsregeling, voor de Federale Regering is, dan werkt dat niet. Hetzelfde geldt hier. Als het federale niveau verantwoordelijk is voor de factuur van de gezondheidszorg, maar het beleid van de deelstaten ervoor zorgt dat die factuur kan oplopen, dan werkt dat niet. Men zegt dan aan de Franstalige zijde dat men toch niet verantwoordelijk is voor de factuur, dus waarom zou men zich dan iets aantrekken van hoeveel studenten er starten en uiteindelijk afstuderen? Dat is onverantwoordelijkheid. Dat is dus een eenvoudige regel, die we vanaf 2024 misschien kunnen doen vinden: wie bepaalt, die betaalt. Wie betaalt, die bepaalt.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, ik vind het een klein beetje jammer dat het een politiek spelletje wordt van wie nu schuldig is, en wie de pluimen op zijn hoed mag steken, wie nu het meest handen uitsteekt. Echt waar, 'I don't care'. Laten we nu gewoon trots zijn op wat we als Vlaanderen zelf kunnen doen, en dat betekent vandaag: die quota verhogen. En het is goed, minister, dat u middelen voorziet, dat u 10 miljoen euro voorziet. En als we dat kunnen koppelen aan hogere quota – het voorstel van de Vlaamse planningscommissie was 1055 – en we op die manier dat historisch tekort kunnen wegwerken, dan denk ik dat we dat gewoon moeten doen. Dat zijn 131 studenten meer per jaar. Dat betekent dat je na drie jaar in elke gemeente een arts extra zou hebben. Wel, ik weet dat een arts extra in mijn gemeente voor mijn inwoners al een wereld van verschil zou maken. Laat ons daar nu gewoon voor gaan, en laat ons gewoon ons werk doen met z'n allen en niet met de vinger wijzen. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, u hebt weer zeer veel woorden nodig gehad om niet te antwoorden. Niet antwoorden hebt u trouwens ook gedaan op de brief van minister Vandenbroucke in januari. Hij vroeg u al in januari om samen te zitten. Wat hebt u op die brief geantwoord? Niets. U hebt hier op de Bühne wat staan roepen, maar als het aan tafel moet gebeuren, verschijnt u niet. En dus, minister Weyts, hebt u een uitgestoken hand van de Federale Regering. Minister Vandenbroucke zegt letterlijk: "Zeg mij wat je wilt, Vlaanderen, en ik garandeer u dat ik het zal realiseren." Als u die hand vandaag afslaat, minister, is er morgen maar een iemand verantwoordelijk voor het huisartsentekort, en dat bent u. U en u alleen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verkiezingen van 2024 tijdens de examenperiode

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister Weyts, bij de volgende verkiezingen in 2024 gaan er bijna een miljoen jongeren in België voor het eerst stemmen. Jongeren

vanaf 16 jaar hebben ook voor het eerst stemrecht voor de Europese verkiezingen, en dan zou ik toch denken dat dat wat beter wordt georganiseerd. Als ik debatten doe voor jongeren in scholen en universiteiten, dan hoor ik altijd politici van alle partijen zeggen dat jongeren meer geïnteresseerd moeten zijn in politiek, dat de jeugd belangrijk is, en dat zij allemaal moeten gaan stemmen. Dat zijn allemaal heel mooie woorden, maar volgend jaar zijn het verkiezingen en wat doet men? Je mag vanaf 16 jaar gaan stemmen, maar je moet je eerst maanden op voorhand digitaal gaan registreren. Wanneer organiseren we de verkiezingen? Op 9 juni, knal midden in de examenperiode. Dat is niet jongeren betrekken bij de politiek, dat is jongeren weghouden van de politiek.

Als studentenvertegenwoordigers daar dan voor aan de alarmbel trekken, dan is de reactie dat de studenten toch maar wat moeten kunnen plannen. Ik denk dat we in de eerste plaats die verkiezingen wat beter moeten plannen, om te zorgen dat we de jongeren daar echt bij kunnen betrekken. We weten wel, minister – u staat nu al te lachen, ik vind dat echt wel bizar – dat het voor kotstudenten die op kot blijven om te studeren, en dan naar hun thuisstad moeten gaan om te kunnen stemmen, uiteraard een drempel is. We weten dat middelbare scholieren weinig te plannen hebben, want die hebben elke dag een examen.

Mijn vraag, minister – maar gezien uw lichaamstaal heb ik niet zo heel veel vertrouwen in het antwoord – is welke maatregelen u wilt nemen om de drempel om te gaan stemmen voor jongeren tijdens de verkiezingen in 2024 te verlagen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer D’Haese, u vergist zich, ik ben bezorgd over het thema. Ik ben niet bezorgd over het feit dat studenten dat wel degelijk weten, en een jaar op voorhand de zaken kunnen plannen. Ik ben niet bezorgd over het feit dat ze ook wel weten hoe ze een volmacht moeten aanvragen wanneer het toch niet lukt. Ik ben wel bezorgd over het deernis wekkend beeld dat geschetst wordt door linkse partijen over studenten. Over studenten als hulpeloze kinderen die men bij de hand moet nemen, en die men alles moet uitleggen, en alles moet zeggen. Over dat beeld dat wordt geschetst ben ik echt bezorgd.

Ik ben ook bezorgd over de voorstellen die ter linkerzijde worden geformuleerd, namelijk dat maandag 10 juni dan een examenvrije dag moet zijn. Waardoor je vanuit Brussel ingrijpt op de schema’s die eigenlijk altijd al worden gebruikt, die zorgen voor een billijke spreiding van de examens, die er ook voor zorgen dat de examenperiode gelimiteerd is. Als je daarop gaat ingrijpen, ga je die examenperiode de facto verstoren. Dat lijkt mij niet verstandig, ik denk dat het niet verstandig is om vanuit Brussel externe regeltjes te gaan opleggen. Ik heb vertrouwen in universiteiten en hogescholen die het voor hun eigen studenten wel goed zullen gaan regelen, want u insinueert het tegendeel. Ik heb vertrouwen in het feit dat studenten echt wel weten hoe ze op 9 juni hun democratische stem moeten uitbrengen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, een lauw applaus voor een teleurstellend antwoord. Uw eigen studententijd is precies wel heel lang geleden. Het heeft nochtans lang genoeg geduurd om hem niet onmiddellijk te vergeten. Maar het is precies wel lang geleden. Minister, u weet toch ook dat je een examenperiode geen jaar op voorhand kunt plannen. Ik hoop dat u dat nog wel weet, dat je je examenplanning geen jaar op voorhand hebt als student, minister. Ik hoop dat je ook wel weet dat iedere examenperiode anders wordt gepland, en dat die ene dag dat dus uiteraard niet allemaal in de war zal sturen.

Minister, wat ik nog het meest jammere vind, is dat u eigenlijk zegt dat die studenten maar een volmacht moeten geven. Ze moeten maar een volmacht geven aan iemand anders, en iemand anders laten stemmen. Ze moeten afstand doen van hun eigen recht om te gaan stemmen, en ze moeten het maar aan iemand anders geven. Ik vind dat heel jammer. Ik vind dat dat getuigt van een ... *(Opmerkingen)*

U hebt het wel gezegd, minister, u hebt gezegd dat studenten hun volmacht moeten geven. Mijn standpunt is niet dat we examens en verkiezingen op die manier organiseren, zodat we studenten zeggen dat ze maar een volmacht moeten geven. Ik wil dat studenten en jongeren zelf kunnen gaan stemmen. Dat is een heel belangrijk democratisch recht, en op deze manier wordt dat moeilijker gemaakt.

U hebt het erover gehad, de examenvrije dag na de verkiezingen. Staat u daar toch niet voor open om daar iets aan te doen? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, een examenvrije dag, ik moet eerlijk zijn: toen ik dat voorstel hoorde, kreeg ik ook al wat berichtjes binnen van studenten die mij vroegen om dat toch niet te doen. Want dan zou hun blok korter zijn, dan zou het een drukker schema zijn, enzovoort. Ik moet eerlijk zijn dat ik ook wel dacht dat wij dat toch niet gingen bepalen. Ik vond dat een zeer betuttelend voorstel om vanuit Vlaanderen of Brussel te vertellen aan de universiteiten, de hogescholen, maar ook aan de studenten zelf hoe zij moeten werken. Persoonlijk denk ik dat wij niet slimmer zijn dan zij en dat niet voor hen moeten bepalen. Ik geloof echt dat die studenten dat gesprek ook lokaal zullen voeren. Ik geloof in de studentenparticipatie. Ik geloof ook dat de studenten een serieus gesprek kunnen hebben met de universiteiten en hogescholen, mochten ze willen dat er op die dag niks georganiseerd wordt. Laat ons die studentenparticipatie dus lokaal ook houden, laat ons de studenten alle kansen geven om die gesprekken te voeren en laat ons alstublieft ook niet zo betuttelend zijn en de vrijheid laten aan studenten en ons onderwijs.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, is die verkiezingsdatum het aller-grootste probleem in de wereld? Uiteraard niet. Is dit een drama voor elke student of jongere? Uiteraard niet. Maar zijn er studenten die zich de dag voor een examen niet zoveel tijdverlies kunnen permitteren, tot vijf uur op een dag? Ja, er zijn studenten die zich dat niet kunnen permitteren. Zijn er studenten die in hun omgeving, minister – het zal u verrassen –, niemand hebben aan wie ze een volmacht kunnen geven, op wie ze vertrouwen om de juiste stem uit te brengen, volgens hun wens? Ja, er zijn zulke studenten. Vinden wij verkiezingen het allerbelangrijkste moment in een democratie, in onze samenleving? Ja, wij vinden dat het belangrijkste moment in de samenleving, in een democratie. Wilt u, minister, dat iedere jongere zijn stem uitbrengt? Ik hoop dat u dat wilt. Wij willen dat alvast, en als uw antwoord ook ja is op die vraag, dan is het echt niet zo veel moeite om meer dan een jaar op voorhand – op basis van een resolutie of op basis van een eigen initiatief, minister, dat maakt mij niet uit – aan hogescholen en studentenkringen aan te geven om in overleg te gaan hoe ze een examenvrije dag kunnen organiseren. Want dat is het voorstel dat gedaan is, collega Warnez, en dat ingediend is door onze fractie op dit moment in het parlement en dat wij binnenkort zullen bespreken. Aanvullend gaan wij ervan uit, minister, dat u er misschien toch nog voor openstaat om wel te kijken naar studenten die niet passen in uw karikatuur die u ervan heeft proberen te maken.

Minister, bent u ook van plan om vanuit Onderwijs andere initiatieven te nemen om toch nog extra inspanningen te doen rond stemrecht vanaf 16 jaar en het belang van verkiezingen?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, de karikatuur die ik hier hoor over studenten, ik moet eerlijk zijn: die studenten ken ik niet. De studenten die ik ken, zijn kritische, geëngageerde jongeren, op vele manieren, jongeren die graag willen gaan stemmen, die een stem willen uitbrengen. Het zou toch bijzonder cynisch zijn dat wij hier vandaag zo lichtzinnig over gaan, om dan over een jaar te zeggen dat jongeren niet willen gaan stemmen. "Oh ja, ze zijn niet geïnteresseerd in politiek." Als we het echt menen met de stem van jongeren, wat we hier in het parlement zo vaak zeggen, laat ons dan op zijn minst erkennen dat een verkiezing in examentijd het voor veel jongeren moeilijk maakt om te gaan stemmen. De boodschap geven dat ze daarvoor maar een volmacht moeten geven, vind ik een fout signaal, sorry. Laat ons er dus voor zorgen dat jongeren kunnen gaan stemmen en laat ons niet blind zijn voor de realiteit dat sommigen lang moeten pendelen. Dus minister, mijn oproep aan u is om ervoor te zorgen dat het in heel Vlaanderen voor alle jongeren mogelijk wordt. Zet u aan tafel met de onderwijsinstellingen en zorg voor een uniforme regeling. Zorg dat alle onderwijsinstellingen mee zijn, en dan kunnen alle jongeren gaan stemmen, hun stem uitbrengen en meebouwen aan die democratie van morgen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Waar we hier over discussiëren! Kijk, op zondag een stem gaan uitbrengen tussen 8 en 13 uur, is voor veel mensen niet zo ideaal en niet zo makkelijk. Niet alleen voor studenten, voor veel mensen die in het weekend moeten werken, die de nachtdienst moeten doen, die in de horeca werken, die in de zorg moeten werken. Voor veel mensen is dat ook een probleem! *(Opmerkingen. Applaus bij de N-VA)*

Maar mogelijk wilt u die niet bereiken met uw TikTokfilmpje. Ik vind gewoon: waarover maken we ons hier druk? We schetsen een beeld van studenten, hogescholen en universiteiten waarbij het helemaal fout gaat lopen als wij niet ingrijpen met een decreet of welk ander initiatief ook. We spreken ons wantrouwen uit ten aanzien van die instellingen en ook ten aanzien van studenten. Dat is uiteindelijk wat u hier doet. U schetst een beeld van studenten als hulpeloze kinderen die enkel hun stem kunnen uitbrengen als wij gaan ingrijpen, en anders loopt dat helemaal fout.

Ik moet zeggen dat de afgelopen twintig jaar – en ik ben het eens nagegaan – verkiezingen bijna altijd hebben plaatsgevonden in de periode van juni. In 1999 was het 13 juni, in 2004 was het 13 juni, in 2007 was het 17 juni, in 2009 was het 7 juni. Ik spreek eigenlijk over federale en Vlaamse verkiezingen, niet over lokale natuurlijk. In 2014 was het 25 mei, in 2019 was het 26 mei. Dus laten we ons in godsnaam niet met zulke zaken bezighouden en problematiseren, en niet gaan betuttelen en niet gaan bepalen wanneer wel en wanneer geen examens georganiseerd mogen worden, en wanneer studenten wel en niet moeten studeren. *(Applaus bij de N-VA en van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Uw fractie erbij, minister.

Ik vind het wel jammer dat u spreekt over het betuttelen van studenten wanneer de alarmkreet van studenten zelf komt. Maar voilà, de N-VA lacht er nog een

beetje meer mee, en men vindt dat grappig dat jongeren maar hun volmacht moeten geven aan hun ouders of aan hun grootouders. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) zelf zegt dat studenten nu midden in de blok – een enorm stressvolle periode – er nog verkiezingen bovenop krijgen, dat is een onbegrijpelijke beslissing.

De voorzitter van de VVS zegt: "Wie zegt dat politiek jongeren aangaat, moet consequent kunnen zijn." Dus ja, zorg er maar voor dat jongeren zich eerst maanden op voorhand digitaal moeten registreren voordat ze kunnen gaan stemmen, organiseer de verkiezingen maar midden in de examens, en zorg dat ze volmachten moeten geven, maar kom dan verdorie niet zeggen achteraf dat het aan de jongeren ligt, dat zij niet geïnteresseerd genoeg zijn in politiek. Kom dan niet achteraf, want dat is wat ik de N-VA heel vaak hoor zeggen. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaike De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding – 1654 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, wij zouden graag op basis van artikel 50 van het reglement nog willen voorstellen om een voorstel van decreet aan de agenda toe te voegen houdende de toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via een verplichte inschrijving bij VDAB.

De voorzitter: Oké, wij zullen ons daar straks over uitspreken. Is dat goed?

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering tot 17.50 uur.

– De vergadering wordt geschorst om 17.33 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.51 uur.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de decreetgeving met betrekking tot wonen) – 1562 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, waarvan de commissie het opschrift heeft gewijzigd als volgt: "ontwerp van decreet tot wijziging van de decreetgeving met betrekking tot wonen".

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik hoop, voorzitter, dat u in de loop van mijn discours enthousiaster zal worden over het feit dat u mij het woord geeft.

De voorzitter: Ik moest gewoon kijken wie eerst kwam in de volgorde.

Stijn Bex (Groen): Ongetwijfeld, ongetwijfeld. Collega's, minister, ik vervang, net als tijdens de besprekingen in de commissie, collega Moerenhout, die dit thema voor onze fractie opvolgt. Ik heb u tijdens de commissiebespreking gezegd, minister, dat ik ernaar uitkeek om met u eens stevig in debat te gaan, omdat u de gewoonte hebt om dat te doen en dat graag te doen. Het is daarbij heel zichtbaar dat u in het parlement ook vaak het parlementaire debat gevoerd hebt. Ik ben alleszins na de discussie in de commissie ontgoocheld achtergebleven, omdat ik dacht dat u meer argumenten zou kunnen aanbrengen. In die zin ga ik vandaag een poging doen om u die argumentatie te ontlocken. Ik ben benieuwd.

Laat mij eerst zeggen dat het ontwerp van decreet een aantal aspecten rond woningkwaliteit bevat waar wij als Groenfractie zeker achter kunnen staan. Het zal dus niet vanwege die aspecten zijn dat wij tegen het ontwerp van decreet zoals het vandaag voorligt, zullen stemmen. Die aspecten zijn afdoende aan bod gekomen in de commissie. Ik wil vandaag de aandacht vestigen op twee aspecten in het ontwerp van decreet die volgens mij nog wat aandacht vragen. Dat is enerzijds het nieuwe financieringsinstrument van de geconventioneerde huur en anderzijds de middelencontrole van sociale huurders.

Laat me beginnen met de middelencontrole. We hebben daarstraks het debat gehad over de buitenlandse eigendommen, en dit ligt een beetje in dezelfde lijn. U wilt als minister duidelijk maken dat u enkel een sociale woning wil toekennen aan wie daar nood aan heeft. Op zich is dat een punt dat voor zich spreekt, alleen verbazen we ons een beetje in de selectiviteit waarmee deze meerderheid daarbij te werk gaat. Wanneer we in het kader van eerlijke belastingen en het feit dat iedereen zijn steentje moet bijdragen, vragen dat er een vermogenskadaster wordt opgemaakt zodat we iedereen correct kunnen belasten, dan is met name uw partij daar een grote tegenstander van. Hier gaan we dat wel doen bij mensen die het moeilijker hebben, anders sta je niet op een wachtlijst voor sociale woningen. We vinden dat op zijn minst selectief.

Waar we ook bezwaren bij hebben, is dat de grens van 25.000 euro voor een alleenstaande en 40.000 euro voor een gezin, die op het eerste redelijk lijkt, er wel op neerkomt dat je mensen ontmoedigt om een appeltje voor de dorst opzij te zetten. Vanaf dat je een bepaald bedrag gespaard hebt, wat ook in een moeilijke situatie heel nuttig kan zijn, kom je eigenlijk niet meer in aanmerking voor een sociale woning. In dat opzicht lijkt het ons dat die middelencontrole eerder een instrument dreigt te worden om de wachtlijst voor sociale woningen in te krimpen, om te kunnen zeggen dat in de plaats van 180.000 Vlamingen er veel minder recht hebben op een sociale woning. We denken in eerste instantie dat het verschil in aantallen niet zo groot zal zijn. Ten tweede denken we dat u de focus legt op het verkeerde aspect, met name dat u ermee begaan bent om duidelijk te maken wie u niet in een sociale woning wilt. U slaagt er vooral niet in om in voldoende sociale woningen te voorzien.

En dat is dan het punt waar we op komen bij de geconventioneerde huur. U hebt een groot budget om sociale woningen te bouwen, dat u niet besteed krijgt. U hebt daar nu – na lang overleg binnen de Vlaamse Regering, nemen we aan – een systeem voor opgetuigd waarbij die middelen toch besteed zullen kunnen worden, maar waarbij dat zal gebeuren via de subsidiëring van private

ondernemingen die aan woningbouw moeten gaan doen. Ik heb u in de commissie heel duidelijk gemaakt dat wij met Groen absoluut geen tegenstander zijn van het betrekken van de private sector om betaalbare woningen tot stand te kunnen brengen. De vraag is alleen hoeveel middelen je daar als overheid voor ter beschikking gaat stellen en vanaf wanneer je eigenlijk aan oversubsidiëring aan het doen bent.

Dat is een punt waarover de Inspectie van Financiën (IF) ook bijzonder kritisch was. Ze heeft bij het ontwerp van decreet gezegd dat ze bijkomende informatie nodig heeft om te kunnen inschatten of het hier niet gaat om een verdoken vorm van staatssteun. Er is dan in regeringskringen gewerkt aan een uitvoeringsbesluit, waar ook een advies van de Inspectie van Financiën bij was. We hebben dat na enig aandringen ook ontvangen, waarvoor dank. Het is niet zo dat dat een formeel negatief advies is, maar ik lees toch ook heel veel dingen in dat advies van de Inspectie van Financiën die eigenlijk zeggen dat wat u daar doet, een ongelooflijk cadeau is aan projectontwikkelaars en dat dat geld eigenlijk veel beter zou kunnen worden besteed.

Want wat gaat u eigenlijk doen? U gaat gedurende 27 jaar aan bedrijven die woningen bouwen en die op een betaalbare manier – het mag gezegd – op de verhuurmarkt brengen, die verhuur subsidiëren. U gaat 40 procent van de markthuur 27 jaar lang elke maand aan die bedrijven betalen. Dat is enorm veel. Daardoor krijgen die bedrijven geen huurrendement van 100 procent, wat normaal zou zijn en waar vandaag ook al aan geïnvesteerd wordt, maar krijgen die een rendement van 115 procent. Na 27 jaar worden die panden eigendom van de projectontwikkelaar en kan die daarmee doen wat hij wil. Hij kan die verkopen. Hij kan die aan normale marktprijzen te huur stellen. Alleszins is er heel veel overheidsgeld naartoe gegaan. En uiteindelijk belanden die woningen in private handen.

De Inspectie van Financiën zegt dat het hier om een regeling gaat die bijkomende winstmogelijkheden creëert, omdat de overheid er blijkbaar niet in slaagt om zelf te voorzien in een voldoende sociaal aanbod. En ze denkt dat in een aantal gevallen die meerprijs echt wel kon worden vermeden. Ze twijfelt er niet aan dat een financiële vergelijking tussen het klassieke systeem en het nieuwe systeem in het voordeel van het huidige zou uitvallen en betreurt dat een vergelijking van die systemen niet toegevoegd is. Ze zegt dat de meerprijs van 15 procent die de private initiatiefnemer ten goede komt, door een aantal voordelen eigenlijk nog hoger komt te liggen. Ik zal er hier niet te diep op ingaan, maar de Inspectie van Financiën zegt dat er in dat geval sprake is van een buitenkansseffect voor de private ontwikkelaar.

Ik ben heel blij dat collega Vande Reyde hier net binnenkomt, die stevast ten strijde trekt tegen wat hij dan overmatige subsidies van deze regering noemt. Hij kan daar soms heel kritisch over zijn. Maar hier, collega, gaat het wel over een bijzonder hoog bedrag, waarvan de Inspectie van Financiën zelf zegt dat het eigenlijk een oversubsidiëring van de privésector is en dat er sprake is van een 'windfall effect'. Ik ben dus wel benieuwd hoe u daarnaar kijkt en of u voor deze regeling zult stemmen.

Minister, het probleem is niet alleen dat die woningen na een zeer hoge subsidie door de overheid uiteindelijk na 27 jaar in privéhanden zullen vallen, maar ook dat in de regeling die u voorstelt zowat iedereen die op de private huurmarkt actief is, ook effectief zal kunnen gebruikmaken van deze woningen.

Dat betekent dat er 575 miljoen euro wordt vrijgemaakt om een zesduizendtal van die woningen te bouwen, maar dat er geen enkele incentive is dat die

woningen ook effectief bij de zwakste mensen op de huurmarkt terechtkomen, zoals het toch uitdrukkelijk de bedoeling is met ons sociaal huisvestingsbeleid.

Die private projectontwikkelaars kunnen er perfect voor kiezen om die toe te wijzen of te verhuren aan wie zij willen en daarbij echt te gaan voor het hogere segment in de huurmarkt.

Minister, ik heb in de commissievergadering geprobeerd om met u een discussie te voeren over wat u precies heeft doen beslissen om 40 procent van de huurprijs als subsidie te hanteren. Tegen uw gewoonte in hebt u daar eigenlijk een zeer omzwachteld en onduidelijk antwoord op gegeven. Tot nu toe en op basis van alle informatie die ik in dit dossier al heb kunnen vinden, kan ik eigenlijk niet anders dan de kritiek van sommige collega's bijtreden dat u zich hierin niet hebt laten bijstaan of informeren door academici die met enige kennis van zaken hadden kunnen oordelen hoeveel de overheidsbijdrage precies zou moeten zijn, maar dat u zich hebt laten leiden door de sector, door gespecialiseerde advocaten die die sector vertegenwoordigen.

Dat de sociale huurder hier niet mee gediend is, is al duidelijk, maar het is ook de vraag in welke mate de Vlaamse belastingbetaler in het algemeen hier niet in de zak wordt gezet. En dat vind ik toch echt bijzonder. Ik had meer van u verwacht, en ik nodig u uit om vandaag toch nog met een uitleg te komen waarom u precies in een dusdanig grote subsidiëring voorziet van die geconventioneerde huur.

Onze fractie zal tegenstemmen, omdat we vinden dat het evenwicht in dit ontwerp van decreet zoek is en dat er te weinig effectieve resultaten zullen zijn voor de echte sociale huurder. Deze oplossingen zijn niet op diens maat gesneden. Ik hoop wel dat u ons ten minste kunt overtuigen dat er een gegronde reden is waarom hier een bepaald niveau van subsidies wordt gekozen. (*Applaus bij Groen en van Maxim Veys*)

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, dit ontwerp van decreet is redelijk lang in voorbereiding geweest. Zoals collega Bex al aangaf, bevat het heel wat zaken waar de Vooruitfractie zich in kan vinden: zaken die u hervormt rond de woningkwaliteitsbewaking en het breder toepassen van het conformiteitsattest. Niet alles in dit ontwerp van decreet is negatief, we hebben in de commissie ook voor bepaalde artikelen gestemd.

Het centrale gedeelte hiervan is uw systeem van geconventioneerde huur, de gemengde projecten. We hebben daar lang benieuwd naar uitgekeken. Ik herinner de collega's er graag aan dat u in januari 2022 de eerste keer aankondigde dat u overwoog om een dergelijk systeem in te voeren. In die periode waren er ook andere fracties die voorstelden om iedereen na negen jaar uit de sociale huisvesting te gooien. Ik ben al blij dat het dat niet is geworden, dat was een verschrikkelijk slecht idee.

Maar we hebben er vooral benieuwd naar uitgekeken in de hoop dat u hiermee het tij in Vlaanderen misschien zou proberen te keren. Want het is – en daarmee trap ik een open deur in – niet goed gesteld met het woonbeleid in Vlaanderen, zeker als we kijken naar de betaalbaarheid ervan. Ik heb daarnet in een kwaliteitskrant gelezen dat het goedkoper is geworden om een woning te huren dan om er een te kopen. De huur slaat astronomisch op, stijgt zeer snel. Met andere woorden: alles wordt duurder. Maar dat betekent ook dat betaalbare woningen gebouwd binnen een kader opgesteld door de overheid of in opdracht van de overheid belangrijker dan ooit zijn.

Als we dan kijken naar de uitdaging waar Vlaanderen voor staat, naar de 182.000 gezinnen, we herhalen het hier heel vaak: dat zijn gezinnen die al jaren wachten en die gefrustreerd kijken naar een overheid die voor hen het verschil niet maakt. Die frustratie leidt heel vaak tot een vreemde verkiezingsuitslag. Ze rekenen op een overheid om het verschil te maken; dan moet een overheid er ook zijn. Als we dan bovendien ook zien dat u het redelijk grote budget dat er is om sociale woningen te bouwen, niet uitgegeven krijgt – vorig jaar werd 1,3 miljard euro niet uitgegeven, het jaar voordien 1,1 miljard euro –, dan zijn we toch wel bezorgd.

Nu, u kondigde een groot initiatief aan. Het ligt nu voor, maar we kunnen het ontwerp van decreet met Vooruit niet steunen. Dat zal u niet verrassen. We zijn ook niet van gedacht veranderd sinds de commissie. Waarom niet? Wij zijn voorstander van initiatieven die leiden tot meer betaalbare woningen, maar we zijn daar ook wel kritisch over. En ik moet zeggen: als ik dit voorstel zie, dan verbaast het me een beetje dat dat van uw hand komt. Wij vinden het niet sterk uitgewerkt.

Het is met name duurder voor de overheid. De kosten per woning liggen hoger dan de kosten per woning van een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) of van een sociaal verhuurkantoor (SVK). Dat bleek ook uit de schriftelijke vraag die ik u gesteld heb. Het is tot tweemaal zo duur als een SVK-woning. Het voorziet dubbel zoveel jaarlijkse subsidies aan private ontwikkelaars dan aan particuliere verhuurders die via een SVK verhuren. Dat is schriftelijke vraag 168.

Het is ook duurder voor de huurder, want het gaat om een huurprijs die hoger ligt dan de SHM- en de SVK-huurprijzen. Er geldt trouwens ook een huurprijsberekening waar u in het regeerakkoord een opdracht gekregen hebt om daar nog werk rond te verrichten. Dat ligt nog altijd niet voor. We hebben nog een jaar en drie maanden voor de verkiezingen. We zijn daar ook zeer ongerust over wat u daarmee gaat doen.

Het is ook tijdelijk. Het is geen duurzame oplossing. Na 27 jaar zullen die betaalbare woningen niet meer binnen dit kader verhuurd worden en kan men ermee doen wat men wil.

Het is ook onvoldoende gericht op de meest kwetsbaren. De inkomensgrenzen van geconventioneerde huur zijn zeer hoog. Het merendeel van de private huurders kan zich daarvoor melden. De voorwaarden voor sociale huurders zijn strenger dan voor de geconventioneerde om in een betaalbare woning terecht te kunnen. Dat verbaast me nog het meest, want u staat toch bekend als een minister van Financiën die voorzichtig is, die waakt over de financiën, maar hier creëert u wel een engagement van de regering van 27 jaar lang. Binnen de woonbegroting zullen nu jaarlijks middelen vrijgemaakt moeten worden voor het geconventioneerde segment in deze projecten. Dat legt beslag op een deel van de toekomstige middelen voor een beter woonbeleid.

Dan begrijpen wij ook niet goed – ik heb daar ook een schriftelijke vraag over gesteld – dat u een beroep gedaan hebt op een academisch advocatenkantoor, zo denk ik dat u het beschreven hebt in uw antwoord op de schriftelijke vraag, maar Steunpunt Wonen werd er niet bij betrokken. Nochtans subsidieert u dat jaarlijks. Die verrichten nuttig werk. Maar hier, als een nieuwe beleidsmaatregel in het leven geroepen wordt om – dat hopen wij toch – het verschil te maken, worden zij niet betrokken. De Vlaamse Woonraad kon zijn advies niet geven, want uw eerste beleidsdaad was de afschaffing daarvan. Er was dus ook geen middenveld dat zijn gedacht, zijn advies kon geven.

De conclusie is dat u overmatig veel subsidies geeft aan de privésector, en wat krijgt u daarvoor terug? Sociale woningen waarbij heel veel huurders die het

moeilijk hebben, het moeilijk zullen hebben om die te betalen en die je na 27 jaar weer kwijt bent. Dat lijkt ons geen goede deal. Andere elementen in het ontwerp van het decreet fnuiken ook een doorstart van de sociale woningbouw. Dat vinden wij ook betreurenswaardig.

Wat moest u wel gedaan hebben? Dat heb ik u al vaak gezegd in de commissie Wonen, natuurlijk: u doet geen poging om die sociale lasten opnieuw in te voeren, zodanig dat het standaard opgelegd wordt dat die gebouwd moeten worden bij grote projecten, dat daar een betaalbaar aandeel moet zijn. U steekt zich daar wat weg achter het feit dat lokale besturen dat zelf kunnen invoeren, maar goed, lokale besturen zouden ook voor wonen in eigen streek zelf iets kunnen invoeren. Daar voorziet u dan wel weer een kader. Dat is iets dat wij al zeer lang vragen. Een noodprogramma sociale woningbouw lijkt ons op zijn plaats. Dan kan ik niet anders dan tot mijn spijt vaststellen dat u nu wel de mouwen opstroopt. U hebt al zowel aan de huisvestingsmaatschappijen als aan lokale besturen een oproep gedaan om gronden te zoeken voor deze projecten. Maar dat moest u al begin deze legislatuur gedaan hebben voor sociale woningbouw om er alles aan te doen dat die woningen gebouwd worden.

Tot slot nog dit. U gedraagt zich vaak als de sheriff. Daar is op zich niet altijd iets mis mee. De Vooruitfractie is ook tegen sociale fraude. Maar het Vlaamse woonbeleid heeft ook een metselaar nodig. Dat bent u te weinig. U zorgt ervoor dat er te weinig woningen worden gebouwd. Daarnet stelde ik u de vraag over de voortgangsmeting. We stellen vast dat 135 gemeenten, bijna de helft van de Vlaamse gemeenten, er niet in slagen om te doen wat ze moeten doen. Ik vraag u wat u daaraan gaat doen. U hebt daar vanmiddag niet op geantwoord. Ik zal u dat nog een paar keer vragen. Ik hoop dat er ooit een antwoord op komt, maar ik vrees ervoor.

Om die redenen kunnen wij enkel maar tegen dit ontwerp van decreet stemmen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik zal het kort houden: mijn collega's hebben al zeer veel zinnige zaken gezegd. Minister, in het kort gezegd: dit ontwerp van decreet vat de visie van de Vlaamse Regering op sociaal wonen en op wonen in het algemeen heel goed samen. Geld geven aan projectontwikkelaars om hun rendementen te verzekeren, en ondertussen naar beneden stampen naar sociale huurders die eerst hun spaargeld maar moeten opdoen voordat ze een kans maken om een betaalbare woning te kunnen krijgen.

Ik wil heel kort ingaan op het advies van de Inspectie van Financiën, dat toch interessant is. Het zegt geen fundamentele bezwaren te hebben. Maar ze onderschrijven eigenlijk een heel aantal van de kritieken die we in de commissie hebben geuit. Ze twijfelen er bijvoorbeeld niet aan dat een financiële vergelijking tussen het klassieke systeem en het nieuwe systeem in het voordeel van het huidige systeem zou uitvallen, dat het dus een dure manier is om resultaat te boeken. Ze zeggen bovendien dat er andere en betere en interessantere manieren zijn om het aantal sociale woningen te verhogen. Dat is exact wat wij in de commissie hebben gebracht.

Ten tweede, de prijs van 15 procent ligt wel bijzonder hoog. Het rendement van 115 procent huurprijs is nog een onderschatting, omdat de woonmaatschappij ook het beheer en een aantal risico's verbonden aan de verhuring overneemt. Hoewel dat geen fundamentele bezwaren zijn, is dat, als u het mij vraagt, toch wel een sterke kritiek van de Inspectie van Financiën, en het is exact de kritiek die wij hebben geleverd vanuit het parlement, namelijk dat de Vlaamse Regering veel beter zelf kan investeren in sociale huisvesting in plaats van het geld aan de privésector te geven. Het is duurder, het is minder efficiënt en het komt

uiteindelijk vooral de projectontwikkelaars ten goede. Daarom zullen wij het ontwerp van decreet niet steunen.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, het zal u niet verbazen dat ik een ietwat positievere stem laat horen dan wat we tot hiertoe hebben mogen horen. Uw ontwerp van decreet bevat diverse verbeteringen inzake woonbeleid. Het is een tweede wijzigingsdecreet. We hebben al een eerste wijzigingsdecreet gehad in juni 2021. Nu neemt u vier grote beslissingen, waarbij de geconventioneerde huur met de grootste aandacht gaat lopen.

Het zal voor de oppositie nooit goed zijn. Nu is het te duur en niet duurzaam genoeg, en zijn de prijzen te hoog. Maar ik hoor diezelfde oppositie al jaren vragen wat u gaat doen met de middelen die u hebt gereserveerd maar niet snel genoeg kunt omzetten in die sociale woningen. Wat gaat u doen aan het verhogen van een betaalbaar woonaanbod, zowel privaat – want die vragen worden ook vaak gesteld – als sociaal? U komt nu met dit ontwerp van decreet, met een zeer concrete oplossing: de geconventioneerde huur, waarmee u heel wat financiële stimulansen geeft. Maar dan hoor ik de kritiek 'te duur'. Maar de oppositie moet toch ook eerlijk durven toe te geven dat we bij de laatste hoorzitting, naar aanleiding van een voorstel van mijnheer Veys, met betrekking tot de woningprijzen hebben gehoord dat we voldoende financiële stimulansen zullen moeten geven aan investeerders, aan private investeerders, aan verhuurders om effectief het aanbod op de woningmarkt te vergroten. Welnu, dat zit nu allemaal vevat in het zeer evenwichtige systeem van geconventioneerde huur, waarmee je niet alleen het private woonaanbod vergroot maar effectief ook inzet op het verhogen van het aantal sociale woningen. De geconventioneerde woningen moeten de vroegere bescheiden woningen vervangen. De partners zijn hier de huisvestingsmaatschappijen en de private investeerders. Het is een win-winsituatie op alle fronten. Ik vind het dus een beetje gratuit om hier nu weer alleen maar kritiek te spuien. Die kritiek hebben we trouwens bij de invoering van het systeem SVK Pro (sociaal verhuurkantoor pro) nooit gehoord.

De ene keer zijn er te weinig woningen en is het aanbod te laag. Nu wordt er geïnvesteerd en nu gaan er blijkbaar volgens de oppositie te veel middelen naartoe. Ook is er kritiek op het feit dat het niet duurzaam genoeg is, en dat de contracten maar voor 27 jaar zijn. Maar beeld je eens in dat je als privé-investeerder een engagement aangaat. Je krijgt natuurlijk de overheidsmiddelen, de incentive om de woningen te realiseren, maar dan zit je wel voor 27 jaar vast. Dat is op zich toch al mooi. Ik vind dat een lange termijn.

Dat is niet de enige piste die de minister bewandelt. Hij wil daarnaast op de ingeslagen weg van de verruiming van het aanbod aan sociale woningen verder gaan. De eerste pijler, het eerste wijzigingsdecreet hebben we al gehad. Dat zit nu in zijn laatste fase, namelijk de hervorming van de woonmaatschappijen die in het leven geroepen zijn, en als unieke kerntaak hebben het beheren en realiseren van sociale woningen met de middelen waarin de minister en de Vlaamse Regering voorzien.

Ik kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk die aanpassing is, hoe groot die stimulans zal zijn en hoe goed het is dat de private initiatiefnemers worden aangespoord om de sociale huurwoningen te realiseren. Ze zullen via een subsidie financieel gestimuleerd worden tot de realisatie van die gemengde woonprojecten, zoals collega's al zeiden. Het is dan inderdaad aan hen om in te zetten op de ontwikkeling van dat sociaal en betaalbaar aanbod. Het is aan de huisvestingsmaatschappijen die daar de juiste partner zijn. Is dat een blanco cheque voor de private sector? Ik dacht het niet. De voorwaarden waarop de financiële

stimulansen gegeven zullen worden, zijn duidelijk en zullen nog verduidelijkt worden. De huurprijs zal niet vrij te bepalen zijn, de investeerder zal niet vrij kunnen kiezen welke huurder er in de woning komt. Dat is goed om het allemaal gereguleerd te krijgen. Er staan inderdaad mensen al aanzienlijke tijd – dat steken we niet weg – op wachtlijsten voor een sociale woning. Het zou onjuist zijn om die volgorde op deze manier te dwarsbomen.

De geconventioneerde huur is niet het enige dat in dit ontwerp van decreet wordt aangepakt. Een andere wijziging waar mijn partij allang om vraagt, en dus tevreden over is dat dit vandaag ter stemming voorligt, is de verscherping van de middelentoets. Tot op vandaag wordt geen rekening gehouden met andere vermogensaspecten waarover een huishouden of kandidaat-sociale huurder beschikt. Bij een leefloon wordt dat allang gecontroleerd door het OCMW. De middelentoets reikt daar verder dan het inkomen, er wordt ook naar de banktegoeden en spaarrekeningen gekeken. Dat zal nu ook mee in rekening worden gebracht om te zien of een kandidaat-huurder effectief nood heeft aan en recht heeft op die sociale woning.

Algemeen – ik rond af, voorzitter – kan mijn fractie concluderen, minister, dat u opnieuw een grote stap vooruit zet in het Vlaamse woonbeleid. U hebt dat traject vastberaden uitgezet. Dit is een tweede grote brok aan wetswijziging. Ik benadruk nog eens dat het geconventioneerde huren de volledig nieuwe en vernieuwende piste is om het aanbod op de huurmarkt te verhogen en om de druk op de volledige woningmarkt – niet alleen de sociale, niet alleen de private, maar ook de drie genoemde terreinen – te verlichten.

Dat zijn toch wel belangrijke beleidslijnen betreffende de woningkwaliteit – de collega's hebben verwezen naar het conformiteitsattest – die in dit ontwerp van decreet geoptimaliseerd worden. En zoals gezegd, is er de vermogenstoets, voor het rechtvaardigheidsbeginsel. Dat is een *conditio sine qua non* om het draagvlak voor sociaal wonen in stand te houden en te vergroten. Het moet vergroot worden, want vooral in steden en gemeenten die al onder een zekere druk staan van sociale woningen, merk je dat er een onterechte aversie is tegen het realiseren van sociale woningen. Om dat weg te werken – niet alleen, maar mede daarmee – moeten alle Vlamingen gerustgesteld zijn dat alle sociale woningen die gehuurd worden, ook correct en terecht door die personen worden gehuurd.

Om al die redenen zullen wij straks dit ontwerp van decreet mee goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, wij kunnen ons zeker vinden in bepaalde aspecten die hier vandaag voorliggen, maar we stellen ons toch ook vragen bij andere zaken. Allereerst kunnen wij met de aanpassing van de kwaliteitsbewaking en de wijzigingen aan de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 grotendeels akkoord gaan. Het is een goede zaak dat erfgenamen van een ongeschikte of onbewoonbare woning altijd een opschorting van twee jaar verkrijgen op de Vlaamse heffing op ongeschikte of onbewoonbare woningen, ongeacht of ze verkopen of niet binnen die termijn.

Ook de wijziging aan boek 3 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, waarbij de handavingspiramide voor woonkwaliteit verder wordt uitgebouwd en er een verruiming is van de toepassing van het conformiteitsattest, is een goede zaak.

Wat betreft de gemengde bouwprojecten die reeds aangehaald werden, kan het idee om een systeem uit te bouwen om bouwpromotoren te stimuleren om dergelijke projecten te ontwikkelen, op zich een goed systeem zijn. Het kan een goed initiatief zijn om een oplossing te bieden voor de structurele achterstand in de bouw van sociale woningen.

Specifiek wat het geconventioneerd huren betreft is het goed dat er een impuls wordt gegeven voor de creatie van kwalitatieve en betaalbare huurwoningen in Vlaanderen, maar momenteel zijn er een kwart miljoen huishoudens die recht hebben op een sociale woning die nu niet voorhanden is, en die zich nu verplicht moeten richten op de private huurmarkt. 85 procent van de huidige private huurders zou kunnen kandideren voor die huurwoningen, wat het een uitermate ruime doelgroep maakt. Aangezien de huurprijzen van dergelijke geconventioneerde woningen makkelijk kunnen oplopen tot zelfs 900 à 1000 euro, ligt die grens veel te hoog voor de echt kwetsbare huurders. Onze vrees is dan ook dat enkel de hogere inkomens binnen die doelgroep gebruik zullen kunnen maken van het systeem.

Een ander punt is natuurlijk ook de toewijzingsprocedure. Er is nu een zeer grote fusieoperatie bezig om een en ander eenvoudiger en efficiënter te maken en om te komen tot één aanspreekpunt. Aan de andere kant zal men dan opnieuw een administratief systeem op poten zetten om die hele operatie te gaan begeleiden. Gezien de toch heel brede doelgroep die in aanmerking komt, vragen wij ons dan ook af op welke manier u dat efficiënt zult kunnen laten verlopen. We moeten toch ook opletten dat we die zaken niet complexer gaan maken dan ze al zijn voor kandidaat-huurders.

Wat de invoering van de middelentoets betreft – dat is ook al aangehaald door collega's – stellen wij ons als Vlaams Belangfractie toch ook wel fundamentele vragen. Deze toets zal toch voornamelijk die mensen treffen die wat geld gespaard hebben om bijvoorbeeld hun kinderen wat te helpen, of om hun latere rusthuisfactuur te spijzen. Vooral de spaarzame Vlaming zal getroffen worden, en dat kunnen wij als sociale partij onmogelijk steunen. Het kan niet de bedoeling zijn om mensen aan te sporen om niet langer te sparen. Er wordt te weinig afgewogen hoe en waarom deze mensen wat spaargeld hebben. Wat met pensioen-sparen? Wat met erfenissen waarbij ze eenmalig een bedrag ontvangen? Het kan toch niet de bedoeling zijn dat die mensen dan uit de boot dreigen te vallen voor een sociale woning. Volgens ons zal het in de praktijk dan ook al vlug blijken dat er talloze inconsequenties zijn met betrekking tot de invoering van de middelentoets, en is het eerder een kunstmatige manier om de wachtlijsten in te korten, maar zal het er niet echt voor zorgen dat de sociale woningen gaan naar wie ze echt nodig heeft.

Laat ons dan ook duidelijk zijn dat het feit dat de vraag op de woningmarkt te groot is, grotendeels te wijten is aan die immense massa-immigratie, waaronder dit land momenteel gebukt gaat. En minister, u mag zoveel middelen voor geconventioneerd wonen voorzien als u wilt, zolang er niets aan die massa-immigratie gedaan wordt, blijft het jammer genoeg dweilen met de kraan open en zal er altijd een tekort zijn aan die sociale woningen. Om de redenen die ik zonet heb opgenoemd, zullen wij ons dan ook onthouden. *(Applaus bij Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik geef graag een paar bedenkingen en reacties op de vragen die nog gesteld zijn, maar laat mij eerst algemeen beginnen. We weten allemaal dat de uitdagingen op de woningmarkt er de komende jaren niet op zullen verminderen. De situatie waarin we ons momenteel bevinden, is inderdaad om twee redenen, mevrouw Blancquaert. En naar de laatste cijfers, is het wel degelijk de gezinsverdunding die de voornaamste oorzaak is van de stijgende vraag op de woningmarkt. Maar de tweede reden is inderdaad migratie. Als die oorzaken niet worden aangepakt – van gezinsverdunding zou ik al niet weten hoe je dat doet, migratie is natuurlijk een ander debat –, dan gaan we moeten zorgen dat we voldoende woningen hebben.

En het heeft mij altijd verwonderd dat bijvoorbeeld in het debat in Nederland, zelfs met de minister van Wonen van CDA-gezindte, het thema migratie en gezinsverdunding veel meer speelt. We hebben tegen 2040 en 2050 ongeveer een 400.000 wooneenheden nodig. We weten ook dat we die uitdaging moeten combineren met nog heel wat andere uitdagingen, zoals ruimte – er is een heel brede consensus in Vlaanderen om geen open ruimte aan te snijden – en de gestegen kostprijs, want bouwen zelf wordt alsmaar duurder. Je hebt ook de klimaatuitdagingen en de kwaliteit van de woning die verbeterd moet worden en dergelijke meer.

En dan weet je dat je inderdaad allereerst gaat moeten inzetten op dat aanbod. We gaan ervoor moeten zorgen dat er voldoende woningen zijn. En het geconventioneerd verhuren en de bepalingen die nu in het decreet zitten, zijn specifiek daarop gericht, en wel degelijk op twee soorten aanbod. In de eerste plaats zijn er de sociale woningen. Daar gaan we voor zorgen in afwachting van dat die sector zich opnieuw kan aantrekken. Ik hoop trouwens dat ze ooit die 1,1 miljard euro die we ter beschikking hebben, kunnen omzetten in sociale woningen. Maar in afwachting daarvan gaan we nu vragen aan private partners om bij te springen.

En ten tweede, en daar wordt hier voortdurend aan voorbijgegaan: ook in de lagere middenklasse is er een segment van mensen die het vandaag al moeilijk hebben op de woningmarkt. En die geconventioneerde huurwoningen zijn exact daarvoor bedoeld: mensen die te veel verdienen om recht te hebben op een sociale woning, maar ook te weinig hebben om zelfstandig op die woningmarkt een woning te kunnen verwerven. Dat is de bedoeling. Dat is het grote verhaal achter geconventioneerd verhuren. Maar ik kom daar straks nog op terug.

Mijnheer Bex, ik beantwoord concrete vragen, maar ik denk in alle eerlijkheid dat de meeste zaken door de verschillende mensen zijn aangeraakt.

Eerst en vooral: de middelencontrole. Dat is inderdaad een manier om de toewijzing eerlijker en correcter te laten verkopen. Mevrouw Blancquaert zegt dat dat de mensen ontmoedigt om te sparen en dergelijke meer, maar dat is natuurlijk niet de bedoeling. Ik ga daar straks op terugkomen. Maar als je vandaag een systeem hebt waarbij je een eigendom in het buitenland hebt en je verkoopt die, is dat geen probleem voor u. Dat pakken we nu wel aan. Mensen die een eigendom hebben in het buitenland, gaan we aanpakken, maar als ze die verkopen, kunnen we daar volgens u niet meer aan. Dus is dat de oplossing? Nee. We gaan inderdaad kijken naar wie het meest nood heeft aan die sociale woningen, en dan wil ik van ieder van u een eerlijk antwoord. Je hebt één sociale woning en je hebt twee kandidaten. Allebei hebben ze exact hetzelfde inkomen, maar de ene kandidaat heeft een spaarboekje van 50.000 euro en de andere niet. Aan wie geeft u dan de sociale woning? Dat is wat we hier moeten doen en waarop we proberen in te zetten.

De vraag over het vermogenskadaster heeft natuurlijk een andere finaliteit. Met een sociale woning ga je natuurlijk een beroep doen op solidariteit van de rest van de Vlamingen. Iedereen heeft recht om deel te nemen aan het debat, hoor. De heer Bex heeft dat heel correct gezegd: ik houd van dat debat. Dus laat maar komen. Maar goed, dat vermogenskadaster is een andere finaliteit, want hier gaat het om mensen die een beroep doen op een sociale toeslag, op solidariteit van die andere Vlamingen. En ik vind dat we aan die andere Vlamingen zeer duidelijk het signaal moeten kunnen geven dat hun solidariteit terechtkomt bij hen die dat het meest nodig hebben.

Ontmoedigt dat het sparen? Neen, ik denk het niet. Waarom? We doen die controle enkel en alleen bij de originele toewijzing. We gaan het nadien niet meer

controleren. Mensen die dus al in een sociale woning zitten, en inderdaad voor kinderen of wat dan ook gaan sparen, kunnen dat blijven doen en zullen er niet op gecontroleerd worden. Het is dus alleen bij de originele toewijzing dat men kijkt of je terechtkunt op de private huurmarkt. Dat was de middelencontrole.

Ik keer terug naar het geconventioneerd huren. Als het gaat over die subsidiëring: de Inspectie van Financiën heeft in haar advies zelf gezegd wat de reden is van het systeem dat we nu op poten zetten. Dat is natuurlijk om het investeringsenthousiasme dat er vandaag in die twee segmenten niet is bij de private investeerders – bij de sociale woningen gebaseerd op het SVK-systeem, en aan de onderkant van de private huurmarkt – wel aan te moedigen. En dat is exact wat we doen. Je kunt dan de vergelijking maken tussen een investering in een gewoon appartement en een luxeappartement. Die private investeerders gaan dat goedkope aanbod niet ontwikkelen voor mijn mooie ogen. We gaan ze dat ook niet kunnen opleggen – en daar komen we straks in de vraag van de heer Veys nog op terug – maar we moeten ze daartoe verleiden.

Het is geen studie, want het verschilt volgens het businessmodel dat men gebruikt, maar je kunt ongeveer zeggen dat een gewoon appartement vandaag misschien een rendement heeft van zo'n 3 procent. Maar als men investeert in een luxeappartement, gaat men snel naar 3,5 à 4 procent. Hoe ga je dan van die private ontwikkelaar vragen om toch voor dat lager rendement te gaan? Dat gaat natuurlijk niet. Wat doen we nu? Hem hetzelfde rendement proberen te geven, zodat het voor hem wel aantrekkelijk is om te investeren in de onderkant, in dat goedkopere aanbod. Als je 15 procent neemt op een markthuurprijs van 700 euro, zal dat ongeveer 105 euro zijn. Dat is ongeveer 0,5 procent rendementswinst. En dan kom je in het segment van een luxeappartement. Die ontwikkelaar heeft dan ongeveer hetzelfde rendement als voor het luxeappartement. En dan zal hij overtuigd worden om wel te investeren in dat lagere aanbod. Dat is de redenering die erachter zit. Neen, dat is geen oversubsidiëring. Het is om in grote lijnen exact hetzelfde te hebben. Daar heb je dus de belangrijkste reden, zoals de IF ook aangeeft, om het investeringsenthousiasme voor dat lagere aanbod inderdaad te gaan aantrekken.

Het idee is dus niet alleen om de private sector te betrekken. Voor sociale woningen is dat natuurlijk wel het geval. Het is daarnaast ook de bedoeling dat zij specifiek in dat segment gaan investeren. Dat kun je hun niet opleggen – ik kom nog terug op uw sociale lasten, mijnheer Veys. Maar dat kun je hun niet zomaar opleggen, je moet hen daarvoor compenseren.

Iemand heeft het op een bepaald moment aangegeven, en ik ben er blij om: de IF heeft geen fundamentele opmerkingen gemaakt. Er zijn inderdaad een paar vragen gesteld, ik kan ze lezen: "De inspectie heeft geen fundamentele bezwaren, maar houdt zich eraan vooral de volgende punten onder de aandacht te brengen." Goed, ze hebben dus inderdaad opmerkingen, maar dat is meestal het geval.

Dan kom ik tot de vraag of die sociale woningen, die geconventioneerde huurwoningen, en alles waarvoor men gesubsidieerd wordt, gaan verdwijnen uit de markt. Eerst en vooral gaat dat specifieke aanbod dat we nodig hebben, die structuur van woningen, die betaalbare woningen niet verdwijnen, of het zou afgebroken moeten worden, natuurlijk. Een appartement dat vandaag door een particulier of een private ontwikkelaar gebouwd wordt met onze ondersteuning, en dat 27 jaar lang aan een goedkope prijs aangeboden zal worden, kan na 27 jaar inderdaad aan de normale markthuurprijs verhuurd worden. Maar dat blijft natuurlijk een lagere prijs, want het is specifiek op dat aanbod. Daar zit een maximum op: 1000 euro en 900 euro, 1000 euro in de centrumsteden, 900 euro in de rest. Het blijft als aanbod dus bestaan op de markt voor dat lagere

segment, en dat is de bedoeling. Zodra men niet meer voldoet aan het goedkoper verhuren dan de markthuurgprijs, verliest men natuurlijk ook de ondersteuning van de overheid, want die is maandelijks. Er wordt weleens gedaan alsof bij de bouw een subsidie gegeven wordt die men 27 jaar lang krijgt en mag houden. Neen, absoluut niet. Zodra men niet meer goedkoper verhuurt dan de marktprijs, verliest men ook zijn ondersteuning van de overheid. Op het moment dat men die keuze maakt, blijft dat goedkoper aanbod – wel aan een marktwaarde – nog altijd op die private huurmarkt. En dus blijft dat een extra aanbod dat we gecreëerd hebben voor de lagere middenklasse, om het zo te noemen.

Trouwens, bij SVK Pro is dat exact hetzelfde, en daar gaat het over een maximum van achttien jaar. Daar blijven al die voordelen en onroerende voorheffingen ook bestaan. Ik snap dus niet zo goed waarom daar problemen van worden gemaakt. Trouwens, bij SVK Pro wordt het door de linkerzijde ook ondersteund dat men daar dat voordeel geeft. Hoeveel hebben we er tot nu toe al gehad? Daar is een schriftelijke vraag over gesteld. Ik denk dat het er twaalf waren, en ik denk dat het nu is opgetrokken naar 36. Daar gaan we het ook niet mee doen. Laat ons eerlijk zijn.

Het is trouwens helemaal niet met zekerheid dat die woningen gaan verdwijnen, zeker als het gaat over publieke gronden. Dan gaan we werken met erfpachtconstructies waarbij de gemeente na 27 jaar die woning kan overnemen. Dat heet 'met natrekking', dat is een juridische constructie waarbij je op andermans grond gaat bouwen, en je kunt dat dan aan de waarde overnemen. De gemeente kan daar dan voor kiezen om dat over te nemen. In die zin blijft het allemaal gelijk.

Wat de toewijzing betreft, hebben we daar een eerlijk systeem opgezet, en die gaat in drie trappen. Enerzijds moet je als kandidaat-huurder laten erkennen dat je binnen die inkomensvoorwaarden valt. Ten tweede wordt er een projectgebonden oproep gelanceerd. Je kunt je daar dus op inschrijven. Ten derde zal met een loting bepaald worden wie er van de ingeschrevenen bij die projectgebonden oproep recht heeft om dat te gaan huren.

Wat die sociale woningen betreft, doen we voor alle duidelijkheid ook inspanningen. We doen die hervorming van de sociale huisvestingssector om ervoor te zorgen dat ze die bouwcapaciteit kunnen optrekken, en om te zorgen dat ze toch dat miljard euro kunnen omzetten in stenen. Maar vandaag is die bouwcapaciteit er nog niet. Wat hebben we met dit systeem gedaan? Dat is op zijn minst ervoor zorgen dat die middelen niet verloren zouden gaan, want anders zouden die inderdaad weg geweest zijn en zouden we die niet omgezet hebben. Met dit systeem gaan we dat wel omzetten in woningen.

Mijnheer Veys, specifiek over die sociale last gaan we er niet uit geraken. Ik vind inderdaad dat je gemeenten niet kunt verplichten. Je kunt hen daartoe aanzetten, en misschien zijn er nog wel een paar zaken die je kunt doen, dat zal nog te bekijken zijn, maar ze verplichten gaan we inderdaad niet doen. Zij hebben wel die keuze en mogelijkheid, en dat doen ze ook. Een deel van de idee van het geconventioneerd verhuren komt bijvoorbeeld van Gent, waar men in een stedenbouwkundige verordening zegt dat er x-aantal woningen voor een bepaald aanbod gebouwd moeten worden, en waarbij er zelfs een financiële bijdrage van de stad aan wordt gegeven. Daar is dat blijkbaar geen probleem. Maar goed, dit is een beetje hetzelfde, al is het wat ruimer uitgewerkt.

Maar die sociale lasten kunnen gemeenten dus wel nog altijd opleggen. Wat is daar nu het grote probleem? Toen die sociale lasten tien tot vijftien jaar geleden bestonden, was dat natuurlijk nog met een woningprijs die behapbaar was. Vandaag hebben we gezien dat ook voor een lagere middenklasse die woningprijs

moeilijker en moeilijker te behappen valt. Als je zo'n sociale last oplegt in een bouwproject, dan weten we allemaal dat die gedeerde winst van die sociale lasten – laat ons zeggen van 20 procent – doorgerekend wordt bij die andere appartementen. Als dat zo is bij luxeappartementen, dan heb ik daar geen probleem mee, maar dat wordt ook bij bescheiden woningen doorgerekend, bij betaalbare woningen, die daardoor minder betaalbaar worden. Daarom vind ik het inderdaad vandaag de dag geen goed idee meer om die sociale last zomaar te gaan opleggen.

Het tweede punt dat u aanhaalt, de andere zaken heb ik al benoemd, we hebben voortdurend overleg met het Steunpunt Wonen. Maak u dus geen zorgen, we laten onze voorstellen wel degelijk kritisch afdelen, wees maar gerust. We hebben trouwens niet alleen met het Steunpunt Wonen overleg, ook met armoedeorganisaties zitten we samen, we hebben uiteraard ook met private ontwikkelaars samengezeten, en ga zo maar door.

Mijnheer D'Haese, ik denk dat ik uw punten al benoemd heb. Daarmee heb ik alles gehad.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Twee puntjes die ik kort aanhaal, minister.

Ten eerste, wat het vermogenskadaster betreft, gaat dat natuurlijk ook over solidariteit. In onze optiek is dat alleszins zo. Correct belastingen betalen op uw volledige inkomen is ook een bijdrage tot een solidaire samenleving die wij willen, en dat gaat net zo goed op voor degene die van een sociale woning kan genieten, als voor iemand die al heel veel heeft en daarvoor correcte belastingen moet betalen. Maar ik denk dat dat een punt is waar we ideologisch wat van mening verschillen. Dat gaan we niet met een decreet oplossen.

Wat de geconventioneerde huur betreft, apprecieer ik dat u vandaag al een poging doet om iets meer verduidelijking te geven bij de reden waarom u precies tot die subsidiëring van 40 procent bent gekomen die leidt tot een huurprijs die 115 procent van de marktprijs ligt. Het zal mij wel benieuwen. Om dat debat echt grondig te kunnen voeren, zouden we eigenlijk een minimum aan studiemateriaal en vergelijkingspunten moeten hebben om daar ten gronde goed over van gedachten te wisselen. Een paar bedenkingen die toch blijven, zijn dat het verschil in rendement tussen een basiswoning en een luxueuze woning hier ook voor een groot stuk wordt dichtgereden door de zekerheid die de investeerder heeft dat zijn woning ook effectief verhuurd zal zijn. Hij neemt minder het risico van verhuur dan iemand die een appartement in het luxesegment koopt en die vaak ook met een langdurige frictieleegstand kan worden geconfronteerd. Laat ons er nu nog van uitgaan dat wij een systeem als dit nodig hebben voor de middenklasse. De vraag is wat nu precies de subsidie is die de overheid moet aanbieden om voldoende projectontwikkelaars ertoe te brengen om in dit systeem te stappen. Daar blijf ik toch wel echt op mijn honger zitten. Als je dan kijkt naar het bedrag dat daarnaartoe gaat, dan is het, denk ik, echt mogelijk om met die middelen ook woningen tot stand te brengen die wel na die 27 jaar eigendom blijven van de overheid. Dat daar op dat moment een aantal investeringen zullen moeten gebeuren om die weer up-to-date te maken, mag duidelijk zijn, maar iedereen die een woning 27 jaar heeft, weet toch die woning volledig van hem is en dat zijn lening is afbetaald. Men moet een aantal opfrissingswerken doen, maar men hebt nog altijd een heel groot asset, een heel groot vermogen, in handen. Het is niet iets wat waardeloos is. En in die zin denken wij toch dat u hier nog altijd te veel een nattevingerpolitiek voert en te weinig op een gemotiveerde manier kunt uitleggen waarom precies die percentages nodig zijn. Ik ga er dan van uit dat dat iets is wat we ook in de toekomst via parlementaire vragen zullen

moeten opvolgen, om te kijken in welke mate hier effectief aan oversubsidiëring gedaan wordt. Ik stel toch vast, collega Vande Reyde, dat de kritiek op de oversubsidiëring vandaag niet van u komt, maar het gaat natuurlijk over iets meer geld dan de ondersteuning van de hamster.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, dank u voor de antwoorden. Ik heb hier wel wat zaken gehoord waar ik mij toch wat vragen bij stel. Ik vind het vooral ook treffend dat maar een van de meerderheidspartijen dit voorstel verdedigt. Dat zegt ook wel wat over de samenhang in deze ploeg. Mevrouw Smeyers, u zegt dat de oppositie klaagt dat dit systeem te duur is en een te hoge huur zal betekenen. Ja, het is natuurlijk wel een debat over betaalbaar wonen, ik vind het dan ook logisch dat wij iets zeggen over de kostprijs en hoe duur de huur zal worden. Dat lijkt mij nu toch wel evident. U verwees ook naar die hoorzitting, waar door een van de sprekers gepleit werd om private investeerders te ondersteunen. U zegt er natuurlijk wel niet bij dat dat de Confederatie van Immobiliënberoepen (CIB) is die dat zegt, de vastgoedsector in Vlaanderen. Het was niet de Nationale Bank die dat heeft gezegd. We moeten wel volledig zijn als we hier op die manier het debat willen voeren. Over SVK Pro zei u dat u de oppositie niet hebt gehoord. Nu, u zat in de Kamer toen dit ingevoerd werd, ik werkte nog in een OCMW, maar de minister die het toen ingevoerd heeft, is nu wel de parlamentsvoorzitter. De Vooruitfractie heeft toen wel zijn bezorgdheden geuit bij dat systeem. Minister, u hebt daar nu kritiek op dat dat maar twaalf woningen heeft opgeleverd. Dat is natuurlijk een terechte opmerking, dat systeem heeft niet goed gewerkt, maar uw oordeel over de vorige legislatuur – met dezelfde samenstelling van deze Vlaamse Regering – vind ik toch wel wat vreemd.

Minister, u zei dat we ook iets moeten doen voor die lage middenklasse die het moeilijk heeft op de huurmarkt. Ik ga absoluut akkoord. Maar als we daar kijken naar de fundamentele oplossing, dan weten we – dat weet u net zo goed als ik – dat er heel veel mensen die op de wachtlijst staan voor die sociale woningen – die we maar niet snel genoeg bouwen – op de private huurmarkt zitten. De beste manier om daar op lange termijn een oplossing voor te zoeken – alle experts zijn het daar ook over eens, u mag dat aan het Steunpunt Wonen vragen, het staat in ieder advies dat zij geven – is dus versneld sociale woningen bouwen, waar u te weinig inspanningen voor doet.

U geeft daarnet het voorbeeld, een beetje een gemakkelijk voorbeeld, dat er één sociale woning is en dat er twee kandidaten zijn. U vraagt welke kandidaat u kiest. Wat u daarbij niet zegt, is dat de helft van de gemeenten al heel lang die tweede sociale woning moesten hebben gebouwd om niet te moeten kiezen. Die doen niet wat ze moeten doen. En wat zegt u? Dat we ze niet kunnen verplichten.

De strenge N-VA, die zo streng kan zijn, kan dat dus voor iedereen, maar niet voor die gemeenten die niet doen wat ze moeten doen. U kunt er een boete op heffen, u kunt aan hun oren gaan trekken. Wat moeten ze vandaag? Ze moeten een plannetje van aanpak indienen, en dan zijn ze weer vier jaar op hun gemak. Want telkens opnieuw zien we dat die terugkeren, 135 gemeenten op 300, en u doet daar niets aan.

U hebt vaak overleg met het Steunpunt Wonen. Ik zou graag een concrete vraag stellen. Hebt u over dit ontwerp van decreet, over die gemengde projecten, over die geconventioneerde huur, overleg gehad met het Steunpunt Wonen? Dat was onze kritiek. Als ik mij niet vergis, hebt u dat niet gedaan.

Dan heb ik nog een bijkomende vraag over wat u daarnet zei over de termijn van 27 jaar. Er werd verwezen naar het verslag van Inspectie van Financiën. Het is zo

dat aan die geconventioneerde woningen volgens het verslag van de IF – de opmerkingen – geen normen en technische, conceptuele richtlijnen worden opgelegd. Kunt u dat bevestigen? Is dat zo? Mag dat gelijk wat zijn? Er is een renovatieverplichting, als we op de lange termijn werken. Komt dat er nog via een ander uitvoeringsbesluit of kunt u dat nog toelichten? Daar zou ik graag nog een antwoord op krijgen.

Dan tot slot wat betreft de middelentoets: dat draagvlak moet vergroot worden voor sociale huur, daar ben ik het ook mee eens. Maar ik heb een vraag voor u als minister van Financiën: zou u die middelentoets ook voorstellen als het gaat om een aanvraag van een studiebeurs? Daarover horen we ook vaak verhalen dat dat niet altijd terecht komt bij de mensen die dat het meest nodig hebben. Overweegt u om dat te bespreken in de schoot van de regering, om die middelentoets op andere thema's, al dan niet binnen uw bevoegdheid, door te voeren? Alvast bedankt.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik heb in de commissie, en dat weet u ook, steeds al aangehaald dat gezinsverdunning en massamigratie met stip de twee belangrijkste redenen zijn. Gezinsverdunning is nu eenmaal een tendens waar moeilijk op ingegrepen kan worden. Wat massamigratie betreft, kan er wel ingegrepen worden, en daar gaan we niet flauw over doen. Als u geen idee hebt hoe u het moet aanpakken, dan wil ik u gerust ons partijprogramma eens doorsturen.

Wat betreft die middelentoets: ik vind dat eigenlijk heel gemakkelijk, zelfs een beetje goedkoop. Wat u dan zegt over wie u moet kiezen, de ene of de andere persoon: had u werk gemaakt van dat tekort aan sociale woningen, dan had u niet moeten kiezen. Dan stel ik u graag die vraag ook terug: als er een persoon is met 1000 euro op zijn rekening die net een wagen heeft gekocht van 35.000 euro, waar dan niet naar gekeken wordt, en zijn buur heeft 40.000 euro gespaard, 40.000 euro van zijn zuurverdiende centen, als een appeltje voor de dorst om die torenhoge rusthuisfacturen te kunnen betalen, om eventueel de kinderen te kunnen helpen, om een woning aan te kopen – wat men de dag van vandaag ook al niet meer kan als jongere –, wel dan valt die laatste, die het meest voorzichtig was, die zijn zuurverdiende centen gespaard heeft, uit de boot. Die heeft er dan geen recht meer op.

Wij snappen die logica niet, ik geef u daar geen gelijk in. Ik vind dat het signaal dat u hiermee geeft, is dat men het maar moet opsouperen, dat ze het maar allemaal moeten opsouperen en naar de private huurmarkt trekken, dat men het geld daar maar allemaal moet uitgeven. En als het dan allemaal op is, als men dan echt aan de grond zit, dan zullen we eventueel kijken of er eventueel misschien nog een plekje over zou zijn op die wachtlijst voor die sociale woning, als er dan nog zijn. Ik geef u daar dus allesbehalve gelijk in.

Ik vind het heel goedkoop dat u dan hier een beetje de keuze probeert op te dringen, alsof er een keuze zou moeten zijn. Had u uw werk goed gedaan, dan zou er geen keuze gemaakt moeten worden.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Er zijn nog een paar zaken gezegd, we zouden er inderdaad nog kunnen op doorgaan. Ik hoop dat het in de zomer, of kort na de zomer, van start kan gaan, en dan hoop ik ook een resultaat te kunnen voorleggen. Als dat niet het geval is, zult u mij daar ongetwijfeld over aanspreken.

De verwijzing naar SVK Pro is ook in die zin gedaan. SVK Pro is een goed systeem maar heeft een rendementsprobleem. Dat was de reden waarom ik het aangehaald heb, namelijk omdat we hier proberen om het recht te zetten, omdat we met dit systeem dat rendementsprobleem proberen op te lossen.

Die 27 jaar heeft nog een begrotingstechnisch aspect: we kunnen niet verder gaan, anders zou het moeten worden opgenomen in de begroting.

Mijnheer Bex, u hebt gelijk dat er nog meer voordelen zijn: de ontzorging, het mindere risico dat je moet nemen. Maar de vraag is of de huizenmarkt van vandaag die risico's ook niet heeft. Als je kijkt naar hoeveel kandidaten er zijn, ook voor duurdere appartementen, dan is daar ook geen risico op niet-verhuring van die goederen. Dat is natuurlijk de reden waarom ontwikkelaars die weg opgaan. Je gaat ze niet anders kunnen overtuigen dan met een correct rendement te geven – geen overrendement, dat onderschrijf ik helemaal, maar wel een degelijk rendement om dat aanbod te gaan doen.

Mijnheer Veys, het is niet met het steunpunt an sich, er is daar ook geen rapport voor, maar wel met de mensen die in het steunpunt zitten. Er is met heel veel academici overlegd. We hebben wel snelheid willen maken om hiermee door te gaan. Het is dan ook goed gelukt om het op een klein jaar uit te werken en om het u hier voor te leggen. Ik hoop dat jullie alsnog, misschien niet vandaag maar misschien in de toekomst, overtuigd worden van de meerwaarde van dit stelsel.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1562/3*)

– Artikel 1 tot en met 91 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement vraag ik de spoedagendering van ons voorstel van resolutie tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers naar aanleiding van de pensioenregeling. De tekst is ingediend en doorgegeven aan de fracties.

De voorzitter: We zullen ons daar later over uitspreken. Goed? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg)

– 1608 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg, in het opschrift waarvan de commissie het woord “diverse” heeft geschrapt.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1608/3)

– Artikel 1 tot en met 16 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement tot invoeging van een hoofdstuk 12/1, dat bestaat uit een artikel 16/1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1608/5)

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Er is na de behandeling in de commissie gebleken dat er toch nog een amendement nodig is, namelijk de wijziging van twee keer dezelfde formulering. Eén keer “een intern verzelfstandigd agentschap” door de woorden “het departement” vervangen, en “het intern verzelfstandigd agentschap” ook vervangen door de woorden “het departement”. Dat is een wijziging die nodig is in het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming.

De voorzitter: De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– Artikel 17 tot en met 29 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse over de evolutie naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen – 1344 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Meyrem Almaci, Tine Van den Brande, Mieke Schauvliege en Chris Steenwegen over een versnelde ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven – 741 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse over de evolutie naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen en van Meyrem Almaci, Tine Van den Brande, Mieke Schauvliege en Chris Steenwegen over een versnelde ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven, die door de commissie in samenhang zijn behandeld, met dien verstande dat het voorstel van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse als basis voor de bespreking is genomen.

Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De bespreking is geopend.

Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, collega's, testen op dieren om niet alleen mensen, maar ook dieren te genezen, is natuurlijk een heel complexe ethische aangelegenheid. Nagenoeg iedereen is het erover eens dat de ideale wereld dierproefvrij is en dat de ideale wereld uiteraard ook vrij zou moeten zijn van ongeneeslijke ziektes.

Een aantal mensen kiest ondubbelzinnig de kant van de dieren en verzet zich tegen elke vorm van dierproeven. Voor een andere kant primeert de medische kant, en die kiest dan voor die kant om zieke mensen te genezen. Dat krijgt voor hen prioriteit. U begrijpt dus dat het een heel gevoelige ethische materie is.

Vlaanderen neemt met dit voorstel van resolutie van de meerderheid een heel belangrijke positie in in het ontwikkelen van innovaties voor de gezondheidszorg en maakt hier de weg vrij naar een proefdiervrij Vlaanderen. Vlaamse onderzoekers behoren tot de wereldtop in het ontdekken van innovaties in de levenswetenschappen die aan de basis liggen van doorbraken en ontwikkelingen van nieuwe geneesmiddelen, vaccins en therapieën. En daarvoor wordt niet alleen gesteund op onderzoek in academische en onderzoeksinstituten, maar ook op het biotechnologische en farmaceutische onderzoek in bedrijven die in Vlaanderen actief zijn. Daarin onderscheidt Vlaanderen zich van veel andere Europese landen, die weinig of geen innovaties in de gezondheidszorg kennen.

Hoe dan ook zijn in de huidige wetenschappelijke stand van zaken experimenten helaas noodzakelijk om wetenschappelijke inzichten te verwerven, als onderzoekers ooit een afdoend middel willen vinden tegen kankers of neurologische aandoeningen, zoals dementie, zoals de ziekte van Alzheimer enzovoort. Ook de recente coronacrisis heeft nogmaals aangetoond dat het zoeken naar een vaccin en een geneesmiddel de inzet van proefdieren vergde. Precies daarom moeten proeven op dieren plaatsvinden in de meest optimale omstandigheden, die het welzijn van de proefdieren maximaal eerbiedigen.

We mogen daarbij uiteraard niet vergeten dat er vandaag al strenge protocollen gelden voor het verrichten van dierproeven. We starten met andere woorden absoluut niet van nul. Dierproeven verbieden is de dag van vandaag, maar ook in de zeer nabije toekomst, helaas nog te ambitieus. Er een stringente timing en quota op klevende, is dat ook.

Tegenstanders zien hierin vaak onwil en bestempelen het ontbreken van dergelijke gekwantificeerde stappenplannen als een lege doos. Dit klopt uiteraard niet. We hebben ambitie om het aantal dierproeven af te bouwen, maar niet de ambitie om mensen blaasjes wijs te maken, ook niet om een hypotheek te leggen op het kunnen genezen van mensen en dieren.

Pragmatiek gaat in dezen boven symboliek, maar Vlaanderen moet met deze resolutie de ambitie hebben – en heeft met deze resolutie de ambitie – om beslissende stappen voorwaarts te zetten naar een ambitieus duurzaam dierproevenvrij Vlaanderen.

Uit mijn contacten met de onderzoekscentra die gebruikmaken van dierproeven, heb ik begrepen – en dat hebben we ook in de hoorzitting gehoord – dat ook zij niet liever willen. Dierproeven betekent voor deze centra ook extra veel zorgen voor de dieren. Vaak krijgen ze verwijten en willen ze niets anders dan een zeer goed dierenwelzijn. Ik en heel wat collega's met mij hebben tijdens de werkbezoeken kunnen vaststellen dat zij die dingen zeer nauwgezet opvolgen.

Collega's, een van de belangrijkste doelstellingen van dit voorstel van resolutie is het gepolariseerde debat overstijgen door dierproeven op een genuanceerde manier te benaderen om van daaruit te zoeken naar ambitieuze beleidsinitiatieven om in de toekomst effectief te evolueren naar een Vlaanderen zonder dierproeven. Dat, collega's, is de ambitie. En wie denkt dat het welzijn van proefdieren verbeterd wordt met groteske woorden, vergist zich. Het zijn daden die het verschil maken.

Collega's, inmiddels heb ik ook begrepen dat de tweede fase van de rondetafel over de dierproeven is afgelopen. Die zou geresulteerd hebben in concrete acties door een twintigtal organisaties nadat in een eerste fase experts uit de academische wereld en onderzoekscentra een olijfsting hebben gemaakt over haalbare verbeteringen rond dierproeven. Dat zijn noodzakelijke eerste stappen. Het werk is niet af, het is een begin. Met deze resolutie willen we een structurele opvolging geven van het beleid om dierproeven af te bouwen en te evolueren naar een proefdiervrij Vlaanderen.

De resolutietekst van de meerderheid is heel uitgebreid en pertinent. In deze toelichting wil ik me beperken door te focussen op enkele aspecten uit de resolutie. Ik zal ze niet allemaal noemen, dat zou ons te ver leiden.

Met deze resolutie benadrukken we het belang van een bottom-upbenadering. Het heil moet vooral komen van onze bedrijven en de laboratoria. Samenwerking en overleg zijn cruciaal, net als tweerichtingsverkeer. Als de sector zelf ook bereid is om engagementen te nemen, mag van de overheid worden verwacht dat ook zij zorgt voor een correct flankerend beleid. Het regeerakkoord is daarover heel duidelijk. Ik citeer: "We investeren volop in alternatieven zodat we dierproeven maximaal kunnen vermijden of vervangen door wetenschappelijke methodes."

Zoals reeds gezegd, gaan we ook niet voor concrete deadlines en quota, maar willen we boter bij de vis. Daarom vragen we het actieplan jaarlijks te monitoren door een onafhankelijke instantie en om de resultaten effectief toekomstgericht en nieuw te publiceren in een jaarverslag dat door iedereen – iedereen – digitaal moet kunnen worden geconsulteerd om de vooruitgang te kunnen vaststellen.

We willen ook gluren bij de burens en lessen leren uit de goede buitenlandse praktijken. De Nederlandse aanpak geniet hier een bijzondere, maar uiteraard niet exclusieve aandacht. We kijken verder dan dat.

We willen ook het 3v-principe – verminderen, vervangen en het verfijnen van de dieproeven – aanvullen met een vierde v, de v van verantwoordelijkheid: verantwoordelijkheid in het vormgeven door het opstellen van een 'culture of care policy' die op haar beurt wijst op de verantwoordelijkheid die de sector op zich neemt om proefdieren goed te behandelen.

Met dit voorstel dringen we erop aan om de versnippering van kennis over dieproeven ook tegen te gaan door de resultaten en de praktijken van alle onderzoeksprocedures maximaal te verzamelen en te delen. Naast de bestaande RE-Place-databank is het ook noodzakelijk om een complementaire databank op te zetten die onderzoekers ertoe aanspoort om alle – en ik benadruk alle – onderzoeksprocedures van doorgevoerde dieproeven en dieproefvrije methodes die geen positieve resultaten opgeleverd hebben, eventueel geanonimiseerd te inventariseren. Op die manier, collega's, zullen experimenten met dieren niet onnodig of onbewust herhaald worden.

Met dit voorstel roepen we ook de Vlaamse Regering op om een kordaat handhavingsbeleid op dieproeven verder uit te rollen. Dit door de onaangekondigde controles uit te voeren; die in het ideale geval minstens een keer per jaar plaatsvinden. We willen ook dat overtreders streng bestraft worden.

Collega's, voorzitter, tot slot van mijn tussenkomst wil ik de collega's van de meerderheid bedanken voor hun constructieve zoektocht om van dit voorstel van resolutie een heel ambitieuze oefening te maken. Dat heeft heel wat voeten in de aarde gehad, dat wil ik benadrukken, maar dat is goed nieuws, want het doel is heel duidelijk: het dierenwelzijn verbeteren door minder en selectieve dieproeven op kortere termijn en door te streven naar een proefdiervrij Vlaanderen op langere termijn, niet door slogans te declareren, maar door effectief stappen vooruit te zetten en alle belanghebbenden op een correcte en constructieve manier bij de les te houden.

Vanuit Open Vld ben ik uiteraard enorm tevreden dat we met dit voorstel van resolutie een nuttige aanvulling kunnen vormen op de voorlopige resultaten die er zijn vanuit de rondetafel, meer bepaald door de context te scheppen voor een structurele bovenbouw en een flankerend beleid vanuit de Vlaamse overheid rond de verschillende nuttige individuele initiatieven vanuit de sector. Die getuigen van welwillendheid om stappen vooruit te zetten. Ik kijk uit naar de voorstelling van het rapport van de rondetafel zodat we over alle puzzelstukken zullen beschikken om verdere stappen te nemen in de aanpak van de dieproeven en het welzijn van de proefdieren en alzo spoedig kunnen evolueren naar een proefdiervrij Vlaanderen. *(Applaus van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord;

Sofie Joosen (N-VA): Uiteraard is ook de N-VA-fractie voorstander om het aantal dieproeven zo maximaal mogelijk te gaan verminderen. We dienen dan ook mee dit voorstel van resolutie in vanuit de meerderheid. Het is een uitgebreid werkstuk geworden, dat werk wil maken van veertien concrete acties, maar tegelijk ook de realiteit in Vlaanderen niet uit het oog verliest. In Vlaanderen worden relatief veel dieproeven uitgevoerd. Dat komt natuurlijk door het groot aantal wetenschappelijke instellingen, het groot aantal farmaceutische bedrijven dat we tellen. Vlaanderen behoort tot de absolute wereldtop. Het is net binnen die domeinen van geneeskunde en farmacie dat dit type onderzoek gedaan wordt en ook nodig blijft. Heel wat medische vooruitgang is nu eenmaal opgebouwd door dieproeven. Dat is de realiteit. Vlaanderen heeft evenwel de plicht om op

korte termijn maximaal te doen wat dan wel kan, en dit met een concreet en haalbaar plan. Ik wil het woord haalbaar hier zeker nogmaals onderstrepen.

We hebben met de commissie heel wat hoorzittingen gehouden. We hebben een heel aantal werkbezoeken gedaan. Die leverden allemaal een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van dit voorstel van resolutie. Het voorstel pleit voor duidelijke doelstellingen, meer onderzoek naar alternatieven, een verbeterde kennisdeling en samenwerking in binnen- en buitenland, acties om beslissende stappen voorwaarts te zetten en onze ambitie om het aantal dierproeven te reduceren kracht bij te zetten. Alternatieven zijn er vaak wel, maar ze zijn vaak onvoldoende bekend.

Collega's, er worden heel wat inspanningen geleverd en ik kijk ook mee uit naar het verdere verloop van die inspanningen. Ik wil hier nogmaals mevrouw De Vroe danken voor haar initiatief om dit voorstel van resolutie tot stand te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Collega's, dierproeven vormen een belangrijk thema. Dit thema is in een voorstel van resolutie gegoten waarover we grosso modo twee jaar hebben gedebatteerd. In 2021 hebben we vastgesteld dat we in onze regio – en het klopt want we moeten de goede statistieken vernoemen – weliswaar koploper zijn op het vlak van wetenschappelijke doorbraken en onderzoek, maar helaas zijn er ook statistieken die wat pijnlijker zijn: we zitten ook in de internationale top voor wat betreft pijnlijke dierproeven en voor wat betreft dierproeven tout court. Dat is natuurlijk iets waar we minder gelukkig mee zijn.

Men kan vaststellen dat we in ieder geval kamerbreed de bekommernis, de bezorgdheid delen dat die statistieken worden aangepakt om ze te veranderen, opdat we ook op het vlak van de pijnlijke dierproeven en de dierproeven tout court een andere richting uitgaan. Op dit moment zijn er in Europa 22 miljoen dierproeven. Er waren er meer dan 200.000 in 2020, dat is daarnet al gezegd. Er zijn de coronajaren geweest. De verwachting is dat het aantal dierproeven in ons land en in onze regio verder stijgt. Daaronder is er een ontzettende stijging op honden, beagles, en ook nog altijd op primaten.

Collega's, ik wil hier starten met te zeggen dat er de afgelopen jaren in dit debat geen slogans zijn geweest. Daarnet is er verwezen naar 'grotesk', naar polarisering, stemmingmakerij, slogans, 'haalbaar'. Het debat is die hele periode eigenlijk heel sereen verlopen. We hebben zelfs samengewerkt naar aanleiding van de initiële basisresoluties over hoe we kunnen verscherpen en hoe we voort kunnen gaan. Uiteindelijk werd gekozen voor het voorstel van resolutie van de meerderheid. We hebben daar onze reflecties op gegeven. Maar het is nooit vervallen tot slogans of stemmingmakerij, het is nooit grotesk geworden.

Ik wil ook expliciet zeggen dat het heel duidelijk is dat vandaag een overgrote meerderheid van onze bevolking vraagt om de overgang naar een proefdieren-vrije wetenschap mogelijk te maken. In november 2022 was er nog een groot-scheeps Europees onderzoek van Savanta ComRes in tien Europese landen, onder andere in België, waaruit blijkt dat 77 procent van de Belgen wil dat die overgang wordt waargemaakt. De enquête benadrukt de noodzaak om meer te doen voor een volledige vervanging van dierproeven. Dat is het sentiment onder de bevolking. Begrijpelijk want dieren zijn levende, voelende wezens. We moeten er samen naar streven om zoveel mogelijk dierenleed te voorkomen.

We zitten in de top van Europa op verschillende vlakken, maar op dit vlak willen we toch liever uit die top vallen. In de commissie Dierenwelzijn ging het heel vaak over 'gold-plating', en dat we op het vlak van dierenwelzijn het voortouw willen nemen in Europa. Ik heb ook in de commissie gezegd dat ik het jammer

vind dat we dat op het vlak van de afbouw van dierenproeven net niet doen. Dat staat een beetje haaks op de woorden die daar vaak worden gezegd. Hier is dat niet het geval. Nuance is belangrijk. Er is ook nood aan een concreet stappenplan en een afbouwplan, om de ambitie die daarnet nog eens zo mooi is verwoord, 'Vlaanderen zonder proefdieren', waar te maken.

We delen absoluut de principes. Maar dit voorstel van resolutie geeft geen duidelijke timing en geen scherpe doelen. Ik begin met het punt van het toepassingsgebied. Daar begint het probleem. Het voorstel van resolutie van de meerderheid gaat, volgens de titel, over dierproeven in het algemeen. Maar van in het begin en al in de toelichting focust de tekst op dierproeven voor de gezondheidszorg. Dat is inderdaad een debat dat heel genuanceerd wetenschappelijk wordt gevoerd en waar met grote aandacht naar wordt gekeken. Daar zijn technologische ontwikkelingen gaande die hoopvol zijn. Maar als je een voorstel van resolutie hebt dat gaat over dierproeven in het algemeen en dat in de tekst focust op maatregelen rond de gezondheidszorg, dan is er een probleem want je bent bezig met een verenging.

Er worden bijvoorbeeld ook dierproeven uitgevoerd om pesticiden te ontwikkelen. Er worden commerciële dierproeven uitgevoerd die niets te maken hebben met gezondheidszorg. Daarover is geen enkel debat gevoerd. De scherpste van doelstellingen en principes is een ongelooflijke quick win. Dat zou tegemoetkomen aan het ethische besef van burgers – dat wordt hier ook uitgesproken –, en dan zouden we ons afvragen of dat nog wel nodig is. Vaak is het puur commercieel ingegeven, en dat is jammer. Het Vlaams Parlement zou nu al die commerciële dierproeven die buiten het pakket van de gezondheidszorg vallen, kunnen stoppen.

Op Europees niveau is dat al gebeurd voor cosmetica. Voor huishoudelijke producten – ander gebruik dan gezondheidszorg – zou dat perfect kunnen. Er is geen andere reden voor, behalve drogredenen: de commerciële en winstprincipes. Blijkbaar heeft men er bewust voor gekozen om het voorstel niet zomaar te beperken tot de gezondheidszorg, maar het is vreemd dat de argumentatie wel volledig op de gezondheidszorg is toegespitst. Ik vind dat jammer.

Ook de werkbezoeken, die trouwens heel interessant waren, gingen volledig over de gezondheidszorg. Dat maakt het debat gebrekkig, of toch heel dat stuk. We kunnen niet beargumenteerd van mening verschillen over die commerciële dierproeven die niet in het kader van gezondheidszorg zijn. Maar u hebt wel net in dit voorstel van resolutie beslist om ze te laten bestaan. Wat ons betreft, is dit volstrekt onnodig.

Er wordt gezegd dat een verbod op dierproeven nu te ambitieus is. Ik heb al gezegd dat het heel bizar is in een commissie waar de meerderheid zich altijd op de borst klopt over het voorloperschap dat men dat nu absoluut niet wil.

Het is gek: als men verwijst naar Nederland zegt men dat men daar heeft geleerd dat concrete deadlines of quota niet werken. Maar er is ook iets heel eenvoudigs: als men geen lat legt qua timing of doelstellingen, dan zal men ook nooit weten of men niet beter had kunnen doen. Als men wel een lat legt in de vorm van streefcijfers, gaat men weten hoe ver men daar nog van af zit. Dan kan men kijken waar in de keten men nog moet versterken. De drive ontbreekt om effectief werk te maken van de uitgangspunten die nochtans waardevol zijn.

De afgelopen decennia hebben uitgewezen dat puur richten op verantwoordelijkheid en 'culture of care' helaas niet volstaat. Een van de bezoeken was heel interessant: dat aan Janssen Pharmaceutica, waar testen worden gedaan op beagles. Ik heb gevraagd hoeveel dierproeven ze daar eigenlijk doen. Het voorstel van resolutie van de meerderheid zegt dat er meer transparantie moet zijn,

dat men dat moet weten. Men zei dat men die cijfers niet kon geven wegens de interne concurrentie binnen Janssen Pharmaceutica en de plants internationaal. Zij concurreren ook met elkaar. Ik zou het heel interessant vinden, als men binnen een bedrijf al geen informatie uitwisselt, om te weten hoe we dit gaan waarmaken met enkel een 'culture of care' naar aanleiding van dit voorstel van resolutie. Men wil niet met elkaar uitwisselen omdat men concurreert binnen dezelfde firma. Ja, dan is er wel een mismatch tussen de vaststellingen op het terrein en de principes die hier, zonder concretisering, uitgewerkt zijn.

Ik ben het ermee eens dat het Nederlandse model niet zaligmakend is. Dat hebben ze ondertussen zelf wel geleerd. Maar ze hebben wel aan hun principes vastgehouden. Dat is wel waarom het gaat. Je hebt een afbouwschema nodig met concrete doelen. Je hebt ook een situatie nodig waarbij je dat koplopersidee waarmaakt. Ik weet het, en ik vind dat een goede zaak: onaangekondigde controles moeten mogelijk zijn, minstens één keer per jaar. Dan kun je een label van excellentie geven of krijgen. Ik vind dat heel goed. Je zou tegelijk een frontrunnermodel kunnen maken met betrekking tot degenen die eruit gestapt zijn. Dan is er niet alleen een label van excellentie bij controle maar ook voor degenen die zelf hun aantal dierproeven hebben verminderd. Dat is iets anders dan controleren hoe het met de dieren op het terrein gaat.

Het klopt dat er meer internationaal en Europees moet worden gekeken. Ook Europees is er een vanuit de bevolking ongelooflijk gesteunde petitie. Het is zeer belangrijk om procedures en protocollen te delen, maar de commerciële context maakt dat niet evident, zelfs binnen de gezondheidszorg of binnen hetzelfde bedrijf of groep.

Daarnaast is er nog een andere quick win. Er zijn heel wat subsidies voor dierproeven. Wij hebben voorgesteld om die te laten uitdoven en te verschuiven naar dierproefvrije alternatieven. Als je doelstelling is om het sneller te laten dalen en je maakt geen concrete doelen, werk dan met de middelen die je geeft. Maar ook dat voorstel staat hier niet in. Dan wordt het allemaal nogal vrijblijvend en nogal vaag. Men kan lang discussiëren over de herijking in Nederland, maar als men meent dat dierproeven eigenlijk de uitzondering moeten zijn, dan moet je niet een vierde v toevoegen, dan moet je de paradigmashift inschrijven in je voorstel van resolutie en zeggen dat het uitgangspunt is: geen dierproeven, tenzij men ons expliciet kan bewijzen dat het absoluut nodig is, en tenzij men die middelen ook gaat shiften. En ik zeg niet dat dat van de ene dag op de andere kan – want dat zal een van de argumenten zijn –, natuurlijk niet, dat weten we. Maar je kunt daar wel een afbouwpad voor maken. Maar dat staat hier niet in. Als men het meent dat dierproeven eigenlijk de uitzondering zouden moeten zijn, dan moet men toch een traject hebben waarin steun en innovatie verschoven worden en gericht worden op dierproefvrij onderzoek, met een duidelijk afbouwschema. Dat is tergend haalbaar.

In Nederland is de ambitie expliciet behouden. Die scherpte zit hier helaas weinig in. Als er geen afbouwschema is, als er geen quota zijn, geen heldere criteria, geen timing, dan hebben de ethische commissies het niet gemakkelijk om op te komen voor dierenrechten, zelfs niet als je ze versterkt – een beetje, wij hadden ze graag meer versterkt – want er is geen stok achter de deur. We kunnen daar als parlement wel halfjaarlijks over debatteren, maar dat is het dan ook, en we hebben nu al twee jaar gedebatteerd.

Ik heb voorgesteld, in de bespreking in het parlement, om de titel aan te passen om dan een correct debat te voeren over alles wat commercieel is en niet binnen de gezondheidszorg valt, want de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we dat niet hebben gedaan. Het is eigenlijk een ongelooflijk jammere zaak dat we daarin geen snellere stappen vooruit zetten. Ik besef dat sommigen zullen zeggen dat

het glas half vol is, en dat ik het half leeg zie. Ik zie vooral waar het beter had gekund.

Ik geloof oprecht – en mevrouw De Vroe weet dat ook – dat de individuele indieners hebben getracht om een aantal pragmatische zaken met elkaar te verzoenen, maar ik had er echt wel meer van verwacht. De mooie woorden matchen niet met het gebrek aan duidelijkheid rond de doelen, rond het toepassingsgebied, rond de richting waar we naartoe willen gaan. Ik vrees dat we daardoor veel tijd verliezen. Dit is niet het eerste debat rond dierproeven dat gevoerd wordt. Terwijl er op het terrein razendsnel dingen gebeuren en de maatschappelijke bewustwording zeer ver is gevorderd, ook binnen de wetenschappelijke wereld, zouden we een aantal maatregelen kunnen nemen waarmee wetenschappers die er ook echt gevoelig aan zijn, ook meer geholpen zouden kunnen worden.

Er was bijvoorbeeld, tijdens het werkbezoek aan Janssen Pharmaceutica, nog eens de vaststelling over de geografische verdeling van dierproeven. Er werd heel vaak gezegd dat als je het van de ene op de andere dag polariserend gaat verbieden, het dan gewoon elders zal gebeuren. Maar laat ons dan vragen aan onze instellingen dat ze niet meer samenwerken met internationale instanties waar onaanvaardbare vormen van dierproeven gebeuren. Dat is niet wat in dit voorstel van resolutie staat. Laat ons dan vragen aan onze instanties om niet langer een aantrekkingspool te zijn. Dat is de reden waarom ik Janssen Pharmaceutica aanhaalde: op dit moment verschuiven andere landen hun dierproeven naar hier omdat ze zelf met ontzettend veel protesten te maken hebben. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Daar moeten we toch ook wel rekening mee houden, en onze verantwoordelijkheid, vanuit de 'culture of care' meenemen. Op dit moment is de regelgeving in België van dien aard dat men eerder naar Vlaanderen aan het uitvoeren is dan elders. Ik ben het helemaal eens met de argumentatie dat we willen vermijden dat dierproeven zich naar het buitenland verplaatsen, maar op dit moment heeft het er op z'n minst de schijn van dat het omgekeerde gebeurt. Dat is wel een probleem. Er wordt ongelooflijk veel waardevol onderzoek uitgevoerd aan de universiteiten, en zelfs in commerciële bedrijven, maar het is duidelijk dat die beter omkaderd kunnen worden en dat we daarin verdere stappen hadden kunnen nemen dan wat er vandaag is gezegd.

We hebben in dit parlement heldere criteria rond wat we verwachten op het vlak van klimaatbeleid, verkeersbeleid, mobiliteit enzovoort, en daar debatteren we over. En de Vlaamse Regering zegt daar dat vertrouwen goed is, maar dat er controle moet zijn om mistoestanden aan te pakken. Helaas is dat op het vlak van dierproeven veel minder het geval en wordt er altijd maar gezegd om dat niet te veel te 'gold-platen'. Ik ga nog een aantal extra quick wins opsommen die dit voorstel van resolutie beter en scherper hadden gemaakt, die beter tegemoet hadden kunnen komen aan de principes die men hier terecht uitspreekt, en waarvoor we ook amendementen hebben ingediend.

Men zou kunnen zeggen dat men geen vivisecties, louter voor educatieve doelen, meer doet. We weten dat allemaal en er zijn genoeg filmpjes en documentatie waardoor het niet meer nodig is, tenzij er expliciet een argumentatie is waarom het wel nodig is. We kunnen een Vlaams fonds voor proefdiervrije innovaties oprichten, naar Nederlands voorbeeld, een verschuiving doen van de subsidies met een duidelijk traject, alternatieve technieken ter vervanging van dierproeven actief aanmoedigen, goede voorbeelden belonen met een multidimensionaal label voor de koplopers die zich in positieve zin onderscheiden, niet bij controles, maar bij de percentages en het aantal dierproeven dat wordt gebruikt en die zo een extra stimulans geven.

We kunnen de ethische commissie verder versterken door ze inzage te geven in alle dierproeven en alle aspecten die daarmee te maken hebben, ook als ze niet

het gewenste effect hebben. We kunnen de voorzitter van de commissie een van de externe leden maken, dat vergroot de onafhankelijkheid. We kunnen minstens een van die externe leden laten aanduiden door de Raad van Dierenwelzijn zelf, die er dan daarnaast ook in zit. We kunnen vragen dat de inzet van proefdieren voor wettelijk voorgeschreven veiligheidstesten voor chemicaliën, voedings-ingrediënten en pesticiden tegen 2026 – of voor mij mag het nog een paar jaar langer – stapsgewijs wordt afgebouwd. Dat is niet meer te verantwoorden anno 2023. Want op die sectoren is de hele argumentatie van gezondheidszorg en wetenschappelijk onderzoek niet van tel. En we kunnen verbieden dat onze Vlaamse onderzoeksinstituten samenwerken met proefdierlabs of kweekcentra in het buitenland, die minder strenge criteria hanteren inzake dierproeven. We kunnen zeggen dat ze dat niet meer mogen doen. En op die manier kun je een aantal quick wins doen die dit voorstel van resolutie onmiddellijk omhoog zouden heffen en waardoor ik echt het gevoel zou hebben dat we een serieuze stap vooruit zetten. Want op dit moment blijf ik op mijn honger zitten.

Collega's, ik stel vast dat ik had gehoopt dat we daar meer naar elkaar zouden toegroeien, maar dat het voor mij echt een oefening is geweest waaruit we veel hebben geleerd, maar waar we dat helaas onvoldoende hebben omgezet in de stappen die nodig zijn voor een haalbare ambitie. Ik ben er al lang vragende partij voor. Het is een van die zaken die heel veel afstel hebben gekregen. Wat er uit de rondetafel komt, dat is ons in 2021 al beloofd, en we zijn nu halverwege 2023. Ik kijk uit naar de resultaten daarvan, maar ik kan niet onder stoelen of banken steken dat ik hoop dat ze een pak ambitieuzer zijn dan wat in dit voorstel van resolutie staat.

Ik heb het alleen nog maar gehad over de quick wins, en niet eens over de hiërarchie, en dat is wat ik dan bedoel met hoe je principes omzet in doelstellingen, zonder dat je dat doet zoals Nederland dat in het begin had gedaan, maar wel in gerichte streefcijfers, dat wil zeggen om te beginnen met de primaten. Daarin gaan we al het meest ambitieus zijn en willen we snel een daling. Beginnen met het feit dat er steeds meer testen op die honden worden gedaan, daar willen we een knik in zien. Wij willen geen aantrekkingspool zijn voor het buitenland. Dat zijn ook concrete maatregelen die hier hadden kunnen staan en geen cijfer zijn, maar wel principes die omgezet zijn in een scherpe doelstelling. Dus collega's, er is een stap vooruit gezet, maar wat ons betreft had het echt meer mogen zijn. En ik begrijp volledig, en ik hoop dat we dan ook niet die richting uitgaan straks, dat voor een aantal mensen ons voorstel van resolutie een stap te ver zou zijn. Maar wij hebben heel constructief op het voorstel van resolutie amendementen ingediend, amendementen die ook uit een eerdere resolutie kwamen van collega's uit de meerderheid.

Het doet me bijzonder pijn om te zien dat zelfs die niet zijn aanvaard. En ik maak me zorgen dat we daarom langer met onze voeten slepen dan nodig is, voor de principes die we nochtans allemaal onderschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Collega's, het Vlaams Belang is zeer blij dat er eindelijk werk gemaakt wordt van een aanzet naar een dierproefvrije maatschappij. Het volledig afschaffen van dierproeven is tot op heden spijtig genoeg nog een utopie. We kunnen dierproeven op korte termijn al sterk verminderen door in te zetten op het delen van resultaten van proeven die uitgevoerd worden op dieren. Op dit moment gebeurt dat nog niet op Europees vlak, wat tot gevolg heeft dat verschillende dierproeven meermaals worden uitgevoerd, terwijl dit kan worden vermeden door gegevens te delen in een databank. Het Vlaams Belang heeft op Europees niveau daarom aangedrongen op het oprichten van een Europese databank voor dierproeven. Dat moet ervoor zorgen dat dubbel onderzoek

in de verschillende Europese landen vermeden wordt. We hopen dan ook dat Vlaanderen zal meewerken aan het oprichten van een dergelijke Europese databank.

Wat ik in dit voorstel van resolutie wel nog mis, is het afschaffen van het gebruiken van dierproeven in onderzoeken die reeds zonder dieren kunnen plaatsvinden. Onderzoekers van Janssen Pharmaceutica hebben tijdens het werkbezoek dat we met de commissie deden, aangegeven dat er ondertussen heel wat onderzoeken zijn waarvoor geen dierproeven meer nodig zijn, maar dat de wetgeving hun nog altijd oplegt dat ze moeten testen op dieren. Het is dan ook zeer belangrijk dat de wetgeving op dat vlak wordt aangepast. Onderzoek dat nu al proefdiervrij kan verlopen, moet worden vrijgesteld van de verplichting om toch nog te testen op dieren. De onderzoekers zijn zelf vragende partij om de wet hieromtrent aan te passen. We roepen de Vlaamse Regering dan ook op om hier werk van te maken.

Onze fractie zal dit voorstel van resolutie mee goedkeuren, omdat het een eerste stap is naar een proefdiervrij Vlaanderen, maar er is nog zeer veel werk aan de winkel. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, ik heb een paar bemerkingen. Ik ga het relatief kort houden, omdat zowel de inleidster van het voorstel van resolutie van de meerderheid, als die van dat van de oppositie – Groen – zeer uitgebreid aan het woord gekomen zijn.

Wat we positief vinden, is dat er sinds twee jaar alleszins een bepaald politiek debat plaatsgevonden heeft in Vlaanderen, onder andere met de hoorzittingen en de bedrijfsbezoeken. Dat is, denk ik, een stap voorwaarts, en dat is positief. Ook positief is dat beide voorstellen van resolutie eigenlijk een stap in de goede richting zijn. Als we zelf zouden moeten kiezen – maar dat moeten we niet, want ze liggen, denk ik, allebei ter stemming voor – zou ik zeggen dat het goed is dat er resoluties zijn die in een positieve richting gaan, maar uiteraard ligt ons hart ...

De voorzitter: Collega Vandenhove, sorry dat ik u onderbreek, maar ze liggen niet allebei ter stemming voor, enkel dat van de meerderheid.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Goed, ze liggen niet allebei ter stemming voor, maar we gaan alleszins voor dat van de meerderheid stemmen omdat dat een stap in de goede richting is. Maar met ons hart hadden wij natuurlijk liever gehad dat effectief het voorstel van resolutie van Groen voorlag, of dat met andere woorden een soort compromis uit de bus gekomen was, waarbij het huidige voorstel van resolutie nog een stuk verder ging, en waarbij we niet enkel moeten oordelen over het voorstel van de meerderheid. Maar goed, we gaan het goedkeuren, want het is een stap in de goede richting.

Wat vinden wij negatief? Het is inderdaad maar een voorstel van resolutie. Zoals u weet, keuren we hier heel veel resoluties goed, en ik ben benieuwd, met de evaluatie die in de resolutie ingeschreven is, wat daar al dan niet mee gaat gebeuren. We zullen kijken wat uiteindelijk de rondetafel geeft. Ik vind het natuurlijk ook een beetje spijtig dat die rondetafel op het niveau van de uitvoerende macht is gebeurd, en het parlement daar tot nu toe niet rechtstreeks bij betrokken is. Dat is dus een negatieve zaak.

En het inhoudelijk negatieve – en daar sluiten wij ons zeker aan bij de fundamentele opmerking van Groen – is dat we de moed zouden moeten durven te hebben om een deadline, een uitfasering voor te stellen of met quota te werken, zodat we effectief naar iets kunnen streven. Dat is het standpunt van Vooruit. De

meerderheid heeft het niet aangedurfd om dat te doen, en dat vinden wij inderdaad een negatief punt.

Ik wil toch voor een stuk relativeren wat vanuit de meerderheid daarnet werd geponeerd, namelijk dat ze vandaag een heel grote stap voorwaarts zetten. Ik daag ze toch even uit om naar de rangschikking binnen Europa te kijken, en dan staan wij helemaal niet zo ver als daarnet werd voorgesteld. Bovendien vind ik het ook een beetje jammer, dat is iets dat wij met de collega's van Groen ook over andere dossiers hebben gezegd, want volgend jaar is België – en dus ook Vlaanderen voor een aantal thema's – voorzitter van de Europese Unie. Misschien was het niet slecht geweest als wij op de vooravond daarvan verder hadden durven gaan, zodanig dat wij ook op Europees niveau op dat vlak iets konden forceren volgend jaar.

Ik wil ook nog even erop wijzen dat het Europees Parlement twee jaar geleden of vorig jaar effectief een resolutie heeft goedgekeurd waarbij er wel wordt uitgegaan van die uitfasering. Dat is met een grote meerderheid goedgekeurd. In die zin denk ik dat het een stap in de goede richting is die we zetten, maar eigenlijk vinden wij het spijtig dat er effectief niet verder is gegaan. Daarom kunnen wij ons inhoudelijk meer vinden in de argumenten die door de collega van Groen zijn aangeraakt.

Ik denk effectief – en ik denk dat de collega van Groen dat ook heeft gezegd – dat we in het wetenschappelijk onderzoek ook bijkomende middelen zouden moeten investeren, of in een andere richting draineren, zodanig dat er meer wetenschappelijk onderzoek zou zijn naar die diervrije proeven. Ik heb ook in de vergaderingen die ik heb meegemaakt in de commissie gemerkt dat het medische argument natuurlijk zeer sterk aan bod komt, zeker als je de betrokken firma's uit de medische en farmaceutische sector hoort spreken, maar het ethisch argument sneeuwt altijd voor een stuk onder. Ik denk dat het belangrijk is in zo'n thema, en dat geldt trouwens voor alle thema's rond dierenwelzijn, dat dat ethische element niet te fel naar de achtergrond wordt verdreven.

Mijn conclusie wil ik nog even herhalen, zodat het duidelijk is. Wij zullen dit voorstel van resolutie inderdaad goedkeuren, maar wij hadden eigenlijk liever gehad dat het nog een stuk verder ging. Met andere woorden dat er nog een aantal elementen in zouden hebben gezeten die ik nu niet heb vermeld, maar die zeker en vast nog veel uitgebreider door Groen naar voren zijn gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ondertussen is er inderdaad al heel veel gezegd. Dat wil zeggen dat ik niet inhoudelijk op alle punten van het voorstel van resolutie zal ingaan. Ik wil collega De Vroe ook hartelijk danken om die uitgebreide en duidelijke toelichting te geven.

Samengevat denk ik dat het belangrijk is om nog eens te benadrukken dat dit voorstel van resolutie, na heel wat besprekingen en bezoeken, vooral de doelstelling heeft gehad om te evolueren naar een proefdiervrij Vlaanderen. Dat is ook heel duidelijk vanuit onder andere een ethische overweging. Maar als we dat willen kunnen realiseren, moeten we ook wel naar een evenwicht zoeken tussen enerzijds dierproeven maximaal beperken, zodat daar maximaal doordacht mee wordt omgegaan, en waar dat uitsluiten kan, moet dat ook gerealiseerd worden. Dat daar soms inderdaad wetgeving ook nog voor aangepast moet worden, klopt. Vaak gaat dat veelal over internationale wetgeving, dat we dus niet vanuit Vlaanderen zelf in eerste instantie kunnen beslissen, maar dat ook wel een element is dat op de radar staat, en ik ga er ook van uit dat dat element bij de ronde tafel ook wel meegenomen wordt.

Dierproeven maximaal beperken, er doordacht mee omgaan, en daar waar het kan, uitsluiten. Maar anderzijds hebben we ook in Vlaanderen een bijzondere kennispool, en een belangrijke rol op het vlak van farmaceutische evoluties. Ik denk dat het belangrijk is dat we dat ook durven te erkennen, en dat we er blijven voor gaan om die rol te nemen in de toekomst. Zelfs voor soms bijzonder complexe, moeilijke ziektes moeten we vaststellen dat we hier proberen – en er zelfs soms in slagen – om het verschil te maken. Spijtig genoeg zijn daar soms nog dierproeven voor nodig. Ik denk dat het toch belangrijk is dat we dat in de weegschaal durven leggen om alle aspecten in het debat op een ernstige manier mee te nemen. Ik hoop dat we daar eerlijk in kunnen zijn, dat we door die rol op te nemen ook wel tamelijk hoog staan in het gebruik van dierproeven.

Maar dus, ik denk dat dit voorstel van resolutie heel duidelijk dat evenwicht nastreeft en met een heel duidelijk doel om die dierproeven maximaal te beperken, doordacht, en uit te sluiten waar het kan.

Ten tweede wil ik even reageren op de tussenkomst van enkele collega's en vooral op het punt waar toch op een tamelijk vlotte manier de dierproeven in het kader van cosmetica en pesticiden – particulier of commercieel gebruik – in één zin worden meegenomen. Ik denk dat we daar toch enig verschil in moeten maken. We denken vandaag in een wereld te leven zonder nood aan het gebruik van enig pesticide, maar dat is niet mogelijk. Tenzij we misschien ook daar naar de genetisch gemodificeerde organismen (GMO's) overschakelen, maar ook daar denk ik dat er nog heel veel onderzoek nodig is voor we dat op een vlotte, goede, doordachte en veilige manier kunnen doen. Als we pesticiden niet volledig kunnen uitsluiten, is er ook daar een heel sterke evolutie die we ook moeten aanmoedigen. We kunnen komen tot pesticiden die minder invasief zijn en dus met andere woorden veiliger zouden zijn en waar ook onderzoek noodzakelijk is. Dan gaat het wel degelijk over onderzoek naar gezondheidseffecten. In die zin denk ik dat we ook daar moeten opletten om te stellen dat we daar het rode kruis over plaatsen. Als we de hele uitdaging in onze maatschappij bekijken, zou het niet wijs zijn om dat zomaar plots te doen. Doordacht? Ja. Maximaal vermijden? Jawel, ook dat zit dus wel degelijk in dit voorstel van resolutie verweven.

Een volgend punt is de vraag naar harde cijfers en de timing. Ik begrijp dat dat politiek altijd interessant is. Het is soms zelfs gemakkelijk om te kunnen zeggen dat we afmeten, tellen, monitoren. We zetten streepjes, en ofwel zetten we er een kruis over, ofwel kunnen we de vlag omhoog hijsen. We spreken hier over dierproeven die noodzakelijk zijn in het kader van onderzoek. Eigen aan onderzoek is dat je de uitkomst niet steeds kent. Onderzoek heeft ook het recht om te mislukken. Daarbij zullen we ook nog uitdagingen krijgen in de toekomst, daar ben ik echt wel van overtuigd, die we vandaag niet kunnen voorspellen. Ze variëren in de tijd.

– Filip Dewinter, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Met andere woorden: je staat voor uitdagingen die je volgens mij niet in harde cijfers kunt becijferen als doel, laat staan dat je daar ook nog eens een hard tijds-pad op gaat zetten. Er zijn een aantal zaken onderdeel van die je niet gaat kennen, die je niet kunt voorspellen. De principes die we verankeren in dit voorstel van resolutie zijn vele malen belangrijker dan louter het cijfertje en het tijds-pad. Die principes zijn altijd van toepassing – altijd, eender wat er gaat gebeuren, eender wat op ons gaat afkomen. Die principes willen we hanteren en zorgen dus naar mijn mening voor meer garantie: hoe ze gebeuren als er dierproeven noodzakelijk zouden zijn, maar ook dat de afweging op een goede manier gebeurt.

Als laatste element wil ik nog even ingaan op het verhaal van de verschuivingen, want ook daar heb ik het gevoel dat we een stuk op sentiment spelen. Uiteraard

is het niet de bedoeling dat we dierproeven naar hier trekken. Uiteraard niet, allesbehalve, maar ik zou het veel erger vinden dat dierproeven die noodzakelijk zouden zijn voor onderzoek niet meer hier kunnen gebeuren en dat we die wegsturen naar het buitenland. Waarom? Omdat we op wat hier gebeurt, de beste controle kunnen houden. We zijn de controle kwijt op hetgeen we wegduwen van ons. Ik heb daar dus een ander sentiment bij dan het gevoel dat we ervoor moeten zorgen dat het hier dierproefvrij is. Dat geeft mij eerder het gevoel dat ik liever mijn hoofd in het zand steek, dat het dan maar elders gebeurt, maar zeker niet hier. Ik heb het liever onder controle en volgens de principes die wij hier hanteren en die we zelf in de hand hebben. We kunnen dan met andere woorden zelf aangeven waarvoor het nog noodzakelijk zou zijn of hoe we kunnen evolueren naar een proefdiervrij Vlaanderen. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Voorzitter, ik vraag het woord omdat er eigenlijk door een van de indieners gereageerd wordt op een aantal argumentaties die ik heb gegeven, en ik vind het bijzonder jammer, want daarnet zijn er woorden gebruikt over polarisering en groteskheid enzovoort in dit debat. Maar wat er net is gezegd, frustreert mij wel omdat het intellectueel niet alleen oneerlijk, onjuist is, maar ook misleidend.

Eerst en vooral wat betreft de hardheid van de cijfers. Als we zeggen dat de principes onvoldoende scherp omgezet worden, dan is het niet dat wij het moeten doen zoals Nederland het origineel heeft omgezet. Dat debat hebben wij in de commissie uitgebreid gehad. Wij hebben daar het voortschrijdende inzicht gehad om te zeggen dat wij als Groen, ik zal misschien over mezelf spreken, vinden dat wij niet moeten doen wat in een ander land niet gewerkt heeft, en dat betekent iets anders dan de ambitie volledig loslaten.

Wat heeft Nederland omschreven en waarom heb ik naar gold-plating verwezen? Nederland heeft gezegd, ondanks de lessen die het getrokken heeft, dat het koploper wil zijn, een woord dat ontzettend vaak wordt gebruikt in commissie Dierenwelzijn, waar we zo weinig waarmaken deze legislatuur. Wij willen koploper zijn, internationaal, in de overgang naar dierproefvrij onderzoek. Tegen 2025 moeten de meeste dierproeven vervangen zijn.

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Het is een andere omschrijving dan dat ze origineel was, maar ze spreekt een expliciete ambitie uit op basis van dezelfde principes die er origineel waren.

Ten tweede wil ik het debat over pesticiden en schoonmaakproducten en over andere commerciële ontwikkelingen die niet binnen het kader van gezondheidszorg vallen, absoluut voeren. Maar het is niet gevoerd. Niettemin valt het wel onder de scope van dit voorstel van resolutie, en dat is op zijn minst misleidend. De hele argumentatie wordt opgebouwd naar aanleiding van dierproeven in het kader van het ontwikkelen van broodnodige medicijnen en dat we daar moeten kijken hoe we pijnlijke dierproeven uitvoeren op primaten, op honden, katten, muizen, ratten, vissen et cetera. Want ook dat valt daaronder. Dat is het merendeel.

We hebben de waarheid, de correctheid, de nuance, de eerlijkheid gehad om het ook op die manier te bespreken. Het voorstel van resolutie hanteert volledig de argumentatie vanuit gezondheidszorg, maar we zijn op geen enkel moment het debat aangegaan over pesticiden. We zijn geen enkel debat aangegaan over schoonmaakproducten, en inderdaad, mijn fractie, mijn partij vindt dat er anno 2023 geen enkele argumentatie is om nog dierenproeven in het kader van

schoonmaakproducten toe te laten. Als een product dermate irriterend is, dan zou het niet meer op de markt mogen zijn.

De kennis is er al lang, die is er al lang. Dat is een quick win die in deze resolutie had kunnen zitten. Jullie hebben beslist om dat niet te doen. Dat is de waarheid. En is het dus bijzonder misleidend om hier te zeggen dat we pesticiden nodig hebben. Ik wil met u dat debat aangaan, maar het valt eronder, en het debat is niet gevoerd, en neen, over pesticiden ook niet. En daar verschillen wij inderdaad van mening, want de ontwikkelaars van de pesticiden hebben heel vaak niet het milieu of de volksgezondheid voor ogen. Ze willen heel vaak gewoon kijken hoe dicht ze kunnen komen binnen de grens die nog aanvaardbaar is, binnen REACH.

Maar goed, dat is misschien nu te kort door de bocht vanwege sentiment. Maar voor de rest is dit debat nergens sentimenteel gevoerd, hoor. En dus ik vind het ongelofelijk jammer dat u net op het moment dat ik daarnet over een van de amendementen toelichting heb gegeven, over die verschuiving die op dit moment eerder richting Vlaanderen bezig is ... Met de beagles is dat zichtbaar, is dat toegegeven.

Omdat we dat willen aanpakken, hebben we een amendement, mevrouw Rombouts, dat helemaal tegemoetkomt aan uw oproep dat we de beste controle zelf doen. Dus ik ga ervan uit dat u dat straks gaat goedkeuren, namelijk ons amendement nr. 12, waarmee we aan het derde streepje, 12°, een punt c) willen toevoegen, dat als volgt luidt: "de samenwerking van Vlaamse onderzoeksinstellingen met proefdierlabo's of kweekcentra in het buitenland, die minder strenge criteria hanteren inzake dierenproeven, te verbieden". U kunt daar, na wat u daarnet hebt gezegd, absoluut niet tegen zijn. Dus als u meent wat u daarnet zei, namelijk dat we vooral niet willen dat we elders verschuiven, dan moet u de praktijk waarbij vandaag al samengewerkt wordt – dat is een van de bewezen redenen van het debat dat we in commissie Dierenwelzijn hebben gevoerd – met labo's in het buitenland die minder hoge criteria hanteren, per direct stopzetten. Anders bent u niet consequent met wat u daarnet hebt gezegd.

En dus, ik vind het jammer dat op het eind van een debat – met posities die eerbaar zijn, ideologisch eerbaar, met meerderheidsdynamieken en zo verder – toch een aantal zaken worden gezegd die het proces in een ander licht stellen dan het is geweest. Ik hoop dat ik dat hierbij heb rechtgezet. Het gaat vandaag over het geheel van dierproeven, ook over aspecten die zinloos zijn om ze anno 2023 nog toe te laten, maar die vandaag – ik kan dat begrijpen, allicht om bedrijfseconomische winstredenen – wel nog worden toegelaten. Vanuit een ethisch perspectief zijn ze alleszins niet meer verdedigbaar. Dat is de positie van mijn partij.

Wat dat betreft had het voorstel van resolutie scherper kunnen zijn. Wat betreft de internationale samenwerking met laboratoria die minder hoge criteria hanteren, had het scherper kunnen zijn. Met betrekking tot het versterken van de ethische commissie, had het scherper kunnen zijn. Met betrekking tot het omzetten van doelstellingen in een traject, een afbouwpad – hetzelfde met de subsidies – had het scherper kunnen zijn. Dat hoeft geen ruzie te veroorzaken, dat is gewoon een verschil in positie. Wat ik niet laat gebeuren, is dat in een bepaald licht van sentiment te zetten, want het tegendeel is waar.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik wil kort concluderen en heel graag, opnieuw, alle medewerkers van de commissie Dierenwelzijn, zowel van de meerderheid als de oppositie, hartelijk danken. Ik heb echt geprobeerd om dit thema dierproeven op de agenda te zetten. Ik heb dat in eerste instantie gedaan met een conceptnota. Daar is inderdaad, collega Almaci, een heel traject uit voortgevloeid met dit voorstel van resolutie vanuit de meerderheid als resultaat, en dat nu ter

stemming voorligt. Zoals ik al zei in de toelichting is het een begin, het zijn belangrijke eerste stappen. Maar ik denk, en daar wil ik heel duidelijk in zijn, dat de titel en de tekst van het voorstel van resolutie heel duidelijk zijn: toekomstgericht evolueren naar een proefdiervrij Vlaanderen. Het is nu onze verantwoordelijkheid om vanuit het parlement al de puzzelstukken die nu volgen, zeker in de commissies, verder op te volgen. Ik wil u heel erg danken, en ik kijk uit naar het verdere vervolg. Ik hoop samen met jullie te kunnen evolueren naar dat proefdiervrije Vlaanderen. *(Applaus bij Open Vld en cd&v)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemmingen over de amendementen en de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over belastingverhoging bij erfbelasting – 1639 (2022-2023) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift over belastingverhoging bij erfbelasting.

Mevrouw Smeyers, verslaggever, heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Voorzitter, er is een verzoekschrift ingediend op 11 december 2022 over een belastingverhoging bij erfbelasting. De titel van het verzoekschrift is 'Onrechtvaardigheid bij behandeling erfbelasting'. Op 21 december 2022 is het verzoekschrift ontvankelijk verklaard.

Ik ga even in op de inhoud. De verzoeker werd na de aangifte van de erfbelasting gewezen op een fout in de aangifte en kreeg een boete of een belastingverhoging. Hij wordt beschuldigd van verzuim van aangifte van onroerende goederen. Dat is de officiële benaming van zijn nalatigheid. Hij geeft ook toe dat hij een vergissing heeft gemaakt in die aangifte, maar accepteert de beschuldiging met de boete als gevolg niet.

Hij zegt zelf: "Waarom zou ik onroerende goederen verzuimen aan te geven, als de fiscus toch alle details van de belastingbetalende burger kent?" Hij aanvaardt evenmin dat een ambtenaar zonder meer kan beschuldigen en straffen. Hij verwijst naar artikel 6.2 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM).

De verzoeker vraagt aan het Vlaams Parlement om deze procedure nader te onderzoeken. Volgens hem zou het efficiënter zijn als de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) de aangifte zelf invult en vooraf ter goedkeuring aan de burger aanreikt, iets waar we trouwens gisteren in de commissie Financiën ook over gesproken hebben.

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie besprak het verzoekschrift een eerste keer op 17 januari 2023 en besliste om advies te vragen aan minister Diependaele. Minister Diependaele gaf in zijn advies aan dat de Vlaamse Codex Financiën (VCF) bepaalt dat de erfgenaam, legataris of begiftigde die niet alle goederen heeft aangegeven, overeenkomstig de bepalingen van de VCF een belastingverhoging moet betalen. Verzuim is de overtreding waarbij verplicht aan te geven goederen niet of niet volledig worden aangegeven.

De opeisbare belastingverhoging is verschuldigd louter door het feit dat de oorspronkelijk ingediende aangifte foutief en onvolledig was. Er is noch een bedrieglijk inzicht, noch een intentioneel element vereist.

Verder beargumenteerde de minister nog dat VLABEL in deze casus zowel bij de ambtshalve aanslag als bij de bezwaarafhandeling correct heeft gehandeld. De voorgestelde suggestie om gelijkaardige belastingverhogingen te voorkomen door een vooraf ingevulde aangifte, wat gisteren ook besproken is in de commissie, kan vanwege privacywetgeving vooralsnog niet worden uitgevoerd of ingevoerd.

Op 14 maart 2023 werd het advies besproken in de commissie en werd beslist om zich aan te sluiten bij het advies van de minister en dat ook aldus te communiceren aan de verzoeker.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, ik heb u bij aanvang van de vergadering verteld over de beslissing die het Uitgebreid Bureau deze middag heeft genomen in functie van het aanpassen van artikel 12, tweede lid, van het pensioenreglement. Maar tegelijk is er ook een vraag tot spoedbehandeling van een voorstel van resolutie van de PVDA-fractie. Ik stel voor om ons eerst uit te spreken over de spoedbehandeling. Als die wordt aanvaard, kunnen we de twee dan gewoon samen behandelen. Anders hebben we twee keer hetzelfde debat. Dat lijkt iedereen logisch? *(Instemming)*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Jos D'Haese bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dank u, voorzitter, we zullen straks nog het debat over de inhoud voeren, maar wat de spoed betreft, heeft het Uitgebreid Bureau snel gehandeld om dat artikel 12 aan te passen in het reglement.

De voorzitter: Snel? Supersonisch.

Jos D'Haese (PVDA): Het hangt ervan af ten opzichte van wanneer u dat bekijkt, voorzitter. Ze hebben alleszins vandaag snel gehandeld om, nadat het bekend werd, dat privilege af te schaffen.

Maar ik stel voor dat we daar nog wat verder mee gaan en dat we ook de terugvordering vragen van de extra's die werden uitgedeeld.

De voorzitter: Oké, maar dat gaat al over de inhoud.

Jos D'Haese (PVDA): Ik stel bovendien voor dat we het statuut aanpassen en dat we daar ook, voorzitter, snel mee gaan en dat niet laten wachten. Ik reken op de steun van alle parlementsleden om dat samen met het voorstel van het Uitgebreid Bureau te bespreken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Dat lijkt mij nogal duidelijk.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld, samen met het voorstel tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VOORSTEL tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers en het voorstel van resolutie van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft.

Over het voorstel tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers moeten we onmiddellijk stemmen, maar dat gaat dan alleen daarover.

De bespreking van beide voorstellen samen is geopend.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, zoals gezegd, ben ik heel blij om te zien dat het Uitgebreid Bureau vandaag heeft beslist om de regeling om in dit parlement het plafond-Wijninckx te omzeilen, af te schaffen.

Laten we eerlijk zijn: het is toch wel redelijk ongelooflijk. Elke keer wanneer je denkt dat we het nu wel hebben gehad met de graaipolitiek in dit land; ontdekken we met de PDVA toch weer iets nieuws.

Vandaag is gebleken dat parlementsleden een pensioen van 7813 euro, het wettelijke maximum, blijkbaar niet genoeg vonden. Nee, dit parlement had blijkbaar voor zichzelf even geregeld om ergens in een achterkamer daarbovenop nog eens een pensioenbonus van 1500 euro mogelijk te maken.

Ik vraag me dan af: beseffen jullie dat de meeste mensen in dit land in het totaal nog geen 1500 euro pensioen krijgen? Gelukkig is de PVDA er nog om die beerput van politieke privileges uit te graven. Jawel, gelukkig is de PVDA er nog, en met succes, want vanmorgen hebben we dit uitgebracht en nu vanavond schaffen we het al af. En je mag gerust zijn, beste collega's, met de PVDA graven we verder. *(Applaus bij de PVDA)*

Want voorzitter, ik denk dat het voorstel van het Uitgebreid Bureau dat hier voorligt, een goed voorstel is, maar dat we nog twee stappen verder moeten gaan. De eerste stap is het terugvorderen van alle extra's die onder artikel 12 al zijn uitbetaald. *(Opmerkingen)*

Dat kan uiteraard. Het gaat blijkbaar over vijftien mensen. Ik ga ervan uit dat als we die vijftien mensen aanspreken, ze dat gaan teruggeven. Ik heb blijkbaar meer vertrouwen in de politiek dan de meesten hier in de zaal, maar ik ga ervan uit dat wanneer dit parlement aan de ex-parlementsleden zegt om die extra's terug te geven omdat blijkt dat ze er geen recht op hebben, ze dat gaan doen. We vragen dus in ons voorstel van resolutie aan de vzw die de pensioenkas van het Vlaams Parlement beheert, om die extra's terug te vorderen, om te zorgen dat die tot de laatste cent terugbetaald worden.

Voorzitter, beste collega's, een tweede stap is werk maken van een gewoon werknemersstatuut voor parlementsleden, want als deze affaire, net als alle vorige, één ding heel duidelijk gemaakt heeft, dan is het wel dat het geen heel goed idee is dat parlementsleden over hun eigen lonen en pensioenen beslissen. Dat is niet zo'n geweldig concept.

Wij hebben in ons voorstel van resolutie dus voorgesteld om werk te maken van een gewoon werknemersstatuut voor parlementsleden, waarbij parlementsleden zoals iedereen sociale bijdragen betalen, zoals iedereen op basis daarvan een pensioen ontvangen en zoals iedereen aan het einde van hun mandaat een werkloosheidsuitkering ontvangen in plaats van een riante uittredingsvergoeding.

We hebben het voorstel van resolutie ingediend zodat iedereen zich daarover kan uitspreken. Ik hoop dat we daar de steun van de volledige plenaire vergadering voor zullen krijgen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het gaat hier natuurlijk weer, collega Jos, om een technisch iets ingewikkelder verhaal dan zoals u het nu vertelt. Maar goed, ook voor mijn partij, de N-VA en eigenlijk voor alle partijen vanmiddag in de vergadering van het Bureau lijkt het logisch dat inderdaad de pensioenplafonds voor parlementsleden niet hoger zijn dan die voor andere mensen. We kunnen dat – denken wij – het beste duidelijk maken door inderdaad, voorzitter, zoals u voorstelt, het bewuste artikel uit het pensioenreglement te schrappen.

Ik wil daar zelf wel twee kanttekeningen bij maken. Die zijn ook vanmiddag in het Bureau gemaakt. Eén, het gaat hier om een federale regeling die het Vlaams Parlement destijds heeft overgenomen. Het is dus wel belangrijk dat ook de federale collega's hier een initiatief nemen. Twee, onder onze vorige voorzitter, de onvolprezen Jan Peumans, hebben we beslist dat je pas een vol parlementair pensioen krijgt na 45 jaar in dit parlement gezeteld te hebben – vroeger was dat twintig jaar. Trouwens, collega's, de gemiddelde loopbaan is nu acht tot negen jaar. Conclusie: in de toekomst zal het waarschijnlijk nog een heel uitzonderlijke situatie zijn dat iemand dat plafond bereikt.

Maar goed, los van die twee kanttekeningen denken wij, voorzitter, inderdaad dat het schrappen van het bewuste artikel een logische stap is.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik denk dat we met het Uitgebreid Bureau deze middag een slimme en een terechte beslissing genomen hebben om de ontwijking – ik kan er geen ander woord voor vinden – van een plafond dat ook wettelijk vastgelegd is, vandaag stop te zetten. Ik ben heel blij dat we inderdaad met alle partijen in het Uitgebreid Bureau die stap gezet hebben. Maar zoals u weet, is mijn partij er ook altijd een voorstander van geweest – want die discussie is niet nieuw – om te kijken naar een aanpassing van het statuut van parlementsleden, omdat er inderdaad een aantal dingen de laatste tijd naar boven gekomen zijn: dingen waarvan ikzelf soms niet op de hoogte was, andere dingen waar ik wel van op de hoogte was en waar ik ook wel vind dat het parlement stappen zou moeten kunnen zetten.

Maar dat betekent niet, collega D'Haese, dat ik daarom uw voorstel van resolutie zal goedkeuren. We zullen dat niet doen, om de heel eenvoudige reden dat het gemakkelijk gezegd is maar niet zo gemakkelijk om uit te voeren. Wij zijn geen werknemers die ergens een werkgever hebben. Wij zullen grondwettelijk zeer goed moeten bekijken hoe we dat invoeren.

De tweede reden is dat deze namiddag, na het Vlaams Parlement, ook de Kamer een stap heeft gezet, eindelijk een stap heeft gezet. Collega's, dat was voor mij ook wel wat nieuws. De Kamer heeft, niet zo snel als wij maar toch wel behoorlijk snel, die stap gezet. Tegelijkertijd heb ik in de communicatie van de Kamer gezien dat dit wat hen betreft een eerste stap is om het hele statuut te bekijken.

Voorzitter, we hebben hier al een aantal dingen aangepast. We zijn ook altijd vragende partij geweest om dat over de grenzen van alle parlementen heen door te voeren. Ik denk dat het Vlaams Parlement en u als voorzitter het momentum moeten gebruiken om de discussie te voeren waar ze volgens ons voor een stuk moet worden gevoerd: in dialoog met alle parlementen, om te bekijken welke dingen binnen het statuut moeten worden aangepast.

Ik herhaal mijn oproep van deze middag in het Uitgebreid Bureau: laat ons de hand aan de ploeg slaan, laat ons samen met de andere parlementen bekijken wat er beter kan, wat er transparanter kan, laat ons op een of andere manier werken aan een sociaal statuut voor parlementsleden, want er zijn ook wel een aantal sociale rechten die parlementsleden vandaag niet hebben. Ik denk aan moederschapsrust enzovoort. Dat is allemaal niet geregeld in ons statuut. Er zijn in het statuut een aantal elementen die de toetssteen van een moderne samenleving niet meer doorstaan. Ik hoop dat dit een eerste stap is en dat we samen met de andere parlementen echt kunnen werken aan dat sociaal statuut. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voor Vooruit is het heel simpel: iedereen gelijk voor de wet. Het is dus uiteraard onaanvaardbaar dat er constructies worden opgezet waardoor parlementsleden het vastgelegde pensioenplafond kunnen omzeilen. Ook wij zijn bijzonder blij dat het Uitgebreid Bureau heel snel heeft gereageerd en dat we het artikel 12 uit ons reglement zullen schrappen.

De voorzitter: Het tweede lid van artikel 12. Dat is belangrijk!

Hannelore Goeman (Vooruit): Het tweede lid van artikel 12.

Daardoor zal dat omzeilingsmechanisme – want dat was het, collega's – voortaan en onmiddellijk niet meer mogelijk zijn.

Echt waar, ik moet zeggen dat ik het ook niet wist. Bon, misschien moet ik daarvoor ook in eigen boezem kijken. Maar ik kan mij vandaag toch alleen maar afvragen wat de parlementsleden die daarmee destijds hebben ingestemd, dachten. Dachten zij dat dat normaal was? Dat de regels die zijn ingesteld voor parlementsleden niet helemaal golden? Of dat daar toch uitzonderingen op mogelijk waren? Geen privileges voor parlementsleden!

We hebben dat in het Uitgebreid Bureau ook afgesproken – ik heb zelf al gebeld met onze fractieleider in het federaal parlement –: ik denk inderdaad dat we dit samen moeten aanpakken. Ook daar moeten inderdaad stappen worden gezet om ervoor te zorgen dat de uitzonderingsgrond van dat pensioenplafond gewoon wordt weggehaald. Daarover zijn we het eens.

De voorzitter: En dat dan misschien ineens ook de ziekteverzekering wordt aangepast.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik hoor graag straks alle partijen hun steun daarvoor herhalen, zoals in het Uitgebreid Bureau.

En dan het statuut: wij zijn al lang aan het zeggen dat dat statuut moet worden herbekeken. Dat debat is voor ons open. We moeten dat samen met het federaal parlement doen. Maar het voorstel van resolutie van de PVDA spreekt enerzijds over ambtenaren en anderzijds over contractuelen. Het is gemakkelijker gezegd dan gedaan. We moeten dat debat met open vizier voeren. Ik heb niet het gevoel dat dit voorstel van resolutie daar al heel snel duidelijkheid over schept.

Ten slotte, dat terugvorderen. Als dat kan, absoluut! Dat mag onderzocht worden, dat moet onderzocht worden, dat zal onderzocht worden. Dat is ook iets wat onder andere ik heb gevraagd op het Uitgebreid Bureau. Wat dat betreft is het voorstel van resolutie volgens ons zonder voorwerp. Als het kan, moet het gebeuren. Dat is de reden waarom wij ons zullen onthouden.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Voorzitter, daarnet in het Uitgebreid Bureau heb ik onmiddellijk gesteld dat het voor ons de logica zelve is dat het plafond voor iedereen geldt, ook voor de parlementsleden, en dat we dus het Reglement vandaag nog op dat punt willen aanpassen. Het is goed dat dit hier nu voorligt en dat we er straks over stemmen.

De regeling zou op termijn sowieso uitdoven. Wij zijn overgeschakeld naar het systeem van 45sten. Op termijn zou dit zich vanzelf niet meer voordoen. Dat neemt niet weg dat we het zeer belangrijk vinden dat we wat nu wel nog bestaat, onmiddellijk stopzetten. Daarvoor is een reglementswijziging nodig. Die zullen we ten volle steunen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik sluit me graag aan bij de woorden van collega Van Rompuy. Het is belangrijk om aan te stippen dat die regeling met die 20 procent vandaag obsoleet is geworden. Die doet of zal zich niet meer voordoen, omdat, gelukkig, de parlementen de afgelopen jaren beseft hebben dat enige soberheid in de pensioenen aan de orde is.

Door de hervorming, zoals aangehaald door de collega, naar 45sten zullen er in dit halfroond nog zeer weinig parlementsleden zijn die boven dat plafond uitkomen. Desalniettemin was ik tevreden om vast te stellen dat er in het Bureau consensus was dat het plafond voor iedereen moet gelden en dat het pensioen van een parlements lid niet boven dat plafond moet gaan. In dezen is het ook

logisch dat die oude wetgeving die een overschrijding in theorie nog mogelijk zou maken, geschrapt wordt. Er is een engagement genomen door de meerderheid in het federale parlement. Het lijkt me logisch dat het Vlaamse pensioenreglement geschrapt wordt.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, we zijn vanmiddag gevat door de diensten van het Vlaams Parlement die een toelichting gaven over hoe een en ander in zijn werk ging. Dat bleek wat complexer dan tot nu toe in de media of door andere partijen werd voorgesteld. Zo is er onder meer een wetsontwerp en een amendement daarop van 26 november 2003 van de toenmalige minister van Pensioenen Vandenbroucke. Hij liet een amendement goedkeuren waarin staat dat de toekenning van aanvullende voordelen inzake rustpensioen aan personen die werden aangesteld om een managements- of staffunctie uit te oefenen in een overheidsdienst, integraal van toepassing blijft op de pensioenen toegekend aan leden van wetgevende kamers.

Het is dus een wet van Vandenbroucke die hier in het Vlaams Parlement is overgenomen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

En die in het pensioenreglement van de Vlaams Parlementsleden is terechtgekomen.

We zijn hier in het Vlaams Parlement uiteraard niet bevoegd om federale wetten aan te passen. Daarom ben ik blij dat we wel de verantwoordelijkheid hebben genomen met het voltallige Uitgebreid Bureau om te doen waar we wel voor bevoegd zijn. Dat is met name een lid van een artikel in ons eigen pensioenreglement te schrappen. Het kan inderdaad niet dat er privileges bestaan voor politici die niet bestaan voor burgers. Als er een maximumgrens is voor pensioenen voor mensen in de privésector of voor Vlamingen die niet in het parlement zitten, dan moet die maximumgrens ook gelden voor politici die in een parlement zitten.

Ik ben tevreden dat ik in het Uitgebreid Bureau – en iedereen die de vergadering heeft bijgewoond, kan dat bevestigen – heel hard heb aangedrongen om dat vandaag te doen, om dat onmiddellijk te doen en om dat met onmiddellijke ingang te doen. Ik ben blij dat dit hier vandaag ter stemming voorligt.

Wat het voorstel van resolutie van de PVDA betreft, heb ik in het Bureau en in de media al herhaaldelijk gezegd dat we moeten bekijken op welke manier dat teruggevorderd kan worden. Waar er uitbetalingen zijn geweest die over de maximumgrens gingen, moeten we bekijken hoe dat teruggevorderd kan worden van mensen die te veel hebben ontvangen.

Maar ik denk dat het tweede element, dat gaat over een aanpassing van het statuut, op dit moment misschien wel wat vroeg komt. Ik vind dat we moeten kijken naar een extern orgaan dat zich eens bezig houdt met onze vergoedingen, onze uittredingsvergoedingen en onze pensioenen. Ik zou het ook aan het volgende Uitgebreid Bureau willen voorstellen, voorzitter, om te kijken welk orgaan, het Rekenhof of een ander, zich daarover kan buigen. We kunnen dan onszelf ook eens vergelijken met andere Europese landen om te kijken hoe het zit, wat er allemaal beter kan en hoe we dat statuut kunnen aanpassen. Ik ben ervan overtuigd dat, als er bespaard moet worden, dat niet moet zijn op onze mensen, maar op het politieke systeem. We moeten dus ook kijken waar er op onszelf bespaard kan worden.

Tot slot denk ik – dat is iets wat aan de linkerkzijde, of aan de belgicistische zijde misschien wat moeilijker klinkt – dat als je het oprecht meent met een systeem

dat op zichzelf moet besparen, en als we vinden dat de parlementsleden en de politiek naar zichzelf moeten kijken om te besparen, je er rekening mee moet houden dat er één ding is dat heel veel geld kost, met name de dure geldverslindende constructie die België heet. Die heeft zes parlementen en zes regeringen, met honderden parlementsleden ... (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

... tientallen ministers, ... Laten we daar eens komaf mee maken. Dat zou de allergrootste besparing zijn voor de Vlaming, dat zou de allergrootste besparing zijn voor de belastingbetaler: één parlement dat nog bevoegd is voor alle Vlamingen, en dat moet het Vlaams Parlement zijn. Daarmee realiseren we de grootste besparingen die je op dit moment op het politieke systeem kunt doorvoeren.

Laten we dan ook consequent zijn, collega's. Schaf die andere parlementen allemaal af, en laten we ervoor zorgen dat er hier in dit parlement zelfs geen 124 leden zijn, het kan wat mij betreft maximum met honderd parlementsleden. Dan zetten we die andere vijfhonderd of zeshonderd parlementsleden in dit land, die allemaal lonen krijgen, aan de kant, en dan zorgen we dat de Vlamingen vertegenwoordigd worden door en enkel nog betalen voor parlementsleden die vertegenwoordigd zijn in dit Vlaams Parlement. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik ben heel blij om te horen dat alle partijen het nu de logica zelve vinden om die ontwijking van de regel van het pensioenplafond af te schaffen. Dat toont nog maar eens aan dat transparantie het beste ontsmettingsmiddel is, want alle partijen die hier vandaag uit de lucht vallen, hebben dit systeem ingevoerd en beheerd. Allemaal!

Na twintig jaar achter de schermen heeft het nog geen halve dag geduurd, nadat de PVDA het heeft blootgelegd, om het af te schaffen. Transparantie is dus het beste ontsmettingsmiddel. U kunt daarvoor absoluut rekenen op de PVDA, collega's. Ik vraag mij echt af hoe onmiddellijk dit allemaal afgeschaft zou zijn, mocht het vandaag niet naar buiten zijn gebracht. (*Applaus bij de PVDA*)

Ik heb nog vijf korte reacties op wat de collega's hebben gezegd.

Eén, over de heer Vandaele die mij waarschuwt voor de technische complexiteit, waarvoor dank. Het is natuurlijk wel de PVDA die de technische complexiteit doorzien heeft en het heeft bovengehaald, en niet alle partijen die in al die beheersorganen zaten, mijnheer Vandaele. Ik zou, wat dat betreft, een klein beetje bescheidenheid aan de dag leggen, als ik van u was.

Ten tweede is er de zaak dat die regeling is overgenomen van een federale regeling. Dat is natuurlijk wel een heel loos excuus. Het Vlaams Belang zegt hier zelfs: "We hebben gewoon de wet van Vandenbroucke overgenomen, we konden niet anders." Het is effectief Vandenbroucke die een amendement heeft ingediend, maar het is wel het Vlaams Belang dat dit samen met alle andere partijen hier heeft omgezet. Niets verplicht u daartoe, niets! Vandaag schaffen we het af, terwijl die wet nog overeind staat. Het is een beslissing geweest van dit parlement, van de volksvertegenwoordigers die in de vzw voor het beheer van de pensioenen zaten, om dat onmiddellijk om te zetten. Dat is een beslissing van dit parlement. (*Opmerkingen*)

U was er inderdaad bij, er zijn hier inderdaad een aantal mensen aanwezig die er toen bij waren.

Over het statuut: ik snap de tegenwerping voor mensen die het einddoel steunen niet, want er staat namelijk een einddoel in: een gelijkschakeling met hoe de

regeling van ambtenaren vandaag is. Het is evident dat dat in overleg met andere parlementen moet gebeuren. Het is evident dat dat goed uitgewerkt moet worden. Het is evident dat dat niet morgen zal worden ingevoerd. Iedereen zegt dat het moet worden herbekeken, maar als er concrete voorstellen komen, dan schuiven alle partijen het weer op de lange baan. Dan komt het voor het Vlaams Belang weer te vroeg. Dan vraag ik mij af hoeveel schandalen er nog moeten zijn voor het Vlaams Belang, voordat het eindelijk tijd is om er eens iets aan te doen. Maar jullie blijven liever met die privileges zitten. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Men vraagt zich af waarom dit ooit is ingevoerd. Ik stel voor dat men het gewoon aan de eigen partijgenoten vraagt. Op de PVDA na, heeft iedereen hier partijgenoten die dit mee hebben ingevoerd. Allemaal. Je kunt het ook vragen aan partijgenoten die vandaag nog in dit parlement zitten. Vraag hun waarom ze het hebben ingevoerd en waarom zij vonden dat ze nog recht hadden op 20 procent meer pensioen. Vraag het aan de mensen die vandaag die vzw beheren, waarom zij vinden dat die vandaag kunnen worden uitbetaald. Vraag het hun, ik ben heel benieuwd naar het antwoord.

Tot slot wil het Vlaams Belang blijkbaar niet besparen, mijnheer Janssens, op onze mensen. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Als de PVDA voorstelt om de pensioenen en lonen van de parlementsleden te verlagen, dan vindt Vlaams Belang dat besparen op onze mensen. 'Onze mensen van het Vlaams belang' zijn blijkbaar die mensen die profiteren van pensioenbonussen boven op het maximumpensioen dat door de wet wordt opgelegd. Wel, dat zegt heel veel over jullie slogans. 'Eigen centen eerst', zo kennen we jullie, net zoals – jullie kennen hem nog wel – de heer Penris, die gisteren nog bloemen gaan neerleggen is op het graf van een collaborateur, die in dit Vlaams Parlement mee deze regeling heeft ingevoerd en die daarna zelf in de Kamer is gaan lopen met 370.000 euro ontslagvergoeding. 'Eigen centen eerst': het is altijd hetzelfde bij het Vlaams Belang. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Gewoon even over de obsessie van collega D'Haese over het Vlaams Belang, want ik hoor al heel de dag niets anders uit zijn mond, en dat lijkt tegenwoordig een strategie ter linkerzijde te zijn. Die strategie is blijkbaar: "Kijk eens naar dat Vlaams Belang dat daar torenhoog en op eenzame hoogte in de peilingen staat en wij, klein links, staan hier achteraan allemaal te bengelen met ons handjevol kiezers en procenten. Hoe kunnen we daar in hemelsnaam iets aan veranderen?" En blijkbaar is dan de strategie om zo dicht mogelijk aan te schurken tegen dat Vlaams Belang en hen in elk debat te vernoemen, en wie weet, sijpelt er hier en daar nog wel eens een kiezer door naar de PVDA, Vooruit of wie dan ook ter linkerzijde.

Ik denk dat dat een nogal zwakke strategie is van klein links, want er is een reden waarom de mensen voor het Vlaams Belang kiezen, en dat is dat men ons partijprogramma ondersteunt, en dat is niet het partijprogramma van de communisten, belgicisten of linkerzijde, maar wel het programma van het gezond rechts verstand. En het feit dat jullie dat gezond verstand niet met ons delen, is een van de redenen dat jullie die kiezers nooit zullen warm maken om op linkse partijen te stemmen.

Maar, collega D'Haese, ik heb gehoord dat u zo hard en zo snel wilt gaan met die besparingen op het politieke systeem, dus u bent het er dan uiteraard mee eens dat het niet kan dat er zo'n dure, geldverslindende constructie als België bestaat, die ervoor zorgt dat er zes parlementen en zes regeringen zijn, met honderden parlementsleden en tientallen ministers die allemaal veel te veel verdienen. Dus

u wilt dat dan toch ongetwijfeld afschaffen, want dan doet u eigenlijk eens wat de Vlamingen wel willen, en dat is ervoor zorgen dat er bespaard wordt op het politieke systeem en dat we het geld dat dan vrijkomt, investeren in onze mensen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik wou gewoon een simpele vraag aan collega van de PVDA stellen. De wet-Vandenbroucke werd voorgesteld in het federaal parlement op 26 november 2003 en werd begin 2004 goedgekeurd. Op basis daarvan is deze wet in 2005 door de raad van bestuur en daarna door de algemene vergadering van het pensioenfonds, waar ik toen als fractieleider ook deel van uitmaakte, geïmplementeerd in ons reglement. Dat is de realiteit.

Goed, ik vraag het me af. Ik heb het eens opgezocht, u hebt sinds 2014 voorzitters in het federaal parlement, waaronder niet de minsten: uw voorzitter, de heer Hedeboom, en de heer Mertens, beiden partijvoorzitters van de PVDA. Tot op de dag van vandaag is de wet die dit allemaal regelt, nog steeds van kracht. Wat hebben die feitelijk gedaan sinds het moment van hun verkiezing acht jaar geleden, tot vandaag? U hebt het vandaag plotseling ontdekt na de feiten die gisteren aan bod zijn gekomen in het federaal parlement .

Wat hebben die drie parlementsleden van de PVDA gedaan, die acht jaar lang in het federaal parlement gezeten hebben, die nu zo van hun tak maken, om de Pensioenwet waarin dit zwart op wit staat, om het amendement-Vandenbroucke te wijzigen? Die hebben toch niet acht jaar lang naar het plafond zitten kijken, mijnheer D'Haese? Die hebben toch niet acht jaar lang met hun vingers gedraaid? Die hebben toch niet acht jaar lang gedaan alsof hun neus bloedde? U bent van de jonge generatie. Maar uw partijvoorzitter, de heer Hedeboom, en de heer Mertens, uw vorige partijvoorzitter, hebben blijkbaar hun job niet gedaan. Dat is alles wat ik kan vaststellen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik houd het heel kort, want anders wordt het natuurlijk heel komiek. *(Opmerkingen. Gelach bij het Vlaams Belang)*

Wacht, want de clou komt nog, mijnheer Dewinter. Als mensen zoals de heer Dewinter, die al die privileges zelf hebben ingevoerd, u hebt het zelf net gezegd ... *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Ze hebben het zelf ingevoerd, hier in het Vlaams Parlement. Men wou zelf-bestuur, maar wat men zelf wel beter doet, is graaien, mijnheer Dewinter. Dat doet men beter. Men heeft autonome bevoegdheid over het eigen pensioen, en wat doet men? Die pensioenen verhogen naar 120 procent. Dat is het beleid van het Vlaams Belang. Proficiat. Tientallen jaren zitten ze overal in alle parlementen, en overal hebben ze die privileges mee goedgekeurd en uitgevoerd. En dan komt u hier tegen de PVDA vertellen dat wij jullie gesjoemel, jullie gevoefel niet snel genoeg ontdekt hebben. Dat is onze fout! *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Maar nu zal ik u de clou zeggen, mijnheer Dewinter. En dat zal u zeker interesseren, want u hebt het over een artikel in een wet dat het mogelijk maakt dat er een uitzondering is voor parlementsleden om het plafond op te trekken tot 120 procent. Weet u, mijnheer Dewinter, wie dat amendement, dat artikel heeft goedgekeurd? Het Vlaams Belang, mijnheer Dewinter. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Wil nog iemand geschiedenis met ons delen?

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers en van het voorstel van resolutie is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

Stemming

De voorzitter: Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Dat lijkt me redelijk duidelijk. De tegenproef is niet nodig.

Het voorstel tot wijziging van het Reglement van de vzw Pensioenen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers is aangenomen.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding – 1654 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Robrecht Bothuyne bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik denk dat we heel kort kunnen zijn over de reden voor de spoedbehandeling. Ondertussen heeft, denk ik, bijna elke fractie in dit parlement gevraagd om zo snel mogelijk werk te maken van een verplichte inschrijving bij VDAB van tijdelijk ontheemden, voor het grootste stuk Oekraïense vluchtelingen die we, voor zover ze op arbeidsleeftijd zijn en in staat om te werken, willen helpen en begeleiden om aan het werk te gaan, en dit voorstel van decreet strekt daartoe.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik had nog een opmerking over de spoedbehandeling.

Het is niet omdat iets snel moet gaan, dat parlementaire procedures te allen tijde moeten worden omzeild. Wat hier voorligt, is een voorstel van decreet dat inderdaad voor de paasvakantie is ingediend, maar waar geen enkel advies bij zit en dat ook niet besproken is geweest in de commissie. Ik denk dat het voor dit voorstel van decreet toch wel zeer goed zou zijn mochten we daar in de commissie over hebben kunnen discussiëren, en mocht er een advies, onder andere van de Raad van State, bij hebben gezeten.

Wij zijn als fractie voor dit voorstel van decreet, maar wij willen wel zeker zijn dat er degelijk juridisch werk wordt geleverd, en dat advies ontbreekt vandaag. Wij vragen dus eigenlijk een behandeling in de commissie en de nodige adviezen, alvorens we hierover stemmen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Dat is redelijk duidelijk.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, er zijn op dit moment in België 68.305 Oekraïense vluchtelingen die het statuut van tijdelijk ontheemden hebben. Ongeveer 60 procent daarvan bevindt zich in het Vlaamse Gewest, in Vlaanderen. Iets meer dan veertigduizend Oekraïense vluchtelingen bevinden zich dus op dit moment in Vlaanderen.

Helaas sleept het conflict langer aan dan verwacht en dan verhoopt. Een duurzame integratie, zowel in de samenleving maar ook op de arbeidsmarkt, dringt zich dus op voor heel veel van deze mensen. Heel veel van deze mensen vinden al spontaan de weg naar de arbeidsmarkt. Zo zijn er op dit moment al bijna tienduizend Oekraïners ingeschreven bij VDAB, maar eigenlijk willen we ervoor zorgen dat iedereen die zich in dit statuut bevindt, op arbeidsleeftijd is en ook kan en wil werken, ook op een goede manier wordt begeleid naar werk. Daarom willen we met dit voorstel van decreet voorstellen om Oekraïners verplicht in te schrijven bij VDAB.

Naar schatting zijn er op dit moment ongeveer 25.000 Oekraïners op arbeidsleeftijd, dus tussen de 18 en 65 jaar, in Vlaanderen. Minder dan de helft daarvan is op dit moment bekend bij VDAB. Dat willen we uiteraard veranderen. Van degenen die op dit moment zijn ingeschreven bij VDAB, zijn er zowat 35 procent die werken, of al hebben gewerkt, maar dat kan meer en beter. Heel veel van deze mensen zijn ook hooggeschoold en kunnen op die manier een heel nuttige bijdrage leveren voor onze krappe Vlaamse arbeidsmarkt.

Door de verplichte inschrijving bij VDAB willen we ervoor zorgen dat zij de nodige begeleiding en opleiding krijgen, ook dat is nodig. Taalopleidingen zijn bijvoorbeeld zeker nodig. Uit de eerste screenings bij VDAB blijkt dat 97 procent van de

mensen die zich in dit statuut bij VDAB inschrijven, geen of nauwelijks Nederlands spreekt, maar ook bijvoorbeeld het Engels is men in zeven op de tien gevallen helemaal niet machtig. Opleiding en vorming zijn dus belangrijk. VDAB is klaar om dat te doen, maar via dit voorstel van decreet willen we ervoor zorgen dat iedereen die in het statuut van tijdelijk ontheemden zit bij het OCMW, uiteindelijk bij VDAB aanklopt, er wordt ingeschreven, en op die manier de juiste begeleiding krijgt om de kortste weg naar werk te vinden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Eerst en vooral een klein woordje van hulde aan collega De Vreese, want het is sinds het uitbreken van de crisis bijna onmogelijk geweest om te weten hoeveel Oekraïners er in België en bij uitbreiding in Vlaanderen effectief aan het werk zijn. We kennen enkel de cijfers van de uitstroom van diegenen die zich hadden ingeschreven bij VDAB, en die ratio was bedroevend laag. We wisten nooit hoeveel er effectief aan het werk waren, en dankzij het herhaaldelijk aandringen van collega De Vreese zijn we via het Belgische statistiekbureau (Statbel) tot de constatacie gekomen dat het er slecht 23 procent zijn. Dat is echt zeer, zeer weinig.

Als dit straks wordt goedgekeurd, dan doet het Vlaams Parlement wat het moet doen en het maximaal haalbare, namelijk ervoor zorgen dat ze verplicht allemaal moeten inschrijven bij VDAB. Dat zal er minstens op neerkomen dat iedereen op onze radar komt, dat opleidingen, werkaanbiedingen en zo meer gedaan kunnen worden. De cijfers van de vrije inschrijvingen en hun ratio naar werk geeft niet zoveel hoop dat dat zal verbeteren met een verplichte inschrijving. Die vrije inschrijvingen zijn al van zeer gemotiveerde mensen. We hopen dat dit voorstel van decreet geen papieren beslissing zal zijn, maar dat er ook in de praktijk een deftige begeleiding tegenover zal staan, en vooral dat men ook aan de overkant van de straat in actie zal schieten. Dat is dan het pleidooi dat mijn collega De Vreese hier ook heel sterk houdt: de beslissing om een volwaardig leefloon aan alle tijdelijk ontheemden toe te kennen, is ook wel de reden waarom het voor VDAB en voor de OCMW's ontzettend moeilijk is om mensen aan het werk te krijgen. Dat is meteen ook de reden waarom die cijfers in Nederland zoveel hoger liggen.

Collega's, ik hoop echt dat u ook aan de overkant van de straat even kordaat actie zult nemen zoals wij die nemen en dat leefloon zult schrappen, die automatische toekenning voor tijdelijk ontheemden.

En twee: ik heb recent een conceptnota rond activering leefloners op tafel gelegd in het parlement. Eigenlijk zou iedereen in Vlaanderen die een leefloon heeft, verplicht moeten ingeschreven worden bij VDAB. Op dit moment is dat nog niet het geval, en ook daar zouden we op het vlak van activering de vruchten van kunnen plukken. Maar wij zullen dus uiteraard dit voorstel van decreet mee goedkeuren, en we hebben het ook enthousiast mee uitgeschreven.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ja, ook wij – ik zal de spanning meteen wegnemen – zullen dit voorstel van decreet met veel enthousiasme mee goedkeuren. Het is een belangrijk decreet, een belangrijke eerste stap. We hebben in het verleden al verschillende keren op die nagel geklopt. Toen de oorlog meer dan een jaar geleden uitbrak, hebben we natuurlijk in allereerste instantie al onze energie gestoken in opvang van die mensen, wat heel normaal is, en ook in degelijk onderwijs voor de vele kinderen die ook mee gevlucht zijn.

Nu wordt het toch tijd dat we ook de focus verleggen richting werk. Het lijkt er jammer genoeg op dat het conflict nog even gaat duren, en dan zou het maar al

te gek zijn dat we niet alles uit de kast halen om zo veel mogelijk van die mensen – als ze hier dan toch zijn en hier toch nog even gaan blijven – ook effectief aan het werk te krijgen. In de eerste plaats is dat in hun eigen belang: veel van die mensen willen niet liever dan aan de slag gaan, om zinvol bezig te zijn. Maar ten tweede is het natuurlijk ook in ons eigen belang. De krapte op de arbeidsmarkt is u allen bekend. Het zou maar al te gek zijn dat we dat potentieel links laten liggen. Daarom denk ik dat het goed is dat we nu wat stappen extra zetten, want dat is nodig.

Ik heb de minister daar in het verleden al meermaals over ondervraagd, toen er begin oktober minder dan duizend – zeven- à achthonderd uit het hoofd – Oekraïense vluchtelingen aan het werk waren. Enkele maanden later, begin dit jaar, waren het er amper iets meer dan duizend. Het ging dus veel te traag en het is duidelijk wat we extra stappen moeten zetten, een tandje moeten bijsteken, en dit voorstel van decreet doet dat, zorgt ervoor dat we nu werk gaan maken van die verplichte inschrijving van Oekraïense vluchtelingen bij VDAB. Maar dit voorstel van decreet doet ook meer, want we hoeven echt niet naar de overkant te verwijzen, dat is echt niet nodig. Het is vandaag namelijk perfect mogelijk – en met dit voorstel bevestigen we dat, schrijven we dat ook effectief in – om, als je mensen een leefloon geeft, ook een equivalent leefloon, wat die Oekraïense vluchtelingen krijgen, daar ook wel degelijk een activeringsplicht aan te koppelen.

En als men merkt – maar dat is natuurlijk een verantwoordelijkheid van de OCMW's – dat men te weinig inspanningen doet, dan heeft men ook perfect de mogelijkheid om dat leefloon al dan niet te verminderen, zelfs weg te nemen, maar ik ben ervan overtuigd dat dat niet nodig gaat zijn. Ik denk echt wel dat als VDAB erin slaagt om voor die mensen een goed traject uit te tekenen dat heel veel van die mensen ook effectief aan de slag willen gaan.

Dan kom ik bij de tweede 'als', die voor ons ook wel heel belangrijk is. Het is natuurlijk niet genoeg om te zeggen dat je nu verplicht bent om je in te schrijven bij VDAB. We rekenen er ook op dat VDAB die handschoen nu ook volledig opneemt, want we weten dat daar het schoentje wringt of toch minstens heeft gewrongen, waarbij men vaak een veel te ambtelijke, een veel te complexe methode of methodiek koos om mensen te activeren. Men heeft gelukkig gemerkt dat bijvoorbeeld door het organiseren van jobdagen men veel sneller succes gaat boeken, dat men veel minder moet kijken of die mensen eerst nog onze taal moeten leren, of we nog moeten zorgen voor dit of dat, en dat zulke concrete problemen in de praktijk heel snel en veel gemakkelijker worden opgelost dan VDAB vaak dacht.

Dus ik ben blij dat men daar die knop wel heeft omgedraaid, dat men daar nu ook werk maakt van jobdagen. Hopelijk, en daar reken ik toch op, – de minister is er natuurlijk niet bij maar we zullen hem daar blijven over ondervragen – zal VDAB nu ook effectief de weg verderzetten naar een veel efficiëntere activering van die mensen, zodat men hopelijk binnen enkele maanden betere cijfers kan voorleggen. Ik hoop vooral dat we veel meer van die mensen effectief aan het werk krijgen, niet alleen voor henzelf maar ook voor ons. Daarom zullen we dit voorstel van decreet met veel enthousiasme goedkeuren. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, zoals ik daarjuist ook al bij de toelichting over de spoed heb gezegd, zouden ik en onze fractie het bijzonder hebben gewaardeerd als we dit debat eerst in de commissie ten gronde hadden kunnen voeren, en dan hadden we ook zeker geweten dat hier degelijk juridisch werk wordt afgeleverd. Ik vind dat toch een belangrijk punt om te blijven maken. Ik

denk dat het belangrijk is dat we de procedures zoals ze voorzien zijn hanteren, zeker wanneer er geen extreme speed is.

Dit dossier is voor het eerst hier in het parlement ter sprake gekomen in december. Ik weet het nog goed want het was de eerste vraag die ik voor de voeten kreeg geworpen, nog voor ik hier de eed had afgelegd, dus ik kan de timing vrij goed volgen.

Voor mijn fractie is het heel duidelijk: Oekraïense vluchtelingen moeten inderdaad zo snel mogelijk georiënteerd worden naar werk, en een inschrijving bij VDAB is daarvoor een belangrijke eerste stap, een noodzakelijke eerste stap. Maar collega's, het is wel maar een eerste stap. Wie denkt dat we met dit voorstel van decreet alles oplossen of plots een enorme boost gaan krijgen in de activering enkel en alleen door dit voorstel van decreet vergist zich natuurlijk.

Collega Ongena heeft er ook al naar verwezen. Het zal ook afhangen van de manier waarop VDAB omgaat met die inschrijvingen, en daarover, collega's, blijf ik toch wel wat op mijn honger zitten. Ook wat dit voorstel van decreet betreft. Het regelt zuiver de inschrijving, maar wat met alles wat daar op volgt? Welke garanties biedt u ons dat VDAB voldoende uitgerust zal zijn om met die Oekraïense vluchtelingen aan de slag te gaan? Hoe gaan we ervoor volgen dat ze voldoende georiënteerd worden, dat ze de juiste vacatures toegestuurd krijgen, dat zij geholpen worden in die zoektocht naar werk?

Daar gebiedt de eerlijkheid ons dat VDAB de voorbije jaren ons toch niet echt heeft kunnen overtuigen dat dat op een efficiënte manier zal gebeuren. Mijn vraag aan de collega's van de meerderheid die dit voorstel van decreet hebben ingediend is: welke garanties hebt u of kunt u ons bieden dat VDAB ook wel degelijk in staat zal zijn om met die nieuw ingeschreven Oekraïense nieuwkomers aan de slag te gaan? Zal VDAB versterkt worden? Zal er extra begeleiding komen? Worden er specifieke cellen ingericht bij VDAB die versterkt worden om met die Oekraïners aan de slag te gaan? Met dergelijke vragen zit mijn fractie toch wel.

Dus, collega's, zoals gezegd steunt mijn fractie het voorstel, maar stelt zich toch vragen bij de implementatie en wij hopen dat u bij de bespreking die we niet in de commissie hebben gehad ons kunt overtuigen dat het ook binnen VDAB alle hens aan dek zal zijn, om ervoor te zorgen dat we de Oekraïense nieuwkomers zo snel mogelijk naar de juiste job kunnen leiden, dat de arbeidsmarkt mee kan, en dat ze zo snel mogelijk kunnen bijdragen aan onze samenleving. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik ben wel geneigd om voor te stemmen, maar ik heb een paar vragen die ik wil stellen aan de meerderheid en ik ben benieuwd naar hun antwoord.

Collega Ongena heeft er al kort naar verwezen: OCMW's kunnen nu al leefloners verplichten om zich in te schrijven bij VDAB, maar dat is niet altijd het geval, dat hoeft niet. Je hebt dan een discrepantie waar niet voor iedereen de regel geldt dat je je verplicht moet inschrijven bij VDAB. Is dit mogelijk geen juridisch drijfzand, is het geen probleem dat je de ene groep wel verplicht en anderen niet? Hebben jullie daarover nagedacht? Wat is jullie antwoord daarop? Want ik zit wel met een ongemakkelijk gevoel dat je daar verschillende regels voor verschillende groepen hanteert, en dat lijkt mij nooit een goede zaak als het gaat over verplichte inschrijving bij VDAB.

Ten tweede is het de minister zelf die bij de discussie rond leefloners heeft aangehaald dat niet iedereen gebaat is bij een verplichte inschrijving bij VDAB. Sommige mensen hebben een andere uitdaging, sommige mensen hebben andere hulp nodig, sommige mensen zijn gewoon nog niet klaar om die stap naar de arbeidsmarkt te zetten. Collega's, ik kan me dat zeker inbeelden voor mensen die een oorlogssituatie ontvluchten. Wat hebben zij eraan dat ze zich verplicht moet inschrijven bij VDAB? Hebben jullie daarover nagedacht en wat is jullie antwoord?

Een derde vraag die ik me stel, gaat over een groep, en geen kleine groep, van Oekraïense vluchtelingen die zich al heeft ingeschreven bij VDAB. Daar zijn de cijfers als het gaat over doorstroming naar de arbeidsmarkt, ook niet echt om enthousiast over te worden. Voor diegenen die de illusie hebben – ik zeg niet dat jullie die hebben, maar ik wil het even duidelijk zeggen – dat die verplichte inschrijving plots zal leiden tot veel meer mensen naar de arbeidsmarkt: dat is dus niet het geval. Voor zij die zich nu hebben ingeschreven zie je dat er nog heel wat drempels zijn. Hoe ga je ervoor zorgen dat VDAB die taak beter gaat uitvoeren? Als ik me niet vergis, zijn er in het verleden 21 mensen aangeworven om ervoor te zorgen dat die mensen geholpen worden naar de arbeidsmarkt. Dat is duidelijk niet genoeg. En je gaat duidelijk meer mensen nodig hebben als je nog eens meer mensen toeleidt. Welke garanties zijn er, welke engagementen vragen jullie om ervoor te zorgen dat VDAB effectief die stappen vooruit gaat zetten?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb ook nog een aantal vragen bij het voorstel van decreet. Ik denk dat het uitgangspunt moet zijn dat iedereen die hier is en kan werken, ook werkt. Dat is goed voor ons land, maar ook goed voor die mensen. Het is goed om mensen te leren kennen, om Nederlands te leren, om hier een plek te vinden. Langs de andere kant denk ik ook dat er begrip moet zijn voor mensen die vluchten uit een oorlogssituatie waarvan we op dit moment niet weten in welke richting het zal gaan.

Ten tweede kennen we het verschil in cijfers met Nederland, maar niemand weet wat de oorzaken hiervan zijn. We hebben daar het gissen naar. Hoe komt het dat er zo'n groot verschil is in werkgelegenheidsgraad? Als we de oorzaken niet kennen, is het uiteraard moeilijk om te zeggen dat dit de oplossingen gaan zijn. Dat blijkt ook uit wat collega Annouri gezegd heeft. Een inschrijving is geen garantie dat het dan wel lukt. Ik ben er dus niet zeker van dat dit het gaat oplossen.

Ik deel ook de bezorgdheid van collega Verbeurgt dat dit op een drafje wordt doorgevoerd en dat het pas halverwege de plenaire vergadering werd aangekondigd, terwijl dit toch een voorstel van decreet is dat perfect een normale procedure kan volgen.

En ten slotte: de OCMW's hebben vandaag al de mogelijkheid om de mensen die leefloon trekken verplicht te laten inschrijven bij VDAB. Dus, als zij die noodzaak zien, kunnen ze dat doen. Ik zie niet in waarom wij van bovenaf moeten opleggen dat dit voor iedereen het geval moet zijn.

Er wordt hier vaak gewaarschuwd voor een keizer-kostermentaliteit, en ik denk dat we daar in dezen voorzichtig in moeten zijn en de mensen die de expertise hebben om met mensen om te gaan die een leefloon krijgen, zoals veel mensen uit Oekraïne, en die ook zekere een afstand hebben tot onze arbeidsmarkt, daar autonoom moeten over laten beslissen.

Ook wat mijn fractie betreft staan er dus heel wat vragen open over dit voorstel van decreet.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyn (cd&v): Dank u wel collega's voor de vragen en opmerkingen, en minstens voor de steun voor het principe van wat hier vandaag voorligt.

Op de vraag of VDAB er klaar voor is en of VDAB het verschil kan maken, kan ik antwoorden dat er al iets meer dan twintig mensen zijn aangeworven, specifiek om mensen uit Oekraïne te gaan begeleiden en te ondersteunen om deze trajecten op te nemen. Er is budget om dat uit te breiden, op korte termijn tot 45 mensen. Dus: ja, er is extra capaciteit bij VDAB om specifiek voor deze groep in begeleiding te gaan voorzien.

Van degenen die nu al ingeschreven zijn bij VDAB, is meer dan 60 procent op dit moment in een taaltraject betrokken. Dat wil zeggen dat die mensen begeleid worden en ook opgeleid worden om hier Nederlands te spreken. Dat dat niet onmiddellijk resulteert in tewerkstelling, is uiteraard logisch. Het duurt wel eventjes voor je de basisbeginselen van de Nederlandse taal onder de knie krijgt. Maar het is natuurlijk wel de bedoeling om een begeleiding op maat en opleiding op maat te gaan voorzien voor deze groep. En door die verplichte inschrijving krijgen we inderdaad iedereen op de radar die we op de radar willen krijgen. Op dit moment ontbreekt dat beeld voor een stuk. Bijvoorbeeld in de stad Mechelen is het moeilijk voor VDAB om een volledig beeld te krijgen, omdat de stad en het OCMW er uitdrukkelijk voor kiezen om zelf aan de slag te gaan, met op dit moment heel beperkte resultaten als het gaat over tewerkstelling van Oekraïners. Wij willen ervoor zorgen dat in heel Vlaanderen iedereen op arbeidsleeftijd in beeld komt bij VDAB, om een aangepaste begeleiding en opleiding te krijgen. We hebben daar inderdaad de nodige middelen voor voorzien.

Gaan we hier juridisch op glad ijs? We hebben dit grondig onderzocht. Dit is natuurlijk ook niet nieuw. Dit is een specifieke groep die een specifieke juridische basis krijgt om een specifieke begeleiding te krijgen. We hebben dat al eerder gedaan bij bijvoorbeeld de verplichting voor sociale huurders om zich in te schrijven bij VDAB of voor inburgeraars om zich in te schrijven bij VDAB. Ook daar heeft dit parlement een juridische basis voor voorzien. We gaan dus eigenlijk op datzelfde elan verder met dit voorstel van decreet.

Uiteraard is de inschrijving bij VDAB geen wondermiddel, maar het is wel een noodzakelijke stap voor heel veel mensen die nu nog ver van onze arbeidsmarkt af staan en die hier een perspectief hebben op een langdurig verblijf – helaas misschien, door de specifieke situatie van Oekraïne en het conflict daar. Door dit voorstel van decreet zetten we wel een heel belangrijke stap om die begeleiding en die opleiding op maat van de betrokkenen te gaan voorzien, dus ik hoop op een kamerbrede steun.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil ook nog een paar zaken toevoegen, te beginnen met de laatste vraag van collega D'Haese. Empirisch vaststellen, dat is simpel met Nederland. Dat is de automatische toekenning van het volwaardige leefloon ten aanzien van de zaken die in Nederland worden toegekend. Dat is de reden.

Collega's, dit gaat over een eenvoudig principe. Het gaat om mensen die hier geen rechten opgebouwd hebben, maar met wie we voor alle duidelijkheid bewust kiezen om er solidair mee te zijn en voor wie we heel veel empathie hebben. Dan vinden wij dat het toch een heel logisch principe is dat ze zich minstens moeten inschrijven bij VDAB. Dat is gewoon het engagement: "Ik kom op die radar en ik ga mee bijdragen aan jullie welvaart, aan jullie sociale welvaartsstaat. Punt aan de lijn." Dat is een eenvoudig principe. Ik vind dat zo'n principe zelfs zonder discussie over de operationalisering, iets wat trouwens toekomt aan de raad van bestuur van VDAB, zou moeten kunnen worden aangenomen.

Is VDAB er klaar voor, los van de operationalisering? Stel dat er in Vlaanderen veertigduizend mensen zich gaan inschrijven. Die komen, via de VDAB-database, ook op de radar van alle mogelijke hr-spelers. Ik denk dat we een beetje af moeten van de idee dat mensen die ingeschreven zijn bij VDAB, enkel bemiddeld kunnen worden door bemiddelaars van VDAB. Er zijn heel wat private spelers en partners die potentieel zien in die mensen en die hen zelf gaan opleiden, plaatsen en noem maar op.

Ik denk dus dat dit voorstel van decreet in alle opzichten een uitstekende zaak is. Ik blijf bij mijn oproep aan alle collega's die zich afvragen waarom het vandaag stopt en die over een aantal maanden misschien gaan zeggen dat het geen wondermiddel was: alstublieft, doe ook uw werk aan de overkant van de straat.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1654/1)*

– Artikel 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de decreetgeving met betrekking tot wonen) – 1562 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van de decreetgeving met betrekking tot wonen.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
56 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Collega Aerts, reden voor onthouding?

Staf Aerts (Groen): Voorzitter, ik heb een onthouding wegens mijn stem-afspraken met de heer Vanlouwe, die wegens dienstverplichtingen in het buitenland is.

De voorzitter: Nog redenen voor onthouding? *(Neen)*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg)

– 1608 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de aangehouden stemming over amendement nr. 2, van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Maaïke De Rudder en Elke Sleurs, tot invoeging van een hoofdstuk 12/1, dat bestaat uit een artikel 16/1, in het ontwerp van decreet tot wijziging van decreten door de fusie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het intern verzelfstandigd agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding – 1654 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse over de evolutie naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen – 1344 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 7, van Meyrem Almaci, op het voorstel van resolutie van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts, Alessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse over de evolutie naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 8, van Meyrem Almaci.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 9, van Meyrem Almaci.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 10, van Meyrem Almaci.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 11, van Meyrem Almaci.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 12, van Meyrem Almaci.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft – 1665 (2022-2023) – Nr. 1**Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele en Onno Vandewalle tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat de pensioenregeling betreft.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
3 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
42 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 26 april 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.09 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeyns, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters.

Afwezig met kennisgeving

Joke Schauvliege, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Arnout Coel, Johan Danen, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Elisabeth Meuleman, Kristof Slagmulder, Steve Vandenberghe, Loes Vandromme, Hilâl Yalçın: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Roosmarijn Beckers, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Tine Van den Brande, Tine van der Vloet: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Stephanie D'Hose, Lise Vandecasteele

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse,

Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Els Ampe, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneekhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Els Ampe, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Onno Vandewalle

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van

Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick

De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 9:**JA-stemmen:**

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuy, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Els Ampe, Hannes Anaf, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuy, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Celia Groothedde, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Onno Vandewalle

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuy, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Klaas Slotmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters